לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', ט' באייר תשמ"ח, 26 באפריל 1988 / שנה מ"ח מס' 13633 / המחיר 1.30 ש"ח כולל מע"מ

צנחן חופשי ישראלי ניספה בתאונת מטוס בצרפת

עתי"ם

הצנחן החופשי הישראלי, דני אלוש, בן 25, מנתניה, הוא בין ההרוגים בתאונת מטוס, שהיתה בצרפת ביום ראשון בבוקר.
כתבת עתי"ם דינה רייס מוסרת, כי דני אלוש, שחי מזה ארבע שנים בצרפת, היה בדרכו, עם עוד שמונה ספורטאים צרפתים, לצניחה חופשית ממטוס קל. כמה דקות לאחר שהמריא המטוס התרסק ליד מחצבה, בסמוך לעיר לינץ בצרפת.
ארונו יובא לישראל, והוא ייקבר בבית העלמין בנתניה מקום מגוריו.

"גם אלף מיתות לא יכפרו על מעשיו, אבל יד אדם קצרה למדור לנאשם כמידתו"

מוות! פסקו השופטים לג'ון דמיאניוק

השופט טל: הנאשם אמנם אינו אייכמן, לא הוא יזם את ההשמדה, אבל שימש תליין ראשי, שבמו ידיו הרג רבבות ועינה והשפיל והתעלל והתאכזר ורדף אומללים בנפש חפצה ● הנאשם קרא: אני חף מפשע ● ההגנה תערער

בצלאל עמיקם

פסק־דין מוות נגזר אתמול על ג'ון דמיאניוק, הוא איוואן האיום. כאשר סיים השופט צבי טל את קריאת נימוקי פסק־הדין חלף רטט בקהל המאות שישב מרותק ואחוז התרגשות באולם הקטן של בנייני האומה.
רבים קמו על רגליהם וצעקו, ניצולי שואה התייפחו מרה, ושוטרים סייעו בידם לצאת מהאולם הדחוס. המתח הרב התפרק באחת, מתח שהצטבר בכל חודשי המשפט. הנאשם עצמו הסב בכסא גלגלים, נרגש, ומרבה להצטלב.

אני חף מפשע

"אני חף מפשע, חף מפשע" — זעק בקולו הגרוני העבה, בטרם נכנסו השופטים לאולם, וחזר על דברים אלה כשנלקח, שעה קלה לאחר מכן, מתאו המיוחד אל מכונית האסירים, שהחזירה אותו לכלא איילון.
ג'ון דמיאניוק נידון על פי החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם. את גזר הדין קרא השופט צבי טל, שעבר על גופו את מוראות השואה.
טל אמר כי הנאשם הורשע בעבירות שהן: פשע כלפי העם היהודי. פשע כלפי האנושות. פשעי מלחמה. ופשעים כלפי בני אדם נרדפים.
הוא ציין, כי קרוב לשבע שמיטות שנים עברו מאז טרבלינקה, הנאשם פתח פרק אחר בחייו הרחק מפשעיו. הוא הקים בית, הקים משפחה, ובבואנו היום לגזור את דינו, אנו שואלים את עצמנו: האם יש בחלוף הזמנים כדי להקל בדינו של הנאשם?

אין מחילה

הוסיף השופט טל: "רוב הפשעים שבעולם יש להם מחילה, הזמן מקהה את הכאב, משכך את הרגש והם מתיישנים. אדם שהיטיב את דרכו רבות בשנים אין פוקדים עליו עוונות ראשונים, כך ברוב הפשעים. כאן יצאו פשעים בבני־אדם נרדפים, יצאו פשעים כלפי העם היהודי, פשעים כלפי האנושות ופשעי מלחמה, אלה אין להם מחילה עולמית. לא מחילה שבחוק ולא מחילה שבלב".
בפנותו לעבר ספסלי הסנגוריה הדגיש השופט טל, כי ההגנה לא השמיעה טענות לגבי נסיבות מקילות. נציגה הזהיר מפני האפשרות הנוראה שבגזירת מיתה לנאשם יימצא בית המשפט שופך דם נקי. (המשך בעמ' 17)

ג'ון דמיאניוק מובל על ידי השוטרים (צילום: רחמים ישראלי)

העד צ'רני: אני מאושר שזכיתי ליום זה

יוסף צ'רני (עד במשפט) אומרים כי יש נקמה. אין נקמה. מדינת ישראל שפטה עוזר נאמן של הנאצים, את מלאך המוות מטרבלינקה. אני מאושר שזכיתי ליום זה, אך באזני מצלצלות זעקות השבר של ההולכים למוות.

ג'ון דמיאניוק הבן: אבי הוא קורבן חף מפשע

בצלאל עמיקם

שלושת השופטים הישראלים שגזרו מוות על אבי הם הפושעים. פסק הדין שלהם הוא בושה לממשלה הישראלית, לצדק הישראלי, למערכת המשפטית שלה, ולשלטונות המשפטיים בארה"ב.
כשיחלוף הזמן יווכחו כולם כי ג'ון דמיאניוק איננו איוון האיום. הוא קורבן חף מפשע.
אנחנו נערער לבית המשפט העליון. אני מקווה, כי חמשת השופטים יבססו פסיקתם על עובדות ועל חוק, ויוציאו את אבי לחופשי. בית משפט זה היה נתון להסתה של הממשל, של התקשורת הישראלית ושל המיטען הרגיש שעלה במהלך המשפט.
אמנם ציפינו לגזר דין כזה, כי הרי השופטים חייבים היו להצדיק וכך פסקו.

צווי הגבלה הוצאו נגד תושבים רבים ברצועת־עזה

עזרא אבירן

המינהל האזרחי פתח השבוע במבצע לחיסול חובות של עצמאים, סוחרים ובעלי נכסים ברצועת עזה.
במחסומי פתע נעצרו עצמאים החייבים כספים למכס, בלו ומס ההכנסה ונגדם הוצאו צווי הגבלה, המונעים מהם לנוע בין הנפות ברצועת עזה ומחוצה לה לתוך שטח ישראל.
בעקבות מבצע זה נראו אתמול תורים ארוכים ליד אשנבי מישרדי הדואר ומשרד המכס והבלו בעזה. במחסומים לאורך צירי התנועה ברצועת עזה ניתפסו מכוניות, שנהגיהן לא חידשו את רישיונות הרכב, או הנהיגה והם נדרשו לעשות זאת. במחסומים אלה הוצבו חיילים הבאים לעזור לשוטרים הישראלים במשטרת נפת עזה.
מתוך 400 השוטרים וקציני המשטרה המקומיים שהתפטרו בחודש הקודם משירותם חזרו עד כה לשירות 50 מהם. עוד כמה עשרות שוטרים וקצינים מקומיים מבקשים לשוב לשירותם במשטרה לאחר שנותרו ללא פרנסה, וללא יכולת השתכרות בשירות אחר.
המינהל האזרחי הוציא אתמול גם צווי הגבלה כנגד תושבים, החשודים במעשים חריגים ותעודות הזהוי שלהם הוחלפו כדי למנוע יציאתם מתחומי רצועת עזה.
על אלה גם ניתן צו להתייצב מידי יום בתחנת המשטרה באזור מגורים.

לא בשמחת נקם

בית הדין המיוחד במשפט דמיאניוק סיים אמש את דיוניו, וגזר על הנאשם גזר־דין מוות. ההליכים המשפטיים לא הסתיימו עדיין, והסנגוריה תערער בפני בית־המשפט העליון על פסק־הדין וגזר־הדין גם יחד, אך השלב הממושך והממצה של המשפט הסתיים.
בניגוד למשפט אייכמן, שהיה אירוע מרוכז וטראומטי, התמקד משפט דמיאניוק בזיהוי הנאשם, ואיבד חלק גדול מעוצמתו הרגשית והחינוכית. ואולם, מבחינת ייעודו הראשוני, ניהול משפט צדק כנגד פושע נאצי, הוא נעשה באופן מעורר כבוד וממצה.
מאז משפט אייכמן לא נגזר עונש מוות בישראל, ועצם הטלתו היא אירוע בתולדות המשפט בישראל. רגשות השמחה שהתפרצו באולם המשפט לאחר קריאת גזר־הדין אינם בהכרח התגובה הנכונה לגזר הדין. משפט דמיאניוק וסיכומו אינם אירוע משמח. הם סגירת חשבון כואב עם קטע צר בפצע השותת עדיין דם בזכרון האומה, וגזר־הדין שהוטל על איוואן האיום, מן הדין שיתקבל בשתיקה ובכבוד, ולא בשמחת נקם.

שורשי הגזענות

בעוד מיטראן ושיראק מנהלים ביניהם מאבק על הנשיאות בצרפת, זינקה במהלך הבחירות דמות חדשה־ישנה והתקרבה בכוחה הפוליטי לשיראק ולבאר — והוא ז'אן מארי לה־פן. זוהי ההצלחה הגדולה ביותר של מועמד פאשיסטי במדינה אירופית מאז מלחמת העולם השנייה. הצלחה מעידה על כך ששורשי הגזענות חזקים גם בחברות הדמוקרטיות והנאורות ביותר, וכי לקחי מלחמת העולם לא נלמדו. עלייתו של לה־פן מוכיחה גם, שהפאשיזם אינו צומח בהכרח על רקע משבר חברתי וכלכלי, וכי יש לו עוצמה אידיאולוגית קוסמת בחברה, שהתעייפה מן הסתירות והלבטים של המשטר הדמוקרטי ושל החברה המערבית הפתוחה. עלייתו של לה־פן משמשת אור אדום לעולם החופשי כולו, ולא רק הצרפתים צריכים לתהות ולהילחם בה עם סיסמה ותיקה: הפאשיזם לא יעבור.

בהימנעות ארה"ב ובקולותיהן של 14 מדינות

מועה"ב גינתה "התוקפנות נגד טוניסיה" — הריגת אבו־ג'יהאד

השגריר האמריקני: איננו יכולים לתמוך בהחלטה המתעלמת מהתוקפנות הערבית נגד ישראל

דליה רפאל
איי. פי., רויטר

בקולותיהן של 14 מדינות ובהימנעותה של ארה"ב, גינתה אתמול מועצת הבטחון של האו"ם את "התוקפנות נגד טוניסיה", שבאה לביטוי בהתנקשות בחייו של סגן מנהיג אש"ף חליל אל־וזיר (אבו־ג'יהאד), לפני תשעה ימים.
ההחלטה אינה נוקבת בשמה של ישראל, אך מתייחסת לתלונה הטוניסית, המדברת על "תוקפנות ישראלית". נוסח ההחלטה מזכיר גם את החלטת מועצת הבטחון משנת 1985, אחרי הפצצת מפקדת אש"ף בטוניס על־ידי ישראל. החלטה זו גינתה את ישראל ודרשה ממנה להימנע מ"מעשי תוקפנות" כאלה בעתיד.
בהסבירו את הימנעותה של ארה"ב, אמר השגריר האמריקני באו"ם, כי אין ארה"ב יכולה לתמוך בהחלטה המטילה את מלוא האשמה על ישראל ואינה מביאה בחשבון את התוקפנות הערבית כלפי מדינת ישראל. (המשך בעמ' 17)

האלוף במיל. בן גל שהצטרף ל"עבודה": "במלחמה אני נץ — ובשלום גם יונה"

בבחירות במחוז חיפה הודח ח"כ לין מהרשימה לכנסת הי"ב

הדרית גמן וקובי מנדל

האלוף במיל. יאנוש בן גל הודיע אתמול על הצטרפותו למפלגת העבודה.
בראיון לטלוויזיה אמר בן גל כאשר נשאל על עמדותיו המדיניות: "במלחמה אני נץ, ובשלום אני מוכן להיות גם יונה".
על תדמיתו הניצית אמר, כי זו קשורה בשירותו ברוב מלחמות ישראל, ועצם העשייה הזאת נותנת את התדמית הזאת. "אני עכשיו לא בלחם, אלא עוסק במדיניות שתביא לשלום" — אמר.
האלוף בן גל יצטרף למטה הבחירות של מפלגת העבודה, אך עדיין לא סוכם על תפקיד שאותו ימלא במטה. נודע, כי בן גל יעסוק בין היתר בהסברה.

תרומה חשובה ל"עבודה"

מזכ"ל מפלגת העבודה אמר אמש, כי הוא רואה בהצטרפות בן גל תרומה חשובה, ומקווה כי קצינים רבים במיל. יצטרפו למפלגה.
"כאשר לוחמים על תהליך השלום ישנם הטוענים נגדנו, שזה מסכן את הבטחון, ולפיכך חשוב שבני סמכא בנושא זה יסבירו את העניין" — אמר ברעם.

ישראל מספיק חזקה

האלוף בן גל אמר בתשובה לשאלה, כי מדינת ישראל מספיק חזקה, עם צבא מספיק גדול, כך שאם נגיע להסכמים מדיניים ולסידורי בטחון שיכללו תיקוני גבול והינתקות מהאוכלוסיה הערבית ניתן לוותר על השטחים ברצועת עזה ויו"ש, בלי לפגוע בבטחון.

חיפה הדיחה את ח"כ לין

בבחירות, שהתקיימו אתמול במחוז חיפה הודח ח"כ אמנון לין מהרשימה לכנסת הבאה. ח"כ שבח וייס זכה במקום ראשון, ודב גרפונקל במקום השני, ושניהם יכנסו "לפאנל". לין, עבר רק במקום הרביעי.
במחוז דן צפון נבחר ח"כ מיכה חריש ברוב גדול. במחוז הגליל המערבי נבחר ברנר וגבר ראש עיריית כרמיאל במקום הראשון, והוא יכנס "לפאנל".

עמוד אחורי "על המשמר"

בשטח/מכירה פומבית

תמונה ללא מחיר

לפעמים קופצת עלייך הקריזה וכשכולם הולכים במוצאי שבת לשמוע פילהרמונית מצומררת מקור בכיכר, את דווקא נוסעת, במצוות העורך, למכירה פומבית ב"בית אסיה". וכל מה שאת מבקשת זה קצת אקשן.
סיבוב ראשון בין תמונות ומסגרות משאיר אותך עם הידיעה המנחמת שמדובר במכירה לצרכי התרמה. תרומת ל"אילן". ואם אייזנברג היה מסתובב שם, בבית שלו, היית בטח ניגשת, לוחצת לו יד וטופחת לו על השכם לאות הוקרה. הוא לא היה.
אז ישבתי וחיכיתי, חיכיתי לפילנטרופים גדולים אחרים. הם לא באו, אז עיינתי בדף הקטלוג, משעמום. הוא לא פג גם כשהחלה המכירה. התמונות עלו לעיני הקהל, ננקבו המחירים והאצבעות נותרו בתחתונים. אי אפשר לומר שמישהו ממש הרים אצבע תוך כמיהה ליצירה.
היתה שם איזה דורה בלי דור, שמדי פעם צעקה שתי מאות (שקלים), וקנתה בלי מתחרים. רק פעם אחת ניהלה תחרות סוערת. עם עצמה. המנחה לא נתנה לה: "אמרת מאתיים, מספיק, מה פתאום את אומרת שלוש־מאות?"
והם לא קנו. המחירים היו סבירים למדי, אפילו עממיים. ברגגר (רפרודוקציה), נמכר במאתיים שקלים כולל זכוכית ומסגרת משובחת. והם לא קנו. גם תוצרת מבית תרושת אגם הם לא קנו. אפילו שתרומה מוכרת כהוצאה במס הכנסה, אפילו שהיו שם מציאות לאספנים.
נשברתי והלכתי. בחוץ מיסגרו אותי פקקי התנועה וזיקוקים אחרונים של סוף החגיגה המוסיקאלית. תמונה ללא מחיר.

אלישבע איילון

בשטח/חיים לבעלי־חיים

זעקת חיות המעבדה

דליק עמד והחזיק בובה מפרווה סינתטית שנשאה שלט עליו היה כתוב: "אני חתול שעפעפיו נתפרו באחת המעבדות בישראל במהלך ניסוי. לשם מה???"
עינה השמאלית של הבובה היתה תפורה בתפר גס ומזעזע. למען האמת, היא נראתה הרבה יותר כמו דובי מאשר חתול, אבל זה לגמרי לא הפריע למסר לעבור אל קהל הסקרנים שהתקבץ מסביב — יום ראשון, 5.00 אחה"צ, כיכר דיזנגוף (למרגלות קולנוע רב־חן): הפגנת נוכחות של אגודת חיים לבעלי־חיים לרגל יום ההזדהות הבינ"ל עם חיות המעבדה.
תצלומי זוועה של כלבים וחתולים מעונים תחמו את זירת ההתרחשות והיו גם לא מעט הולכי על ארבע אמיתיים, שהצטרפו אל בעליהם ובאו לזעוק את זעקתם האילמת של חיות המעבדה.
חברי האגודה חילקו דפי מידע, סיפרו לעוברים ושבים על העינויים המתרחשים באין רואים במעבדות המחקר בישראל וביקשו את תמיכתם.
"אין לכם מה לעשות בחייכם? רק בעלי־חיים יש לכם בראש?" צעק עברי אחד. אבל הוא היה אחד ויחיד. מרבית האנשים שחלפו דרך ההפגנה גילו דווקא הרבה עניין, הקרינו אהדה ורבים אפילו צרפו את חתימתם לאגודה.

ורד לוי

ספורטק/שניאור

הימים היפים בחיין

יצחק שניאור (63) הוא מאמן ותיק ועתיר הישגים בכדורגל הישראלי. בשנות הארבעים והחמישים הוא היה בלם מצטיין בבית"ר ת"א (או נורדיה) מכבי ת"א, מכבי יפו, ונבחרת ישראל. בשנות השישים, שבעים ושמונים, הוא היה והווה מאמן כדורגל מצטיין בשורה של קבוצות לאומיות בכירות. ולמרות זאת אין ספק, כי שמונת הימים האחרונים היו מהיפים בחייו.
בשבת שעברה עלתה הפועל ת"א, קבוצתו של שניאור, לצמרת הטבלה הלאומית לראשונה העונה. במהלך השבוע החליטה ההתאחדות לכדורגל למנות אותו למאמן הבכיר של הנבחרת הלאומית.
שלשום ביססה הפועל ת"א את מעמדה בצמרת הליגה הלאומית, לקראת הכתרה אפשרית כאלופת המדינה.
ליצחק שניאור שני סימני היכר אופייניים: עבודה מאוד יסודית ולעומק, ומשחק הגנתי זהיר מאוד. הוא אחד משני המאמנים הפעילים היחידים בצמרת הכדורגל שלנו (השני שוויצר) שעברו את גיל השישים ושרדו בפיסגה. משמע: שניאור הוא סיפור הצלחה גם בלי הישגיו השנה. ובכל זאת היו לו בחודשים האחרונים הרבה מאוד רגעים קשים בשל סגנון המשחק האהוב עליו והתגובה על כך במדורי הספורט.

שניאור – נמיל שפוד

מיעוט הצופים בכדורגל המקומי, הקים על שניאור את אוהדי הכדורגל ההתקפי, האטרקטיבי. אלה טוענים, כי הספורט הוא סוג של בידור, שאו־ביזנס, וכך צריך להתייחס אליו. סיגנון המשחק השמרני, הזהיר, הנסוג של שניאור, שוויצר, לבקוביץ ומאמנים אחרים, מבריח את הצופים מהמגרשים. שניאור טען, כי את ההצלחה מודדים בנקודות בליגה. כך חינכו אותנו כל השנים, וכך גם היום.
הויכוח נמשך ויימשך כל עוד קיים כדורגל. אולם לשניאור יש קבלות. בשנה שעברה בלעדיו הפועל ת"א היתה קבוצת תחתית. השנה, איתו, היא קבוצת צמרת.

מוטי בסוק

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית הדדית בע"מ
החשמונאים 93, תל־אביב, מיקוד 67011
ת.ד. 20190 מיקוד 61200, טל' 03-5611631

הנדון:
אסיפה שנתית של "הביטוח החקלאי"

"ביטוח חקלאי" מזמינה את חבריה לאסיפה השנתית שתתקיים ביום חמישי 5.5.88 בשעה 9.00 בבית ציוני אמריקה ת"א

על סדר היום:
1) בחירות יו"ר
2) אישור מאזנים 1986-1987
3) סקירת המנכ"ל
4) דו"ח ועדת הביקורת
5) הרצאת אורח
6) בחירת מוסדות האגודה
7) שונות

בברכת חברים,
ביטוח חקלאי

מדף/"פרסטרויקה"

עתיד כהרפתקה

מיכאיל גורבצ'וב: "פרסטרויקה", תרגום: אהרון אמיר; עטיפה: טיטי אלסטר/רגינה סלנטן; ספרית מעריב; אפריל 1988; 242 עמודים

במגרש המשחקים העולמי ישראל הינה שחקן־ספסל אמריקני, שמדי פעם מקבל מספר דקות משחק, אך רוב הזמן מחמם את הספסל ומשכנע את עצמו איזה נכס הוא מהווה לקבוצה. האופציה להיכנס לרשימת ההעברות הינה, לגבי דידו, בלתי ריאלית לחלוטין.
במציאות הישראלית הפשטנית של שחור ולבן, אוהב ואויב, טוב ורע — הרוסים הם "האנשים־הרעים". הגישה המרד־אמריקנית הינה אולי הקונסנזוס האמיתי היחיד בישראל, המקיף את כל אגפי הקשת הפוליטית, למעט השמאל הקיצוני. פשטנות זו אינה רק מסוכנת, אלא גם סוגרת אופציות לתמרון. לכן למידה מפוקחת של המתרחש בבריה"מ הינה צורך חיוני לישראלי החושב. העובדה שבראש מדינה זו עומד כיום מנהיג צעיר ובריא — אולי היחיד בצמרת העולמית שיהיה עמנו גם במאה העשרים ואחד — נותנת למשנתו, השקפותיו ותוכניותיו משנה חשיבות.
באם להאמין לתקשורת העולמית, בברית המועצות של היום "קורים דברים". הפרסטרויקה — ההיערכות מחדש, והגלסנוסט — והפתיחות, הפכו לאחרונה למטבעות לשון שגורים בפי כל.
"פרסטרויקה" הספר הינו בעת ובעונה אחת מישנה סדורה, הצהרת כוונות ותוכנית עבודה. חלקו הראשון, העוסק בבריה"מ פנימה, הינו מעניין ומרתק, אך החלק השני — הדן בעולם החיצון — רלוונטי הרבה יותר. הקורא הישראלי, המחפש מטבע הדברים את ההקשרים הישירים, עשוי לכאורה להתאכזב. ההתייחסויות למזרח התיכון אינן חורגות מהתנסחויות המקובלות, אם גם בטון מרענן ואופטימי יותר. אך המסר הכללי — הישיר והעקיף — הינו של פתיחות גוברת, בחינה מחדש, אכתנה בדקויות והתכוונות רצינית. באם לכל הדברים הללו אכן יש כיסוי, הרי שהעתיד עשוי ללבוש צורה של הרפתקה מרתקת.

קובי אדד

ציורמצב

עורך "עמוד אחורי": אבי לנדאו

17 שעות שהה אמנון דרור עם בני הזוג פולארד

אן כפופה מכאבים וגון עורה צהבהב, וג'ונתן נאבק בבידוד המוחלט

דליה רפאל (ארה"ב)

עשר שעות שהה אמנון דרור, ביום א', עם אן פולארד ושבע שעות עם ג'ונתן בעלה. „בשליחות מאות אלפי ישראלים," כפי שאמר גם להם.

17 שעות של שיחה מרוכזת. גם רישום. תחילה, תוך חשש מהסוהרים, אחר־כך בביטחון וברצף. כך „הצטברה", לראשונה, כמות גדולה של חומר — טיעוניהם של בני־הזוג על מה שקרה וכיצד קרה במשפט, ואחריו, מה עובר עליהם כיום וניתוח האפשרויות לקראת העתיד".

מצב בריאות קשה מאוד

בראיון מיוחד, סיפר דרור, כי מצבה הבריאותי של אן „קשה מאוד מאוד." הוא אמר, כי לפני פגישתו עימה, חשב שהיתה הגזמה בתיאור חוזתה ומחלתה, אך נוכח לדעת שלא כך הדבר. אן פולארד ירודה מאוד בגופה, הולכת כפופה, כשידיה על בטנה, מחמת הכאבים. אינה יכולה להתיישר ומדברת בלחישה, עקב חולשתה וכאביה. צבע עורה צהבהב חולני. מדי פעם חשה היא ברע, מתנצלת והולכת לשירותים.

היא מדברת ומספרת בפשטות. לא דברי איום או התרסה: כשדיברו על אפשרות של קיצור המאסר ושיהיה צורך להמתין 18 חודשים נוספים עד לדיון הבא, לפי תקנות החוק, המאפשרות העלאת העניין רק פעם אחת בתקופה מסוימת, אמרה אן: „אני עצמי אינני יודעת מה יהיה. אבל שכנותי לחדר חושבות שכבר לא אהיה."

דרור סיפר, שבניסיון לעודד את רוחה, אמר לה, כי לא רק הוא נמצא איתה בביקור, אלא עוד מאות אלפים מתושבי ישראל, השולחים חיבתם, הבנתם ותודתם, מבלי להתייחס לתוכן מעשיהם של בני־הזוג פולארד, לטעויות שעשו או אפילו לטענות שניתן לטעון נגדם.

בהירות מחשבה והומור

דרור לא הורשה למסור לידי אן או ג'ונתן, אף אחת מהמתנות הרבות שהביא להם. חלקן קנה ורבות אחרות נשלחו על־ידי אנשים מישראל.

אן שומרת מאוד על מצב רוחה, בהירות מחשבה ואפילו הומור. מבעד לגלי הכאב והסבל, מחייכת היא מדי פעם „חיוך שובה לב". אינה נכנעת לנסיבות, אינה מוותרת.

למרות פרסומים שונים בעיתונות, מבקש דרור להדגיש, כי לא ברור לו כיצד בדיוק הוסדרו ביקוריו אצל בני־הזוג פולארד, מי פנה, מי אישר וכיצד זה הסתדר. רמז מסויים הציעה אן, כשהביעה דעתה, שקיים קשר בין העובדה, שבשבועיים לפני ביקורו הועברה שוב לאגף הרפואי של בית־הסוהר. שם קיבלה טיפול שנועד לשפר את מצבה הגופני והופעתה החיצונית. היא קיבלה ויטמינים, ברזל וטיפול במחלת המעיים הנדירה שממנה היא סובלת. אולי במטרה להוכיח קבל עם ועדה כי מצבה איננו כל־כך חמור, כפי שנמסר בדיווחים עיתונאיים רבים באחרונה, בישראל ובארה"ב כאחת.

מאבק בבדידות

הקושי העיקרי של ג'ונתן פולארד, בו הוא נאבק יום־יום ושעה־שעה, הוא הבדידות, כתוצאה מתנאי המאסר המבודד שבו הוא מוחזק כל תקופת שהותו בכלא. הוא תוהה מדוע מוחזק הוא בבדידות ומנסה למצוא הסברים.

כמה סיבות מתירות, בחוק האמריקני, להחזיק אסיר בבידוד. אחת מהן היא חשיפה יתרה לכלי־התקשורת. לדעת דרור, זוהי הנקודה העיקרית ביחס לפולארד. עם זאת מעריך הוא, שיהיה אפשר להשיג התחייבות ממנו שלא ידבר עם כלי־התקשורת, למרות שלא דן עמו בעניין זה.

כדי לשרוד בתנאי הבדידות המוחלטת, 24 שעות ביממה זה שנתיים וחצי, לשמור על שפיות־הדעת, פשוטה כמשמעה, מקפיד ג'ונתן פולארד על סדר־יום קבוע ועמוס, מקדיש קטעי־זמן מוגדרים לכתיבה (מכתבים רבים), קריאה, הרהורים, האזנה לרדיו ואף תפילה, למרות שאינו מגדיר עצמו כאדם דתי. הוא קורא הרבה גם בתנ"ך. אוהב מאוד את ספר יהושע.

דרך נוספת להתמודדות עם המצב הקיים היא ציפייה לקראת העתיד. ג'ונתן נוהג לעצמו מודל של חיים שיהיו לו אחרי תקופת הכלא. אף סיפר על תוכניות, שביקש לא לפרסם.

שלם עם עצמו

גם אם ייגזר עליו להישאר בכלא לעולם, יוכל להמשיך להביט בעיני עצמו במראה. הוא שלם עם עצמו, עד הסוף.

ג'ונתן פולארד „איננו חושב שהוא צדיק, גיבור או שמגיע לו משהו," אומר דרור. יחד עם זאת, יש לו טענות, גם תרעומת, כלפי הציבור היהודי בארה"ב. בטון מינורי, לא מתריס. אין הם צריכים „להתנצל" ולהקדיש את רוב האנרגיה שלהם ומגם להוכיח לעולם שאינם בעלי נאמנות כפולה. עניין זה חורה לו במיוחד. גם מכתבים רבים שהוא כותב קשורים בו.

הפעילות למען

בימים אלה שוהה אמנון דרור בוושינגטון, במסגרת פעילותו למען בני־הזוג פולארד. הוא יגיש לבית הלבן מכתב רשמי של שני הרבנים הראשיים בישראל, וכן פנייה לחון את אן פולארד על בסיס הומניטרי. הדגש הוא בה בעיקר, עקב מצבה הבריאותי הקשה.

מכתב נוסף ימסור להסתדרות הרפואית האמריקנית מההסתדרות הרפואית בישראל, בבקשה שתיתן דעתה על כך שתישמר האתיקה הרפואית המקובלת לגבי בני־אדם ואסירים בפרט. עותק ממנו נשלח להסתדרות הרפואית העולמית, שמושבה בפאריס.

פנייה שלישית הוא עותק המכתב שהוגש בשעתו לשגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג. חתום בידי 70 חברי־כנסת, בו הם מבקשים חנינה לאן פולארד על בסיס הומניטרי.

בכוונתו לפגוש גם אישים בקונגרס ובסנט ולבקש את עזרתם, שוב בעיקר בעניינה של אן.

דרור משתתף גם בפעילות הסברה וגיוס דעת־קהל, אותה מרכזת בארה"ב „הקואליציה הלאומית למען צדק לפולארדים". אמש נטל חלק במפגש שקיימה „הקואליציה" בבית־כנסת בבולטימור, בו השתתפו גם אביו של ג'ונתן פולארד ואחותו קרול, שביקרה באחרונה בארץ וסיפרה על מעשיה והתרשמותה מהנעשה למענם בישראל.

ועידת היסוד של צומ"ת נפתחה בירושלים

עתיים

ועידת היסוד של מפלגת צומת בראשותו של ח"כ רפאל איתן נפתחה אמש במרכז ג'ראר בכר בירושלים.

נשיא המדינה חיים הרצוג קרא בדברי ברכתו למערכת בחירות מכובדת, אשר איננה מנסה לפגוע במפלגות יריבות, כי אם לשכנע את קהל הבוחרים לבחור למען מפלגה זו או אחרת. לדבריו, כל המפלגות צריכות לעשות יד אחת מעל ומעבר לכל חילוקי הדעות ולקבוע עקרונות אשר לפיהם תנוהל מערכת הבחירות, ובכלל זה מפלגת צומת.

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר, כי למרות דברי הנשיא, אשר הוא מסכים אתם ומקבלם, הוא חייב לומר, כי „מפלגת העבודה שאומרת כי לא תחזור ל־67' אבל מוחה בשצף קצף נגד מי שאומר שלא ניפרד מיש"ע, חייבת להסביר איך אפשר להיפרד מיש"ע, ולא לסגת לגבולות 67'. מי שאומר זאת, אם אומר עליו כי הוא זורה חול בעיני העם — לא אפריון בהרבה".

עוד אמר ראש הממשלה, כי הוא בא לברך, אם כי איננו חושב שיש לנו צורך בתנועות חדשות.

יו"ר המפלגה ח"כ רפאל איתן אשר התקבל בתשואות סוערות על ידי כ־400 ממשתתפי פתיחת הוועידה, הקריא באוזני הנוכחים את עקרונות היסוד של מפלגת צומת. בין העקרונות „שלמות ארץ ישראל עובדה שאין לשנותה וגבולותיו אינם נושא לשום מו"מ".

פיקרינג: ברה"מ מנסה לשכנע את סוריה ואש"ף להכיר בישראל

דליה שחורי ועתיים

„יש לראות בנקודה חיובית את מאמצי ברה"מ לשכנע את סוריה ואש"ף להכיר בישראל ולפעול לקראת הסכם שלום עמה".

אמר אתמול שגריר ארה"ב בישראל תומאס פיקרינג בהרצאה שנשא במכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פנחס לבון בת"א.

השגריר האמריקני ציין, כי ארה"ב רואה במצב באיזור כפי שהוא כיום מספר נקודות אור, אך גם כמה בעיות מטרידות.

לדבריו, ארה"ב נטרדת מהאלימות בשטחים, שלדעתה לא תפתור את הבעיה. השגריר הוסיף, כי ארצו הביעה את דעתה בעניין זה באו"ם, אך עם זאת היא בעד שלטון החוק.

פיקרינג אמר, כי ועידה בינלאומית היא מכשיר להשגת מו"מ ישיר, ולא אלטרנטיבה לו. לדבריו, אלו שיבואו לשולחן הדיונים יהיו חייבים להסתייג מטרור ולקבל את החלטות האו"ם 242 ו־338. לכן זה מוציא את אש"ף. ארה"ב מתנגדת להקמת מדינה פלשתינית עצמאית, ומאמינה כי פיתרון לגדה המערבית חייב לבוא במסגרת משא ומתן ישיר בין ישראל וירדן.

השגריר פיקרינג ידווח היום לראש הממשלה יצחק שמיר ולשר החוץ שמעון פרס על שיחות מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ, עם עמיתו הסובייטי שוורנדזה בשבוע שעבר במוסקווה.

בירושלים עדיין לא ידוע מה היה תוכן השיחות, והאם הושגו הישגים כלשהם בנושא המזרח־תיכוני.

המשטרה עצרה 14 סוחרים במזרח ירושלים

פנחס עינברי

משטרת ירושלים עצרה אתמול ארבע עשר סוחרים במזרח העיר, ומשכונת מוסררה שממול שער שכם, לאחר שהתעלמו מצווי אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע. הסוחרים האלה, כמו יתר עמיתיהם במזרח העיר צייתו לשעות הפתיחה של כרוזי ההתקוממות, כלומר משתיים אחר הצהריים ועד חמש.

הצו של האלוף מצנע אסר עליהם לפתוח את חנויותיהם בשעה 2. ולאחר שפתחו המתינו להם קציני המשטרה, הציגו לפניהם צווי מעצר, ונטלו אותם לאוטובוס שהוכן מראש למגרש הרוסים.

אחר כך פיזרה המשטרה את קהל הסקרנים בסילוני מים.

ראש לשכת המסחר של מערב העיר, אברהם ברנבאום, בא כדי להביע מחאה על צעדי המשטרה. הוא הודיע כי כל סוחר רשאי לפתוח ולסגור את חנותו כרצונו, וכי הוא עצמו ניהל בעניין זה מאבק משפטי נגד השר בר־לב, כאשר היה עדיין שר המסחר־והתעשיה. לדעתו צעדי המשטרה במזרח ירושלים יפגעו בתיירות ובבירת ישראל.

● מרכז ועדת המיסוי של לשכת ארגוני העצמאים רו"ח יעקב ורקר, תובע בפנייה למנכ"ל הבטוח הלאומי לבטל את הקנסות שהטיל מחשב הבטוח הלאומי על הפרשי יתר שחוייבו בהם בטעות, בצמוד לזיכויים על סכומי יתר אלה.

ביום חמישי, י"א באייר תשמ"ח, 28.4.88

40 שנים למלחמת העצמאות

נעלה לקבר אחים בקיבוצנו

להתייחד עם

זכר חללי המערכה ביד מרדכי

ההתכנסות ליד חדר האוכל בשעה 19.30

קיבוץ יד מרדכי והמשפחות

ביום שישי, ה־29.4.88, בשעה 13.00

נעלה לקיברו של

אבנר לוי ז"ל

במלאת שש שנים למותו

לאחר המקס יחנך האולם על שמו בקיבוץ אדמית

מוקירי זכרו מוזמנים

קיבוץ אדמית

עיראק ניסתה בהצלחה טיל לטווח 900 ק"מ

אורי הורוביץ, סי"צ, רויטר

עיראק הודיעה אתמול כי ניסתה בהצלחה טיל חדש „מתוצרת עיראקית", בעל טווח של 900 ק"מ, שכינויו „אל־עבאס".

ההודעה על הניסוי נמסרה במברק מאת מנהל התעשייה הצבאית, גנרל חוסיין כאמל, לנשיא עיראק, סדאם חוסיין.

במברקו ציין גנרל כמאל, כי הטיל הראשון בעל טווח של 900 ק"מ נוסה בהצלחה אתמול בבוקר ופגע במטרה במרחק 860 ק"מ.

הוא הוסיף, כי הטיל הוא „גרסה משופרת" של טיל הקרקע־קרקע „אל חוסיין" שעל ייצורו הודיעה עיראק באוגוסט אשתקד.

לא נמסר מאיין שוגר הטיל והיכן נחת.

● יועצת רוה"מ למעמד האשה, עו"ד אתיה שמחה, פנתה למ"מ רה"מ ושר־החוץ, שמעון פרס, בבקשה לתיקון ייצוג הנשים במשרד־החוץ.

● מנכ"ל משרד הביטחון, אלוף (מיל) דוד עברי, נשיא חברת מוטורולה, אלישע שחמון, ומנכ"ל חברת מוטורולה, חנן אסף, חתמו על הסכם לייצור מוצרים בטכנולוגיות מתקדמות במפעל חברת מוטורולה בערד עבור מערכת הביטחון.

מימצאי דו"ח ביתא שנמסרו לרמטכ"ל ולרבין סותרים את גירסת המתנחלים

הדו"ח הסופי קובע כי תרצה פורת נורתה מה־M16

אבי בניהו

שר הביטחון יצחק רבין והרמטכ"ל רא"ל שומרון קיבלו אתמול בבוקר לידיהם את דו"ח צה"ל בעניין השתלשלות הארועים בכפר ביתא שבשומרון, שבמהלכם נורתה ונהרגה הנערה תירצה פורת מאלון מורה.

לכתבנו הצבאי נימסר, כי לאחר שילמד את הדו"ח יציג אותו שר הביטחון בפני שרי הקבינט, וכן בפני פורום הממשלה ביום ראשון הקרוב, ורק אחר כך יוחלט אילו חלקים ממנו, אם בכלל, יפורסמו בציבור.

עוד נודע, כי בדו"ח הסופי שהוכן לאחר בדיקות נוספות וגבית עדויות מערבים ויהודים, שערכו משטרת ישראל ושירות הביטחון הכללי, אין ממצאים הסותרים את התחקיר הביניים שערך צה"ל בפרשה זו, שגרמה לסערה הפוליטית, ולוויכוח בין צה"ל למתנחלים.

גם הדו"ח הסופי קובע, כי הנערה תירצה פורת נורתה ונהרגה מרובה ה־M16 של המאבטח רומם אלדובי.

ממצאי הדו"ח סותרים לגמרי את גירסת המתנחלים, וכן את גירסת ילדי אלון מורה, כפי שנימסרה במסיבת העיתונאים בירושלים.

כתבנו הצבאי מוסיף עוד, כי הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון העריך בפגישה שקיים לאחרונה עם כתבים צבאיים, כי הדו"ח בעניין ביתא יפורסם ברובו בציבור.

ערפאת התקבל על־ידי אסד — תיתכן התפייסות פת"ח־סוריה

מנהיגי „חזית ההצלה" לא שותפו בפגישה ● מקורות: הושג תיאום לקראת הפסגה הערבית באלז'יר ● חששות במצרים ● אבו ניד'אל תומך

אורי הורוביץ, סי"צ, רויטר, איי.פי

מנהיג אש"ף יאסר ערפאת התקבל אתמול לשיחה אצל נשיא סוריה חאפז אסד בארמון הנשיאות בדמשק, וייתכן שפגישה זו היא תחילתה של התפייסות רשמית בין ארגון הפת"ח לבין שלטונות סוריה.

דובר ארמון הנשיאות מסר, כי בפגישה השתתפו שבעה חברי הוועד הפועל של אש"ף ובכירי פת"ח, אך לא נכחו בה מנהיגי הארגונים המשתייכים ל„חזית ההצלה" הפרו־סורית, בכללם ג'יבריל ואבו־מוסא.

תיאום לקראת הפסגה

מקורות ב„פתח" אמרו בעניין זה, כי ידם מושטת למנהיגים אלה, אך לפי שעה לא הוסדרה פגישה בינם לבין ערפאת. למרות שמנהיג אש"ף נפגש אתמול, לפני שיחתו עם אסד, עם כמה מנהיגים של ארגונים פלשתיניים הנתונים בחסות סוריה, בכללם ג'ורג' חבש, נאיף חוואטמה, טלעת יעקוב (ראש „חזית השחרור ערבית") וראשי המפלגה הקומוניסטית הפלשתינית.

מקורות פלשתיניים טענו אמש, כי בפגישה בין הנשיא אסד לערפאת הושג תיאום לקראת הפסגה הערבית העומדת להיערך בקרוב באלז'יר, ומקווים שגם ירדן תצטרף לתיאום זה.

ארגונו של אבו־ניד'אל הודיע אתמול, כי הוא תומך בדרישה בין סוריה לאש"ף.

מצרים חוששת

מקאהיר מוסרות סוכנויות הידיעות, כי מצרים אינה מסתירה את חששותיה נוכח ההתפייסות האפשרית בין ערפאת לאסד. בעיקר חוששת היא שערפאת ייכנע ללחצי סוריה ולוב ויצטרף ל„חזית הסירוב".

16 פלשתינים, שגורשו על־ידי ישראל ללבנון, אמרו אתמול, כי ההתפייסות בין אש"ף לסוריה תגביר את המרי בשטחים.

● לרגל ה־1 במאי, החל ביום א' הבא, תקיים הממשלה ישיבה קצרה בת שעתיים בלבד ותקדים את מועד הישיבה ל־8 בבוקר, כדי לאפשר לשרי המערך להשתתף בארועים לכבוד החג.

על המשמר — עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ

עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: מארק גפן

עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)

מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת וההנהלה רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 4—43960—3

המען למכתבים: שירות שקדואר נעל ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מגדל העיר 102—121, טל' 253161־3, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008, חיפה: 33134 רח' מכבור 17, טל' 673675, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

התובע בלטמן על איוואן האיום: בן מוות האיש הזה

„לא בורג קטן אלא פושע גדול, אשר עשה את מלאכתו במסירות ובלהיטות"

בצלאל עמיקם, אלישבע איילון, עתיים

ג'ון דמיאניוק, הוא איוואן האיום, הוכנס בשמונה וחצי בבוקר לאולם המשפט, על כיסא גלגלים, שהובל בידי שני אנשי משטרה. הפעם, שלא כבשלבים הקודמים של המשפט, לא פיזר הנאשם חיוכים לעבר הקהל, ונראה מכונס בתוך עצמו.

לפני התחלת הדיון הופיע בנו, ג'ון דמיאניוק, וביקש לשבת בשורה הראשונה, ואז ניגשו אליו כמה אנשי ביטחון וקציני משטרה וביקשוהו לעבור לשורה השלישית. האיש התווכח עימם, אך לבסוף הורשה לו לעלות אל יציע העיתונאים. הוא השמיע שם מספר הצהרות לעיתונות, ולאחר מכן חזר והתיישב בשורה השנייה.

גם בורג קטן שותף לזוועה

התובע, פרקליט המדינה יונה בלטמן, השמיע את התביעה להטיל על הנאשם עונש מוות.

„כל בית ישראל חי שוב את התקופה הנוראה של זוועות מלחמת העולם השנייה, והפשעים הנוראים נגד העם היהודי, נגד האנושות ונגד בני אדם בכלל. מיליוני אנשים היו שותפים למעשי הזוועה הנאציים, אותם ביצעו בני העם הגרמני, הוגי הרעיון מתכנניו ומבצעיו, והצטרפו אליהם בני עמים אחרים. הם לא היו המתכננים, אולם סייעו בביצוע מעשי הזוועה".

התובע ציין עוד, כי כאשר טען אדולף אייכמן כי היה רק „בורג קטן במכונה המשומנת" קבע אז בית המשפט, שגם בורג קטן וגם נהג זעיר עשויים להיות שותפים לפעולות הזוועה. אולם, ממטבע לשון זה של „בורג קטן" מתקבל הרושם שכל אדם שלא היה שייך לצמרת הנאצית אינו אלא בורג קטן.

„ואכן", הוסיף התובע, „גם הנאשם התבטא בהזדמנות מסוימת כי אייכמן היה גדול ואילו הוא רק בורג קטן. טענה זו היתה נחלתם של פושעים נאצים רבים וגדולים במכונת ההשמדה האיומה, ואילו בית המשפט, שיבוא לשקול את עונשו של הנאשם, שומה עליו להציג הדברים נכונה ולהבחין היטב בין המליצה הנ"ל לבין המציאות כפי שהיתה.

תפקיד מרכזי בפתח הגיהנום

עו"ד בלטמן הוסיף, כי מדינת ישראל, בהחליטה להביא את דמיאניוק לדין, עשתה זאת רק לאחר שנוכחה לדעת כי אין הוא „בורג קטן". מקומו היה ממש בפתח הגיהנום, כמפעיל משאבת הגזים אל התאים, שם עשה מלאכתו במסירות ולהיטות שאין כמותה. הוא שימש בתפקיד מרכזי במחנה המוות טרבלינקה ובמו ידיו סייע במותם של בני אדם רבים. לא בורג קטן היה אלא פושע גדול, פושע נגד האנושות ואחד מגדולי המרצחים של העם היהודי. הוא ביצע את הזוועות ללא מעצורים, תוך התעללות והתאכזרות.

גם מי שמתנגד בכל ליבו לעונש מוות, הטעים התובע, אינו יכול שלא לראות את ההבדל העצום בין רצח „רגיל" לטבח המוני ללא אבחנה, בין הריגה בעת מלחמה, לבין רצח המונים.

כאן עבר התובע לסוגיה נוספת וניסה לטעון, כי על־פי החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם שחוקק במיוחד במדינת ישראל, אין לבית־המשפט שיקול דעת, והוא חייב לקבוע עונש מוות לפושעי מלחמה שהורשעו בדין וברצח המוני. אולם, כאן התערבו השופטים בטיעוניו, והבהירו שגישה כזו אינה מקובלת עליהם. „ואנו אכן נשקול ונחליט".

להקיאו מהחברה האנושית

התובע חזר ופירט את כל מעשי הזוועה של איוואן האיום, כפי שצוינו גם בהכרעת הדין, ואז שאל: לאיזה עונש ראוי הנאשם על מעשים אלה? נאשם זה הוציא עצמו בזוועות מעשיו מכלל בני האדם, הוא עשה זאת ביודעין ואינו יכול לתבוע להתחשבות ורחמים מהקהילייה האנושית. הוא עבר את המותר לפי כל אמת מידה מוסרית ואנושית, ולא נותר לחברה האנושית אלא להקיא אותו מתוכה.

התובע ציין עוד, כי אומנם חלפו 46 שנה מאז מעשי הזוועה, אולם על פשעי הנאצים לא חלה כל התיישנות. סעיף ההתיישנות בחוק הישראלי שנה, בוטל למעשה לפני בעשרים שנה, על־ידי המחוקק.

„העובדה שהנאשם הצליח להתחמק מן הדין במשך שנים כה רבות, ובנה לעצמו חיים חדשים — בוודאי אינה סיבה לרחמים כיום. מי שביצע את מעשי הפשע, מי שידו היתה בהשמדת מיליוני הנרצחים — אינו יכול שלא להגיע למסקנה המתבקשת שדין מוות מגיע לאיש הזה", קבע פרקליט המדינה.

ח"כ גרוסמן: אין תחושת סיפוק

אני הייתי בעד המשפט, בעד עשיית צדק, אבל אין לי שום תחושת סיפוק ש„הנה נקמתי". אני חוששת מהאלמנט הספקטקולארי, שיבוא במקום האלמנט ההיסטורי, האמיתי, העובדתי. תפקידו היחיד של המשפט הוא עשיית צדק וזה גם עניינו. אני חוששת שמחנכים מצויינים עושים להם מלאכה קלה שהופכים משפט שכזה למשפט מחנך. האמת עצמה מחנכת. המשפט עומד בפני עצמו ורק בדיעבד מעורר שאלות, תשובות וידע היסטורי, אבל את העובדות על טרבלינקה צריך כל אחד לדעת גם אם לא נוכח במשפט.

עד התביעה אפשטיין: אי אפשר למחוק הזוועות מזכרוננו

עתיים

„אני מרגיש הקלה, באמת היה קשה לי מאוד, מפני שמה שסיפרנו ומה שתיארנו זוהי טיפה מתוך ים גדול. אם נחיה גם 150 שנה לא יספיק הזמן לתאר כל מה שהתרחש בטרבלינקה. אלו לא היו חיות אדם — זו אינו שהיא מפלצת שלא התגלתה עד כה בשום גלאקסיה. אי אפשר במילים לתאר את מה שהוא חולל. אני רוצה לפנות לכל אלו שניסו לזרוע מבוכה בעם, וטוענו שאי אפשר לסמוך על הזיכרון אחרי כל כך הרבה שנים את הזוועות שעברנו אי אפשר למחוק מזכרוננו לא בזמן ולא בגיל".

איוואן האיום שומע את גזר דינו (צילום: רחמים ישראלי)

טיעוני ההגנה

בסיום טיעוני הפרקליטות קם עו"ד גיל וביקש הפסקה. לטענתו, הסנגוריה לא קיבלה כל אינפורמציה מוקדמת לגבי טיב הטענות שתעלה התביעה, ועל גירסתה כי עונש מוות הוא עונש חובה על פי החוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם. השופט לוין מיהר „להרגיע" את ההגנה והודיע, „אנו משחררים את הסנגוריה מלהשיב על טענה זו של התביעה".

עו"ד גיל הודיע בפתיחת טיעונו, כי הסנגוריה תערער על הכרעת הדין כולה. הוא פנה בהתרגשות אל בית המשפט, שלא יגזור מיתה על הנאשם, בגלל האפשרות הסבירה, שמאוחר יותר יתברר כי לא הוא היה איוואן האיום, והוצא להורג על לא עוול בכפו. הסנגור לא פירט את טיעונו, בטענה שהדברים יושמעו אל נכון בהליכי הערעור בבית המשפט העליון, אולם הוא פירט בהרחבה מקרים רבים של גזרי דין מוות ושל הוצאות להורג בארצות שונות בעולם, שלאחר מכן התבררו כמוטעים.

עונש שאין ממנו חזרה

עו"ד גיל טען, כי מתוך 62 הוצאות להורג שנבדקו במחקר מסוים שפורסם לא מכבר, התברר מאוחר יותר, כי ב־23 הוצאו להורג אנשים חפים מפשע. בהקשר זה הוא הזכיר את משפט סאקו ווונצטי בארה"ב, את משפטו של ריצ'רד הופמן שהואשם ברצח ובחטיפת בנו של הטייס צ'ארלס לינדנברג, את ג'ון אוואנס בארה"ב, ועוד מקרים רבים. „עונש מוות הוא עונש שאין חזרה ממנו", אמר.

„גורלם הטראגי והאיום של בני עמכם רווי הסבל, הטבח והרצח" קרא ג'ון גיל, „היה שואה. אולם, יש פה גם שואה של היחיד. ומותו של בן אדם אחד גם הוא שואה. אין שום סיבה וצידוק לנטילת חייו של הנאשם. מה גם שנדרשת הודאות ללא צל של ספק כאשר מצביעים עדים אלה ואחרים לעבר הנאשם — וודאות כזו לא היתה", סיכם הסנגור.

בשלב זה הודיע הסנגור כי, הנאשם עצמו רוצה לומר את דבריו בפני בית המשפט, ואב בית הדין אפשר לו זאת.

מעולם לא הייתי איוואן

דמיאניוק קירב את המיקרופון אל פיו, והשמיע הצהרה שקרא מן הכתב. הרעש באולם גבר, עד שהשופט לוין נאלץ לחזור ולבקש שקט.

פרופ' ליבוביץ: אי אפשר לדון שרץ אחד על פשעו של עם

כל המשפט הזה פסול בעיני. אי אפשר להעמיד עם למשפט. אי אפשר גם להעניש עם. ולכן, לתפוס שרץ מסוים ולהתנקם בו על מה שעשה העם הגרמני, מוכיח רק דבר אחד — שאנחנו רוצים לרמות את עצמנו. במקום להתעסק בשאלה מי אנחנו, מה אנחנו, מה חובתנו, אנו פוטרים את עצמנו ומתנחמים באמירה, ראו מה עשו לנו. צריך לחדול מלרכב על סוס השואה. זה היה החורבן הגדול ביותר שהיה לעם היהודי והוא איננו ניתן לתקנה, אלא שיש היום המון יהודים שאין להם תוכן אחר מבחינת יהדותם אלא רק להתעסק במוטיב, במה שעשו לנו. ואני שואל, להעמיד שרץ למשפט על השמדת עם זה לא בזוי ושפל?

„מכובדיי", אמר דמיאניוק, „אני כואב מאד על ישיבתי כאן, ועל הטראגדיה של העם שלכם במלחמה כפי שעלתה במשפט הזה. לא כולם הצליחו לשרוד, שישה מיליון לא הצליחו. הם ניספו במחנות הנאצים במוות נוראי ואני מאחל מלכות שמים לכולם.

„אני מאמין שהיו זוועות בטרבלינקה, והיה אחד בשם איוואן שהתעלל שם בעם היהודי, ולו העניקו הניצולים את הכינוי איוואן האיום. אבל אני מעולם לא הייתי איוואן האיום.

אני חף, חף מפשע

„אתם, מכובדיי, זיהיתם אותי כאיוואן האיום, אבל זו טעות גדולה, גדולה ביותר, כי אני לא איוואן האיום. והעד המוסמך לכך ביותר הוא האלוהים אשר יודע כי אני חף מפשע, ללא שום ספק, לבי טהור ביותר.

אתם חייבים לגזור את דינו של איוואן האיום אבל למעשה אתם גוזרים לא עליו אלא על מישהו אחר, כי לא אותי שפטתם במשפט זה אלא אדם אחר לחלוטין, אני מתפלא ומשתומם מאוד, שבארץ הקודש, במדינה דמוקרטית כישראל במאה העשרים, יכול היה להתרחש אי צדק שכזה. אני חף מפשע, חף מפשע, חף מפשע — והאלוהים עדי. תודה רבה", סיים הנאשם את קריאתו.

בתום דבריו, הודיע השופט דב לוין כי בית המשפט ייצא להתייעצות לקראת השמעת גזר הדין.

עד התביעה רוזנברג: מסתפק בגזר הדין, מקווה שיבוצע

אני נרגש מאד, הדמעות חונקות אותי, הלב כואב — אבל יש לי סיפוק קטן מן הרגע שהעונש נגזר עליו. אמנם, אין גזר דין בעולם, ולא נברא כוח, שיכול למחוק את הפשעים והרציחות שהוא ביצע, אבל אני מסתפק בגזר הדין הזה. אני מודה לצוות השופטים ולכולם, שהגענו עד היום. אני מקווה שגזר הדין יבוצע, ואשמים אחרים, רוצחים שעדיין מהלכים חיים בעולם, יידעו כי דמנו לא נשפך בחינם, שנשיג גם אותם, ויקבלו את העונש המגיע להם.

חזר לתאו, ממלמל מלים חסרות פשר

זהבה מוזס

איוואן האיום חזר אתמול אחה"צ, לאחר הקראת גזר־דינו, לתאו שבכלא איילון.

כשנפתחו דלתות הרכב בחצר הכלא, נאלצו השוטרים והסוהרים לתמוך באסיר, שנראה שרוי בהלם, וממלמל מלים חסרות פשר.

על מיטתו בתא המשקיף הנדון למוות, לגנוח ולמלמל. מנהל בית־הסוהר של הכלא, ד"ר פלך, ערך לו בדיקה רפואית, שלא העלתה שינוי במצבו. משירות בתי־הסוהר נמסר, כי שגרת יומו של דמיאניוק תימשך גם להבא.

ישראל 40 ISRAEL

משרד החינוך והתרבות

מרכז ההסברה

הועדה לאירועי יום העצמאות התשמ"ח

תודה והוקרה לכל המוסדות

שהשתתפו בארגון ארועי יום העצמאות התשמ"ח והעלו תרומה נכבדת להצלחת האירועים ולשמחת החג

ובראשם הכנסת, מערכת הבטחון וצה"ל, מערכת החינוך, הרשויות המקומיות, החברה להגנת הטבע, קרן קיימת לישראל, רשות שמורות הטבע, רשות הגנים הלאומיים והמוזיאונים.

ברכות לכולם על שאיפשרו להמוני בית ישראל להנות ביום חגנו הלאומי

יעקב שץ

יו"ר הועדה לאירועי יום העצמאות התשמ"ח

רבין: הסורים יתבעו מערפאת להקצין עמדותיו

זהבה מוזס

שר הבטחון יצחק רבין שהיה אתמול אורח העיר ראשון-לציון, נשא דברים בפני תלמידי י"ב בעיר. הוא אמר כי ביקורו של ערפאת בסוריה ירחיק אותו מירדן ומצרים, משום שהסורים יתבעו ממנו עמדות קיצוניות יותר, כתנאי לפעילות מלבנון וסוריה. הוא הוסיף כי לאש"ף תשתית אנושית של כ-300 אלף פלשתינים החיים במחנות פליטים בלבנון, ולהערכתו גם אם יתוגבר הסיוע הסורי לאש"ף לבד מהסיוע הניתן לאירגוני טרור אחרים, ישראל תוכל לעמוד גם בכך.

בעניין פרשת כפר ביתא אמר, כי בתוך יומיים יפורסם הדו"ח במלואו, שיכלול גירסאות של המטיילים והמאבטחים. "כל מהלך הענישה נעשה באישורי ואני נושא באחריות" הצהיר. לדבריו, התעכבה חקירת מותה של תרצה פורת, אך חלק זה שייך פחות. "לחלק החקירה לגביו ניתן היה להחליט בשלב הראשוני על ענישה".

שר הביטחון אמר כי תמורת שלום עם ירדן ונציגות פלשתינית הוא מוכן לוותר בכאב לב על חלקים מיהודה ושומרון, אך אינו מוכן לחזור לקווי 1967, וגבול הביטחון יהיה נהר הירדן. לדבריו, מליון הפלשתינים בשטחים יצטרפו על-פי תוכניתו למדינה פלשתינית-ירדנית שבירתה רבת-עמון.

את תופעת החיילים המסרבים לשרת בשטחים הגדיר כזמורה ושולית. "עד כה היו עשרה מקרים של סירוב לשרת בשטחים, ואלה מרצים עונשי מאסר" אמר.

עוד הוסיף כי מאז דצמבר נעצרו ונאסרו רק במיתקני צה"ל 4900 פלשתינים.

לוי: אשליות

שר השיכון דוד לוי שדיבר אתמול בפני תלמידי פנימיית "יוהנה ז'בוטינסקי" אמר כי "ביקור ערפאת מלמד אותנו שלא לטפח אשליות וכי המגמה הערבית נותרה כפי שהיתה ועלינו לראות את המציאות". בהמשך אמר כי חוסיין אומר שוועידה בינלאומית תהיה רק בהשתתפות אש"ף ובנסיגת ישראל מיהודה, שומרון, עזה וירושלים ולכך אמר השר לא צריך פרשנות. "למרות חילוקי-הדיעות בין הליכוד למערך אני צופה התפתחות במערך לאור הצהרות חוסיין והתפתחויות סביבנו.

מוטה גור: אשב לדבר עם אנשי אש"ף אם ישנו האמנה הפלשתינית

בצלאל רובין

"אם אש"ף ישנה את האמנה הפלשתינית אני אהיה מוכן לשבת ולדבר עימם", אמר אתמול מוטה גור. אך מה שערפאת עשה בשבוע האחרון כשהכריז, "נפגש על חומות ירושלים", מקשה מאוד על נכונות ישראלית להידברות. הרי על חומות ירושלים כבר נפגשנו פעם, ב-67'. הכרזות כאלה לא עוזרות לתהליך השלום". דברים אלה אמר אתמול גור במסיבת עתונאים באילת.

הוא הוסיף שלהערכתו יש אצל הרוסים שינוי אמיתי ביחסם לישראל ולבעיית המזה"ת. הם קצו במלחמות ומבחינתם אלו כבר נגמרו. זו גם הסיבה שהם החליטו לצאת גם מאפגניסטן. הם גם לא מוכנים להשקיע יותר בחימוש בעלי בריתם לצורכי מלחמה. בריה"מ רוצה גם להצטייר בעיני העולם כמסייעת לשלום ולא כמחרחרת מלחמה. לדעת גור יש לבריה"מ השפעה גדולה על אסד וגם על ערפאת, והיא יכולה לשכנע אותם לבוא לוועידה בינ"ל. לא מן הנמנע שלכך תותרים הסובייטים ואז תהיה זו הפתעה עולמית. מוטה גור הגיע לאילת במסגרת סיור שערך בסניפי מפלגת העבודה.

דרוזים מהרי השוף הורשו להשתתף בחגיגות נבי שועייב לראשונה מאז הנסיגה מלבנון

יהודה צור

כ-700 כוהני דת ודרוזים מלבנון הגיעו ביומיים האחרונים לישראל, לאחר שחלקם עברו עשרות מחסומים בלבנון עצמה, כדי להשתתף בחגיגות נבי שועייב אשר חלו ביום ראשון ויסתיימו ביום רביעי הקרוב.

מאתיים מהבאים הגיעו מאזור הרי השוף, שבשליטת הדרוזים של ג'ומבלט — לראשונה מאז נסיגת צה"ל מלבנון. היתר הגיעו מאזור חצבייה בגיזרה המזרחית בתוך רצועת הבטחון. השיח' אמין טריף, מנהיגם הרוחני של הדרוזים בישראל, הודה לשלטונות ישראל על שאיפשרו לקבוצה כה גדולה של דרוזים להכנס לישראל.

אתמול שבתו כל מוסדות הציבור ובתי הספר בישובים הדרוזים בגליל לרגל חגיגת נבי שועייב. אלפים ערכו פיקניקים בחיק הטבע. השבתת מוסדות הציבור ובתי הספר תימשך עד תום החגיגות ביום רביעי הקרוב.

שרון: רצח אבו ג'יהאד יסייע לשלום — מדינות ערב חשות הקלה

יהודה צור

ברור לי שמדינות ערב מרגישות הקלה בכל מקרה שאחד מרכזי המרצחים האלה נעלם מן הזירה — אמר אתמול שר המסחר אריאל שרון במהלך ביקורו במפעלי קיבוץ נאות מרדכי. שרון דחה בתוקף את הטענות שכאילו רציחתו של אבו ג'יהאד גורמת הקצנה והביאה לחידוש היחסים בין סוריה וערפאת. שרון סבור שהרצח יסייע לתהליך השלום.

לדבריו, אין שום צעד של מיתון בעולם הערבי וכוודאי לא ב"אירגונים אש"פיסטיים".

שמיר: האם לקחנו משהו מחוסיין? השטחים אינם ירושה מהסבתא שלו

רה"מ הגיב בכך על דברי חוסיין, שסרבנותו של שמיר תביא שואה גרעינית על האזור ☐ הביע תמיכה בנקיטת סנקציות נגד כתבים זרים העוקפים הצנזורה

יהודה צור

ראש הממשלה יצחק שמיר אינו סבור שיש סתירה בין הכרזותו ביום ראשון במרכז חרות, שהגדה ועזה ישארו תמיד בידי ישראל לבין הכרזותיו בעד מו"מ ישיר עם ירדן. איזו סתירה יש באוף? שאל שמיר, במהלך ביקורו ביסוד המעלה בגליל העליון אתמול.

"האם לקחנו משהו מחוסיין? האם זאת ירושה מהסבתא שלו? יהודה, שומרון ועזה זאת הירושה שלנו!"

שמיר דחה בתוקף את דבריו של חוסיין, כאילו עקשנותה של ישראל תביא שואה גרעינית על האזור. "אני חושב שאנחנו עושים הכל למען השלום ואילו חוסיין מעמיד מכשולים בפני השלום" אמר שמיר.

שמיר אמר שהיחסים החדשים בין ערפאת ואסאד לא מפתיעים את ישראל. "אפשר לציין שבזמן האחרון, יותר ויותר גורמים ערבים באזור נמשכים אל סוריה, שהיא המדינה הקיצונית ביותר.

"נראה שהקיצוניות הערבית הוא מטבע עובר לסוחר במזרח התיכון. חוסיין מנסה להתקרב עתה לסוריה, ועכשיו ערפאת, ואינני יודע מי יבוא בתור", אמר שמיר. שמיר סבור שיש לנקוט סנקציות נגד כתבים אמריקנים שדיווחו על רצח אבו ג'יהאד תוך עקיפת הצנזורה. לדבריו, אולי גירוש מישראל אינו העונש הראוי אך חובה להעניש כדי לשים קץ לתופעה. בהתייחס למדליפים אמר שמיר כי למשטר דמוקרטי קשה מאוד לטפל בבעיה זו.

פרס: אם לא נעמיד שטחים למו"מ — איש לא יבוא לשיחות

עתים

"אין היענות [illegible] בישראל, אלא הקצנת עמדות בתוכה [illegible] ואני סבור שיש למערך סיכוי לקבל רוב בבחירות הקרובות", אמר אתמול מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, שנפגש עם תלמידי תיכון [illegible] בת"א. הוא אמר, כי למפלגת העבודה יתרון בכך שהיא מציעה פיתרון לבעיה המדינית.

שר החוץ הוסיף ואמר כי הגיע הזמן שנציג עמדותינו. אוכלוסיה או שטחים, [illegible] מדברות על אוכלוסיה. נחכה עוד 12 שנים האם מצבנו ישתפר? כמה זמן אפשר לזרות חול בעיניים? — והקשה. פרס הוסיף כי גם הוא אינו מתנגד לאוטונומיה אך רק לתקופת מעבר. "אם אלמנט טריטוריאלי לא יעמוד למו"מ, אף אחד לא יבוא לשיחות שלום. הצד השני לא ישלח שמשים למו"מ", ציין. לדעתו של שר החוץ, לאחר הבחירות יהיה צריך לבדוק על איזה בסיס תושתת הממשלה. "אם רוצים ממשלה שתוכל [illegible] יהיה נחוץ רוב שיוכל לפעול. ובדרך מדינית", אמר.

להקל על ירדן

שמעון פרס אמר, כי ישראל אינה צריכה ועידה בינלאומית. היא צריכה את ירדן וזו לא תבוא למו"מ ללא פרוצדורה מקלה כדמות ועידה. גם בגין נזקק לפסאדת תיווך הנשיא קרטר, אמר.

באשר לברית המועצות, המלך חוסיין דורש שיתופה, כי אינו סומך על ארה"ב וכן משום חששו מפני ארצות ערב שיסגרו עליו, כלשונו, אם יבוא ללא פתיחה בינלאומית, הדגיש פרס.

בעניין הארועים בשטחים אמר מ"מ ראש הממשלה, כי אינו יכול לומר דבר לחייל המגיב נגד ערבי התוקף אותו בגרזן. הוא מצטער על ההרוגים אך צה"ל במקרה זה, מגיב, אינו יוזם. "הפיתרון צריך להיות מדיני וזה לא בסדר שמדינאים מצביעים על החיילים", אמר.

שמעון פרס התבקש להתייחס לשינויים בברית המועצות, והוא אמר, כי יש שם שינוי שלבסוף יגיע גם אלינו. "גורבצ'וב אמר לערפאת, כי צרכי הבטחון של ישראל לא פחות חשובים מההגדרה העצמית לפלשתינאים. הרוסים משפרים יחסם ליהודים. שם אין אסירי ציון, נתמעטים מסורבי העליה. יש אישור ליציאת עשרת אלפים יהודים בשנה מבריה"מ. אנו רוצים בקיום חיים יהודיים ברוסיה לכן יחסים דיפלומטיים איתה נראים לי חשובים", אמר פרס.

שר החוץ שנשאל מדוע התבטא נגד הדתיים בגוש אמונים, השיב, כי צוטט לא נכון וכוונתו היתה להעלות את השאלה אם המראה החוזר של חובשי כיפות נושאים נשק — אינו פוגע בדת.

באשר ליחסו לחנוני המחתרת היהודית אמר, כי צריך להיות חוק ומשפט אחד לכולם.

אלף אוטובוסים יביאו רבבות חוגגי ה-1 במאי למצעד שיתקיים בת"א

הטלוויזיה והרדיו סרבו לשדר תשדירי שירות על האירוע

אבשלום קורה

רבבות עובדים מכל רחבי הארץ ומשפחותיהם, יטלו חלק במיפגן ובצעדת האחד במאי. למבצע ישכרו כאלף אוטובוסים להובלת החוגגים לתל-אביב, שברחובותיה תעבור הצעדה. פרטים על האירוע נמסרו אתמול על ידי נחום פסה יו"ר מטה המפגן, וחברי המטה איצ'ה שחם ויאיר כהן במסיבת עיתונאים בתל-אביב.

פסה מסר כי השנה ישולבו במצעד כשלושים פלטפורמות עליהן יוצגו הישגי ההסתדרות ומשק העובדים. במיפגן ישתתפו סיעות הוועד הפועל להוציא את סיעת הליכוד. פסה אמר כי המטה נערך לאפשרות של פרובוקציות מצד גורמים פוליטיים והפרעות של עובדי מפעלים, שיבקשו אולי להתריע על דרך טיפול ההסתדרות בעניינם. כשלושים חברי כנסת הבטיחו את השתתפותם, ביניהם יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס.

המצעד יעבור לאורך רחוב אבן גבירול והוא יהיה מיפגן של הזדהות והצדעה, לדבריו "עם מדינת ישראל בשנתה הארבעים. הוא מסר כי רשות השידור דחתה פירסום של תשדירי שירות ברדיו ובטלוויזיה בטענה כי האירוע הוא פוליטי. ההסתדרות שקלה לפנות לבג"ץ אולם בגלל קוצר הזמן הוחלט שלא לעשות זאת.

אחת הפלטפורמות שתוצג ברחובות ת"א במצעד ה-1 במאי, ועליה כרזה אופטימית (תצלום: י.ב.פ.א/אפי שריר)

דב פודר: הישגו של לה־פן מחייב הגברת הפעילות הציונית

ראש המחלקה לפיתוח ושירותים קהילתיים בהסתדרות הציונית, דב פודר, רואה בדאגה רבה את הישגו של מועמד הימין הקיצוני בצרפת, שזכה ביותר מ-14% מכלל הקולות. "החזית הלאומית" ניהלה מסע בחירות בסיסמאות גזעניות, "להחזיר את צרפת לצרפתים" וכיוצא באלה, ובגרעין הקשה שלה שולטים יסודות אנטישמיים מובהקים, למרות הכחשותיו של מנהיג המפלגה, ז'אן מרי לה־פן. "מבלי להכנס לפאניקה, יש לחשוב על הגברת הפעילות הציונית בצרפת דווקא עכשיו" אמר פודר. הוא הציע לחדש מיד את פעילותם של שליחי תנועות הנוער של השומר הצעיר וביתר במארסיי, שהופסקו בגלל אילוצים תקציביים. לה־פן זכה במארסיי בכ-30 אחוז מהקולות.

התעצמות כוחו של לה־פן מחרידה את יהודי צרפת

ארנון ימה (צרפת)

מנהיגי הקהילה היהודית קראו אתמול לשני המועמדים לנשיאות צרפת, ז'אק שיראק והנשיא מיטראן, "להימנע מכל ניסיון לפתות את בוחרי לה־פן באימוץ טיעוניו הגזעניים".

לה־פן כבר מופיע בציבור כראש העיר הבא של מארסיי, העיר השנייה בגודלה בצרפת, שבה קהילה יהודית גדולה. הוא השיג שם 28.5 אחוז מהקולות ונהפך למנהיג המפלגה הגדולה בעיר.

היהודים במארסיי במצב עדין. אינון לוואי, עורך עיתון תיאר את המצב כחמור ביותר. "בסיבוב השני, הבחירה היא מיטראן או לה־פן. היהודים חייבים לחשוב על משפחותיהם, על המתים ועל החיים. ההיגיון של לה פן הוא ההיגיון של היטלר, של מוסוליני", אמר.

שיראק המום

על-פי התוצאות הסופיות התמוטטות הימין לשלושה גושים, מוכנת כנראה הניצחון בבחירות למיטראן. הוא זכה ב-34.10 אחוזים, הוא נהנה מעתודה בקרב בוחרי באר ובוחרי להפן הרוצים לנקום בשיראק.

שיראק המום, עם 19.9 אחוז. הוא נעלם לשלושה ימים בארמונו הכפרי, עד העימות הטלוויזיוני עם מיטראן, ביום ה'. להפן הביס את הקומוניסטים במעוזיהם במה שנקרא ע"י "החגורה האדומה" הפרולטריות סביב פאריס. בסאן דניס, עיר קומוניסטית, זכה ב-20 אחוז.

הגיע הזמן לארוז המזוודות?

מקורות בהנהגה היהודית מסרו, כי נתקבלו אתמול קריאות טלפון רבות מיהודים מבוהלים, ששאלו מה לעשות. אחד שאל אם הגיע הזמן לארוז את המזוודות ולברוח מצרפת. הקהילה במבוכה. חוששים שאם יפתחו בפעולות מחאה נגד עלייתו של להפן יחמירו את המצב עוד יותר. כולם שותקים. סימון וייל, ניצולת-שואה, לא פצתה פה. ארגון יהודי שתקים להפן בראשות אחד ששמו בלוך, והקרוי "יהודים פטריוטים", גדל לפני הבחירות.

הצהרה באוזני שיראק

בהודעת מועצת-הגג של הקהילה, בה מובעת "דאגה מן התוצאה שהשיג לה פן", אומרים המנהיגים היהודים, כי "אין לנו עוינות אל בוחרי להפן שנגררו כאוף בטיעונים פשטניים ודמגוגיים, אך הדמוקרטיה אינה יכולה להסכים לפשרות עם כוחות הנלחמים נגד ערכיה." ההצהרה מופנית בעיקר לשיראק, שעוד לפני הבחירות אימץ מלהפן כמה טיעונים בעד שמירת הזהות הלאומית ונגד מהגרים. אף אחד ממנהיגי הימין לא השמיע גינוי ללהפן, אך גם לא לנשיא מיטראן, שפתח את האסיפה הלאומית לפני 40 הצירים של להפן.

"מלך הימין"

מעריכים, כי היהודים ינהרו אל מיטראן בסיבוב השני, כתקווה יחידה לבלימת להפן. גם אלה שבחרו בשיראק ינטשו אותו לטובת מיטראן. לא סומכים עליו, שלא יחזר אחרי להפן, בהסכמים חשאיים עימו. ראש הפשיסטים הצרפתיים תובע לעצמו את תפקיד שר הפנים. הוא מתואר כמלך הימין. התעצמות כוחו של להפן לא נבלמה ורף חשיפתו כאנטישמי. באלזאס — 24 אחוז.

המומחים שוקדים עתה על ניתוח המניעים של בוחרי להפן. גרסה אחת טוענת, כי תמיד היו בצרפת 20 אחוז קיצונים, שפעם מצאו פורקן לתסכול במפלגה הקומוניסטית. היום הם אצל להפן. אלה ממעיטים בחומרת התופעה. על-פי גרסה אחרת משקפת הצלחת להפן מחלה חברתית: אבטלה, מהגרים, זהות תרבותית. ברובעים של מהגרים ערביים חשים עצמם הצרפתים כזרים. המעמד הבינוני סובל מירידת הרמה בבתי-הספר שבהם לומדים בניו עם בני המהגרים.

הסיבוב השני מתואר כמכריע לבלימת להפן. נחמה פורתא: הימין כולו — שיראק באר ולה־פן — איבד בסיבוב הראשון כ-10 אחוזים מכוחו, בהשוואה לבחירות הכלליות שהיו בצרפת לפני שנתיים.

סירת המחבלים שטובעה התכוונה כנראה לבצע פעולת התאבדות

אבי בניהו כתבנו הצבאי

ספינת "דבור" של חיל הים שהיתה אתמול בלילה בסיור לאורך חופי לבנון טיבעה סירת גומי של מחבלים. 2 המחבלים שהיו עליה נהרגו.

התקרית אירעה סמוך לשלוש לפנות בוקר. ספינת הדבור זיהתה סירת גומי מדגם "זודיאק", מול העיר צור שבדרום לבנון. הספינה התנהגה באופן חשוד, וזוהתה כמטרת מחבלים באופן ודאי. הסירה פנתה בהישט מהיר לכיוון "הדבור" והדבר העלה חשד, כי מדובר במתאבד. "הדבור" פתחה באש והסירה טובעה.

מפקד חיל הים האלוף אברהם בן שושן אמר אתמול, כי להערכתו מדובר בניסיון פיגוע מסוג חדש.

קיצורי דרך למערב

שמיר חברה לביטוח בע"מ

הודעה על אסיפת נושי המבקשת

לפי סעיפים 233, 234 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג – 1983

לאור מיזוג עסקי הביטוח של שמיר חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שמיר") ושל צור-שמיר חברה לביטוח בע"מ ובקשר לבקשה לאישור הסדר בין שמיר לבין צור-שמיר על פיו יועברו תיק הביטוח של שמיר והנכסים המופפים לתיק זה, משמיר לצור-שמיר, וצור-שמיר תקבל על עצמה את כל הזכויות והחובות הקשורות בתיק הביטוח המועבר. ועל פי צו ביהמ"ש המחוזי בתל-אביב מיום 19.4.88 בתיק המרצה 3962/88, ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפת נושים של שמיר, על מנת לדון ואם יימצא לנכון להסכים להסדר האמור.

הנושים יוכלו לעיין בהסכם בין שמיר וצור-שמיר במשרדו של עו"ד אהוד שטיין ברח' קרליבך 10, תל-אביב בשעות 08.00–14.00.

האסיפה תתקיים במשרדי שמיר בדרך פתח תקווה 53 תל-אביב ב-2.5.88 בשעה 17.00.

שמיר חברה לביטוח בע"מ

עב"מים בשמי מדריד

סי"צ

כמה עב"מים (עצמים בלתי-מזוהים) הופיעו בשבת בשמי מאדריד למשך שלושים דקות — ריווחו כתבי סוכנות הידיעות הצרפתית בבירת ספרד.

הכתבים מציינים, כי העב"מים זהרו, כמה מהם ניצבו במקום ואחרים נעו. הם נראו בשמי מאדריד זמן מה לאחר השעה 10 בלילה לפי השעון המקומי.

עדי-ראייה אמרו לכתבי סוכנות הידיעות הצרפתית, שהם הבחינו בענן ורוד, בקוטר של כמאה מטר, ובו שתי נקודות מאירות כלובן זוהר. בקרבת הענן סובבו סביב ציריהן שלוש נקודות מאירות נוספות, במהירות מסחררת, בכיוון הנגדי לכיוון מחוגי השעון.

תושבים רבים הבחינו בתופעה וכמה מהם יצאו ממכוניותיהם, כדי לעקוב אחר התופעה מקרוב. כתוצאה מכך, נוצר פקק ענקי במרכז העיר.

ראשי התעופה האזרחית, שנתבקשו להגיב על התופעה, אמרו, שאף מטוס לא חג בשמי מאדריד בגובה נמוך בשעה שבה הבחינו בתופעה.

שני אנשי המשמר האזרחי ריווחו, כי בערב שבת הבחינו בחפץ מעופף, שזוהר בעוצמה רבה, בחבל האלבה, בדרום המדינה.

תחזית: דוקאקיס יגבר על ג'ורג' בוש

רויטר, סי"צ

מייקל דוקאקיס, המועמד המועדף מטעם הדמוקרטים לבחירות לנשיאות ארה"ב, שייערכו ב-8 בנובמבר, היה מביס את ג'ורג' בוש וזוכה ב-50 אחוז מכלל הקולות, לעומת 39 אחוז למועמד הרפובליקני, אילו נערכו הבחירות עתה — קובע כתב-העת "טיים".

העיתון מציין, כי יש לצפות לתוצאות מעין אלה, אם המועמד לסגן-נשיא מטעם הדמוקרטים יהיה הסנטור מטנסי אלברט גור או הכומר השחור ג'סי ג'קסון.

עוד כותב השבועון, שאם יציג דוקאקיס את מועמדותו יחד עם גור, יגבר על בוש בתוצאה של 49 לעומת 39 אחוז. אם המועמד לסגן-הנשיא יהיה ג'סי ג'קסון, יצטמצם היתרון של דוקאקיס והוא יקבל 47 אחוז מכלל הקולות, לעומת 42 לידידו הרפובליקני.

לעומת-זאת, אם יציגו הדמוקרטים את ג'סי ג'קסון כמועמד לנשיא ארה"ב, יגבר עליו ג'ורג' בוש ב-52 אחוז לעומת 34, לפי סקר דעת-קהל, שעליו מסתמך כתב-העת.

דוקאקיס זכה עד כה בתמיכתם של 1,065 צירים, לעומת 859 התומכים בג'קסון. מועמד חייב לגייס את תמיכתם של 2,082 צירים בכנס הדמוקרטים, שייערך באטלנטה ביולי, כדי שיוצג כמועמד לנשיא בבחירות בנובמבר מטעם המפלגה הדמוקרטית.

מחקר של סוכנויות הביון האמריקניות

הקיפאון במשק הסובייטי עלול לפגוע במעמדו של גורבאצ'וב

רויטר

המאמצים שעשתה בריה"מ להתחדשות בכלכלה נתקלו אשתקד בקשיים ומשקיפים סבורים, כי כתוצאה מכך, עלול להיפגע מעמדו הפוליטי של המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב — מגלה מחקר שפורסם ביום א' בארה"ב.

המחקר הוכן למען הוועדה הכלכלית המשותפת של הקונגרס על-ידי סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב וסוכנות המודיעין של מערכת הבטחון. הוא מתאר את הכלכלה הסובייטית כשרויה בקפאון ב-1987. הדו"ח מצביע על מחסור במוצרי-צריכה ועל ליקויים בייצור.

מאז עלה לשלטון, לפני שלוש שנים, ניסה גורבאצ'וב לתת תנופה חדשה לכלכלה על-ידי גיבוש תוכנית, שזכתה בכינוי "פרסטרויקה" וחתרה למשמעת כלכלית חזקה יותר, למודרניזציה של התעשייה ולרפורמה כלכלית: אך תוכנית זו לא עלתה יפה, מציין הדו"ח, ומצביע על העובדה, שהתוצר הלאומי הגולמי של בריה"מ גדל אשתקד בפחות מאחוז אחד.

"מתקבל הרושם, שהמפסיד האמיתי ב-1987 הוא הצרכן, שלמן תוכנית הרפורמות של גורבאצ'וב לא עלתה רמת-חייו — קובע הדו"ח. הוא מתנבא, שאם תימשך המגמה של צמיחה כלכלית איטית, יש לצפות להתגברות המתיחות בקרב החברה הסובייטית ובקרב ההנהגה.

"יש להניח, שהביורוקרטים, המאבדים עתה זכויות-יתר ומעמד והנתבעים לגלות מידה רבה יותר של יוזמה, יתעשו בתסכול הולך וגובר, מציין הדו"ח.

בשנה שעברה פחת הייצור של החקלאות הסובייטית ב-3 אחוזים לעומת 1986, ובמקביל, לא הצליח ענף בניית המכונות, החיוני למשק הסובייטי, להצביע על עלייה בייצור. עם זאת, מציין הדו"ח, חל בשנת 1987 גידול בייצור האנרגיה ובריה"מ הצליחה להגדיל את מלאי המטבע הקשה שלה על-ידי הגברת יצוא הדלק למדינות המערב.

שערי מטבע-חוץ בבנק הפועלים — 25.4.1988

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7067	1.7280	1.7174
דולר אמריקני	1	1.52	1.59	1.5553	1.5747	1.5651
מרק גרמני	1	0.91	0.96	0.9303	0.9419	0.9355
לירה שטרלינג	1	2.87	3.01	2.9240	2.9604	2.9471
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2732	0.2766	0.2752
ין יפאני	100	1.23	1.29	1.2502	1.2658	1.2566
גילדן הולנדי	1	0.81	0.85	0.8290	0.8394	0.8338
פרנק שווייצרי	1	1.11	1.16	1.1252	1.1392	1.1310
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2651	0.2684	0.2664
כתר נורווגי	1	0.25	0.26	0.2523	0.2555	0.2539
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2419	0.2449	0.2434
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3893	0.3942	0.3923
דולר קנדי	1	1.24	1.30	1.2619	1.2777	1.2706
דולר אוסטרלי	1	1.14	1.22	1.1762	1.1909	1.1836
ראנד דר' אפריקני	1	0.43	0,60	0.7239	0.7329	0.7285
פרנק בלגי	10	0.43	0.46	0.4448	0.4504	0.4472
שילינג אוסטרי	10	1.30	1.36	1.3228	1.3393	1.3309
לירה איטלקית	1,000	1.23	1.30	1.2512	1.2668	1.2572

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה – מח' חקר שווקים ומכרזים

ת.ד. 10 חיפה 31000 טל: 04-646475

מכרזים

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור / אספקה / שרות כמפורט להלן:

מס' המכרז	הנושא
14109	ציוד אלקטרוני להרחבת תעו"ז, מתח נמוך
14234	תיל נחושת רכה עם מעטה P.V.C. (25 ממ"ר)
14235	סולמות עלה מתארכים
14236	ברגי מבנה
14238	מכסת תיבת החדקים למונה
14241	תומכות עץ לתילים מבודדים
14242	תיל נחושת רכה עם מעטה P.V.C. (150 ממ"ר)
14243	טבעות מתלה — "עיגולים 400"

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 19.05.88

לקבלת מסמכי המכרז ופרטים נוספים יש לפנות בימי חול בשעות 09.00—13.00 למח' חקר שווקים ומכרזים בתחנת הכח חיפה, או בכתב לפי המען הרשום לעיל.

[illegible]

על היום
26.4.88

אף מלה על ישראל

הפולנים שכחו להזכיר משום־מה שלוחמת הגיטאות לשעבר היא חברת־כנסת ישראלית. זה לא היה המקרה היחיד ■ חייקה גרוסמן על הביקור בפולין

דורית גפן

כאשר נשאה חברת הכנסת חייקה גרוסמן את דבריה בטרבלינקה, אמרו לה השומעים היהודים, כי הפולנים לא יזמינו אותה יותר. אבל הנאום המרשים והנוקב זכה דווקא לתהודה גדולה, ובעיתונות הפולנית פורסמו קטעים גדולים מתוכו. הקוץ באליה היה, שחייקה גרוסמן תוארה כלוחמת גטאות. זה אכן נכון, אך הפולנים שכחו משום מה לציין, כי היא באה מישראל, וכי היא חברת הכנסת, וסגנית יו"ר הכנסת.

כאשר היא שאלה אחדים מהמארגנים הפולנים: איך קורה דבר כזה? הם השיבו לה במידה רבה של מבוכה, כי אכן היה זה מעשה טיפשי, הנובע כנראה מיוזמה של עיתונאים, היודעים כי אין קשרים דיפלומטיים, וכי הממשלה הפולנית מסויגת ממדיניות ישראל. המארגנים גם הבטיחו לה לשים לב להבא, שדברים כאלה לא יקרו יותר. היו ביניהם שביקשו ממנה מאוד "לא לעשות מהעניין סקנדל".

אבל המקרה של חייקה בטרבלינקה לא היה היחיד. ההתעלמות מציון הנוכחות של המשלחות הישראליות באירועים השונים היתה בעצם תופעה קבועה. גם באירוע הכללי של פתיחת המונומנט באומשלאגפלאץ, שבו השתתפה משלחת ישראלית רשמית, היא לא הוזכרה.

לחייקה גרוסמן יש יחס מורכב, קצת אמביוולנטי לטיפול של הפולנים בהיסטוריה היהודית. מצד אחד היא אינה מקבלת את הזעקה של כמה ישראלים, ביניהם ח"כ שבח וייס, אשר יצאו נגד כך, שבמקום זה או אחר אין כתובת בעברית או באידיש. לדבריה, אין מקום באירופה, שבו יש ציון כזה של אתרים בהם נרצחו יהודים כמו בפולין. היא אומרת: הייתי במיידאנק, בעת שהתקיים המצעד באושוויץ. זהו אתר מרשים, דווקא בפשטות הוויזואלית שלו, והוא מתוחזק היטב. בטרבלינקה, כידוע, לא נשאר כלום. הגרמנים טאטאו לגמרי את המקום, לאחר מרד האסירים. הפולנים הקימו שם מונומנט. וישנם ספרים ואלבומים על מחקר של מצבות, ושל בתי־קברות יהודים, ושל בתי־כנסת. לפעמים, היא מספרת: הייתי ממש במבוכה כאשר פגשתי פולנים, שהיו בקיאים בהיסטוריה של יהדות פולין יותר ממני.

מקרה שבו גילו הפולנים אוזן קשבת לטענותיה קשור בגטו ביאליסטוק. היא מספרת: אחרי המלחמה העבירו חברי הלוחמים את גופותיהם של 71 לוחמים, שנורו על־ידי הגרמנים, והעמידו מונומנט גדול לזכרם. חייקה סבורה, שזה היה אולי הקבר האמיתי היחידי של לוחמים. בעת ביקורה בפולין ב־83' ביקרה במקום, וגילתה שהורידו את אבן הזיכרון. הפולנים הרשו את כל השטח, והעמידו במקום שיכונים. היא לא עברה על כך לסדר היום, והקימה צעקה. הפולנים העמידו איפוא מצבה סמלית בסמוך, ועד היום ישנם פולנים שמטפלים בכך. גם הגנרל קמינסקי, הבטיח לה בביקור הנוכחי, כי הטיפול יושלם. מקרה נוסף בביאליסטוק קשור למצבה ישנה שהיתה בבית־הקברות לזכר 90 הרוגי הפוגרום, שנערך ביהודים ב־1906. הסתבר שאחרי 68' מישהו לקח, או גנב את המצבה. לאחר שהדבר הובא לידיעת השלטונות הם החזירו את המצבה, ותיקנו אותה. חייקה גרוסמן מרגישה, כי לא הכל בסדר, אבל גם אין להתעלם מכך שקיימת רגישות אצל הפולנים לציון ולימוד ולחקר ההיסטוריה של יהדות פולין, וגם של מקומו של המרד היהודי במלחמה.

מה שצרם לה במיוחד היו הדברים ששמעה בכינוס המדעי־היסטורי, בעיקר, הניסיון להעניק רהבליטציה כמעט מוחלטת לא.ק.א., הארגון המחתרתי הפולני הגדול ביותר, שהיה הזרוע הצבאית של הממשלה הפולנית הגולה, שישבה בלונדון. לדבריה, למחתרת היהודית יש חשבון מאוד מסובך עם א.ק.א., קצת לחיוב — והרבה לשלילה. באותו דיון מדעי נאמר שהא.ק.א. לחמו איתנו בגטו, וכאילו היו שותפים שלנו למרד. יותר מזה, כאילו הם אימנו את הלוחמים היהודים. דברים שלא היו ולא נבראו. מדוע עושים זאת? להערכתה של חייקה גרוסמן, הדבר נעשה מתוך חשבון פולני פנימי להביא לפיוס לאומי.

היא לא עברה על "השיפוצים" הללו של ההיסטוריה בלי מחאה, ואמרה לפולנים, כי אי־אפשר להכניס את ההיסטוריה של

גרוסמן. להתייחד, לא להצטלם

היהודים, בעיקר בתקופת ההשמדה, במסגרת האינטרסים הפוליטיים הפנימיים אד־הוק שלהם. שרבוב נוסף של אידיאולוגים היסטוריים לטובת שלום הבית הפולני היה לדבריה בעניינו של מארק אדלמן, חבר "סולידריות", ומטפח עד היום את זיכרון ה"בונד". כך למשל ביום השנה ה־45 למרד גטו ורשה נערך גילוי מצבות לשני מנהיגי הבונד, שנרצחו על־ידי השלטון הסטליניסטי. דווקא ביום המרד? שואלת חייקה גרוסמן, מדוע, האם הם היו בגטו בעת המרד בשואה? מה זה שייך? לפי מיטב ידיעתי רצחו שם המוני סופרים. "סולידריות" ערכה טקס מתחרה, שבמרכזו עמד מארק אדלמן.

ואם בכך לא די, הנה בדיון ההיסטורי שומעת חייקה גרוסמן, כי מארק אדלמן היה סגנו של מרדכי אנילביץ, בעוד שהאמת ההיסטורית היא, שאנטק צוקרמן היה סגנו. את זה אומר אותו היסטוריון, שנותן רהבליטציה לא.ק.א. וזוהי, לדבריה, גישה פוליטית ולא אמת היסטורית. לבה של חייקה גרוסמן מלא על אדלמן, אשר מסר עדות לסופרת אנה קרל מחברת הספר "להספיק לפני אלוהים". באותה עדות טען אדלמן כאילו היה מרד גטו ורשה משחק ילדים, וכי מרדכי אנילביץ לא היה יותר מאשר נער, שרצה להיות מפקד. דברים מזלזלים ביותר. אם כך — היא שואלת בכעס — מה הוא מתהדר בתואר של סגנו של אנילביץ?

היא מציינת את המאמצים שעושים השלטונות לפייס אותו, כחלק מאותו פיוס לאומי, גם עם סולידריות. מה שמרגיז את חייקה הוא, שההיסטוריה היהודית הופכת לחלק מהמשחק הפוליטי הפנימי, ולצערה, כך היא אומרת, גם אדלמן משחק את המשחק הזה. היא מספרת כי רקובסקי, סגן יו"ר הפרלמנט הפולני אמר לה, כי הציעו להעניק אותות גבורה לאנילביץ ולצוקרמן, לאחר מותם, וגם לאדלמן, שדחה את ההצעה. מה זה צריך להיות — היא שואלת ומוסיפה: אם רוצים לעשות פיוס עם חלק של "סולידריות", שיוציאו מזה את עניין הלחימה היהודית. אבל היא מודעת היטב לניצול הגורם היהודי בפוליטיקה הפולנית, גם כאשר כבר כמעט ואין יהודים בפולין. כאשר פגשה ברקובסקי לפני חמש שנים (אז הוא היה סגן ראש הממשלה) שאלה אותו גלויות, כיצד זה קורה שבכל פעם שיש מפנה או משבר בפולין, הופכים היהודים לחלק מהסכסוכים וההתקפות. השיא היה ב־68', אז זרקו את היהודים מהמפלגה, והיה גל אדיר של אנטישמיות. היום, כך ידוע לה, יש כבר ביקורת על מה שקרה ב־68', אבל גם זאת במסגרת אותו ניסיון לפיוס לאומי.

השיחה עוברת לביקור הנוכחי של הישראלים בפולין. דעתה של חייקה גרוסמן על החידון מסויגת ביותר, על אף המעמד החגיגי שניתן לו, וקיומו באולם הקונגרס הממלכתי. היא לא אהבה את הצד הספקטאקלי של החידון. ערב צאתה לפולין היתה בחידון על השואה, שהתקיים בחיל האוויר. גם אז היו לה הסתייגויות מהרעיון, אך לפחות בחיל האוויר זה לא היה ספקטאקל. מה שהפריע לה לא פחות היתה הרמה הנמוכה של החידון בפולין, וגם החשבונות הפוליטיים. משום מה לא היתה אף שאלה על אנילביץ, ולא על אבא קובנר, ולא על צוקרמן. "אני לא רוצה להזכיר על מי כן שאלו", היא אומרת ומאמצת את דעתו של הבמאי הפולני הנודע אנדז'י ויידה שהסתייג אף הוא מהחידון בורשה.

מדוע לא השתתפה במצעד אושוויץ? כן אלה שהיו שם התרגשו מאוד, ושאלו למה לא היתה. האמת, היא אומרת, שרציתי להתייחד, ולאו דווקא להצטלם. מה שהפריע לי היה שאנשים סיפרו לי, שבאופן בלתי־צפוי ירד לפתע שלג, וזה יצר אצלם תחושה, כאילו הם צועדים כמו היהודים אז. כששמעתי זאת נעשה לי קצת קר, לא בגלל השלג, אלא בגלל שטחיות התחושה. אבל אין ספק, כי היה זה מבצע גדול וחשוב. בביקורי באושוויץ פגשתי את אחת הקבוצות של השומר הצעיר, קבוצות אחרות שלהם באו לשם בזמנים אחרים. שמעתי שחיפשו אותם בין הצועדים מאושוויץ לבירקנאו. נאמר לי, כי הם היו שם קודם ואחר כך, וביקרו גם באתרים אחרים.

לאישים הישראלים היתה פגישה ראשונה עם רקובסקי, שבה השתתפו שני השרים נבון ושריר, הח"כים, יו"ר הסוכנות דיניץ, ועוד כמה יהודים מהקונגרס היהודי. בתחילה הפגישה היתה די פורמליסטית, אך בהמשך נשבר הקרח. שני השרים שלנו דיברו. לדבריה, צרמה במקצת האמירה של שריר, שאמר לרקובסקי, כי אנחנו יכולים ללמד

(המשך בעמוד 8)

מלכות האדם

הפיכת המדינה והשאלות המדיניות לגולת הכותרת של החוויה הקולקטיבית שלנו כעם, היא בגידה וסילוף של הרעיון הציוני

***הרב מנחם פרומן**

הגיע הזמן לערוך את המאזן (חשבון הנפש) של הציונות. ההישגים בולטים לעין ונדרש להעלותם על הכתב: שיבת ציון, חברה יהודית, כלכלה יהודית — עם ולמרות הקשיים — מדינה יהודית!

אבל, למרות כל ההישגים, האווירה הכללית, מצביעה על נזקים ומורדים שנגרמו לרוחניות היהודית בעקבות הציונות. ואלה קשורים דווקא בהישג האחרון שמניתיו הקמתה של מדינה יהודית.

כיום, החיים הממשיים של העם היהודי ושל הפרטים שלו זורמים — במידה עצומה — בתוך המישור הפוליטי. אנשים שומעים חדשות, מתווכחים על עניינים פוליטיים, מצביעים, יוצאים להפגנות. בקיצור: ממלאים חלק ניכר מהווייתם במחשבות ובפעילויות הקשורות למדינה ולדרכה.

כמובן שהאופי הזה של החיים הציבוריים אופייני לכל המדינות המערביות — במיוחד למדינות הדמוקרטיות — והוא קשור ברעיון נשגב שלכל אדם יש חלק ואחריות על המעשים הפוליטיים של מדינתו. בכל זאת, ראוי להצביע גם על הנזקים שהאידיאה הגדולה הזאת גורמת. יש משהו שגובל באשליה במחשבה שכל אחד צריך לתפקד כראש ממשלה. במעגל אפשרות זו ניתנת לאדם או שניים במדינה. מכאן שהעיסוק של האדם מן השורה בשאלות פוליטיות מוכרח להיות שטחי, לוקה בצורה חמורה בחוסר אינפורמציה, בחוסר ניסיון ובחוסר השכלה פוליטית. והחמור ביותר — עצם העובדה שהאזרח מן השורה איננו יכול, בפועל, לקבוע את המדיניות של הממשלה הופכת את עיסוקו בעניינים אלה — במידה רבה — לעיסוק עקר.

לא מזמן ניגשה אלי, לאחר אחד משיעורי, אשה צעירה, כולה נסערת, ובהתרגשות עצומה שאלה אותי ואיך הרב חושב לפתור את בעיית יהודה ושומרון? אני מעז להציג את המחשבה שעלתה אז בראשי. רציתי לומר לה —"אולי במקום להיות נסערת משאלת יו"ש, מוטב שתחשבי איך לאהוב את בעלך, איך לגדל את ילדיך".

לא בשחור־לבן

הזיכרון הברור של הלך המחשבה שלי הוא, כמובן, בכך שאינו בשחור־לבן. אין אני מציע כאן להסתלק לחלוטין מן הרעיון הגדול שהאזרחים צריכים להשפיע על מדיניות ממשלתם. אין אני מציע לא לצפות בכלל בטלוויזיה — אלא רק לצפות יותר בסרטים ובהצגות טובות. לא בכלל לא לקרוא עיתונים, אלא לקרוא יותר ספרות יפה. אחרי הכל — פגישה עם יצירות התרבות המשובחות תועיל לאדם להתמודד עם הבעיות הממשיות הקיימות בתחום חירותו, אותן בעיות שעליהן הוא אחראי ומופקד במישרין.

מכיוון שתפשתי את עצמי עד כדי כך — ארשה לעצמי לצטט מימרה שאמר לי פעם יהודי חרדי: "איך אתה רוצה שאתלהב מן המדינה — תראה מה קרה לנו: כשהייתי ילד היו הורי מצביעים על רבנים, ראשי ישיבות והוגים כדמויות מופת. היום, את מי הילדים שלי רואים בטלוויזיה? — שרים וגנרלים".

כוודאי שיש ערך רוחני גם למעשיהם של שרים וגנרלים — הרי זאת תמציתה של המהפכה הציונית! אבל, בשביל הילד המסויים אני עדיין סבור שהמופת של חסידים ואנשי מעשה חשוב יותר שכן, מהם הוא יכול ללמוד איך לעמוד באחריות על הדברים השייכים לתחום חירותו הממשי.

תכליתו של דבר: צריך לתת לפוליטיקה את מקומה הריאלי, אסור לוותר לה — מכוח הדינמיקה של כשרון והתבלטות של "עניינים חיצוניים" — להשתלט על חיינו ולקמור אותם, במידה רבה, לחיצוניים ומבוקרים. אין סידור הדברים רק חזרה אל התחום של הפרט. אם כי גם עניין זה נראה לי שייך לנורמליות רוחנית. סופו של כל אחד מצליח ונכשל מבחינה רוחנית קודם כל בתחום יחסיו עם הוריו, עם אשתו ועם ילדיו — ולא בתחום יחסיו עם ארצות־הברית ומדינות ערב.

אבל, מדובר כאן לא רק על חזרה אל תחום אחריותו הישירה של הפרט, יש הרבה חוויות רוחניות כלל־לאומיות מלבד הכנסת או כלל־אנושיות מלבד עצרת האו"ם. הרב קוק, למשל, ראה את תלמוד התורה קודם כל בפעילות שבה הפרט שולח שורשים ומתמזג עם כנסת ישראל לדורותיה. והפגישה עם מיטב הספרות, המוזיקה, והאמנות העולמית יש בה, בוודאי, התערות ושליחת שורש אל גורלו של האדם באשר הוא ופגישה עם ערכיו בכל המקומות שהופיעו — יותר מאשר הדיון האם עלינו לקבל את הרעיון של ועידה בינלאומית. פעילות רוחנית — התמודדות מעמיקה יותר של האדם עם גורלו — איננה רק עניין ליחידי סגולה.

להישאר בני־אדם

אסור שהאזרח ישקיע את כל האנרגיה הנפשית שלו בשאלה מה תהיה עמדתנו בפגישות שתהיינה או לא תהיינה עם מדינות ערב. הוא צריך לשמור הרבה אנרגיה כדי לעמוד בכבוד במפגש היום־יומי שקיים כבר כיום עם ערבים: בעבודה, באוטובוס וגם על הכבישים.

תהיה ההכרעה הפוליטית אשר תהיה, אנחנו צריכים להישאר לפניה, בתוכה ולאחריה — בני־אדם.

בעצם, בהירהור מעמיק יותר: אין בהלך הרוח המוצע כאן כפירה גדולה כל־כך ברעיון הציוני כפי שנראה הדבר כיום. שהרי ככלות הכל הציונות באה מתוך תקווה להיטיב עם הערבים — לא להזיק להם. בכך היא המשיכה את הרעיון היהודי המסורתי שגאולת ישראל קשורה בגאולת העולם.

אם נבדוק מה היתה החוויה הרוחנית של ראשוני הציונים, נראה שעצם השיבה לארץ אבותיהם והחזון של יצירת חברה איכותית (סוציאליסטית, למשל) ושל תרבות עברית — הם אלה שמילאו את נפשם. כמה בולטות בהיעדרן התוכניות הפוליטיות המסודרות — איזה סוג של מסגרת מדיניות נבנה כלפי פנים וכלפי חוץ. הרי כמה וכמה חוקרים הצביעו כבר על העובדה המדהימה שאצל מרבית הוגי הדעות של הציונות קיימת התעלמות כמעט מוחלטת מן השאלה הערבית.

אינני הראשון להציע את המחשבה שאילו לא היה המנדט הבריטי כולם את הציונים בדברים שהם הרגישו שהם בנפשם ממש, קרי: העלייה וההתיישבות — לא היתה קמה המדינה. הרי אפילו ז'בוטינסקי היה מוכן להשלים עם השלטון הבריטי עד לתקופה מאוחרת מאד.

עבד כי ימלוך

אבל, אחד הדברים שעליהם אומר משלי כי תחתם רגזה ארץ הוא המצב של עבד כי ימלוך. הפיכת המדינה והשאלות המדיניות לגולת הכותרת של החוויה הקולקטיבית שלנו כעם היא בגידה וסילוף של הרעיון שבו האמינו אנשי הזרם המרכזי והעיקרי בציונות.

כמובן, גם כהיום, צריך לפתור גם את הבעיות המדיניות העומדות בפנינו. הייתי מצפה שבארץ תצמח מחשבה מדינית שתנסה להתוות קווים ליצירתה של מדינה מסוג חדש שלה הייתי קורא: המדינה האנושית, או עבור אלה המעוניינים להתחבר לשכבות לשוניות קדומות יותר: מלכות האדם.

הייתי מצפה להתפתחותה של מחשבה מעמיקה ומפורטת שתנתח את התהליך שהביא — את הרגישים שבבני האדם — לרעיון שצריך לרוקן את מושג השלטון מתוכנו האלים. והסיסמאות ידועות: לא כפייה — אלא שירות, לא כיבוש — אלא שחרור.

המדינה שרוכינו שואפים אליה איננה צריכה לשלוט לא על בני־אדם ולא על אדמות. היא צריכה ליצור את התנאים לפריחת האדם והאדמה. כמובן שהעלאת הסיסמאות הללו איננה פתרון להמון הבעיות המעשיות שיתעוררו אם נרצה להגשים רעיון זה וכאן יש כר נרחב להגות מפורטת ולנסיונות שונים.

שתי ממשלות בירושלים

צריך, למשל, לשבת ולנתח במפורט אילו מהפונקציות החיוניות שאנו מצפים שהמדינה תמלא תלויות בכלל בשליטה על קרקע. צריך לברוק איך השימוש ההכרחי באלימות (צבא, משטרה) לא יפגע ברעיון אלא יקדם אותו. והעיקר — צריך לעסוק בעבודה חינוכית מקיפה ורצופה בשכבות נרחבות של העם. והרי כבר אפלטון הגדיר לנו מהי עבודה חינוכית אמיתית: לעזור לאדם ליילד את עצמו, להבהיר לו מה הוא באמת רוצה. לא לתת לו לשקוע באמצעים אלא במטרה. לא הקליפות אלא התוך. ייתכן שבניתוח מפורט כזה נוכל בהחלט למצוא דגם שבו למשל, בירושלים תקומנה שתי ממשלות, אחת יהודית ואחת ערבית, שתשרתנה, כל אחת מצידה, זו את הציבור היהודי וזו את הציבור הערבי. העובדה שדגם כזה איננו קיים במקום אחר בעולם איננה צריכה להרתיע את מי שמצפה משיבת ציון להיות מחודשת בתחום המדיני — או, כפי שהיינו אומרים פעם — אור לגויים.

כמובן שבניית דגם כזה דורשת מחשבה מעמיקה וממושכת ודבר דחוף הוא, לדעתי, ליצור קשר בין אנשים בעלי כוונות טובות בתוך הציבור היהודי ובתוך הציבור הערבי.

מאמר זה בא כדי לטעון שאסור לנו להשתעבד לכיבוי שריפות של בעיות בוערות, איך לפתור את הבעיה המיידית? בזה כבר דשו הנמשות. כל אחד מביא את מיטב הראיות לשיטתו. אבל, אסור לנו שההבדל "התהומי" בין הפתרון של המערך — צירוף יו"ש לממשלת ירדן (כאשר השליטה הצבאית תישאר, כמובן, בידי ישראל) לבין הפתרון של הליכוד — אוטונומיה ביו"ש, יהיה קו הגבול של הרוח. תהיה ההכרעה הפוליטית אשר תהיה, או, כפי שנראה לי יותר, לא תהיה הכרעה פוליטית — עלינו לחשוב איך העניינים הפוליטיים לא יבלמו את התקוות שלשמן חזרנו לציון.

* כותב המאמר הוא רב התנחלות תקוע

צרפת. בחירות עם ניחוח פאשיסטי

מיטראן. שוליית הקוסם

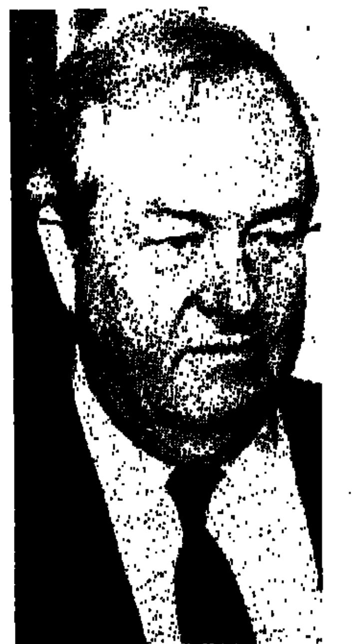

לה־פן. התחיל בסחטנות

שיראק. תבוסה משפילה

לשון מאזניים גזענית

הימין הקלאסי לא יוכל להסתדר בלי לה־פן שהפך לכוח השלישי בצרפת וגם מיטראן ייאלץ להתחשב בו ● הסחטנות כבר החלה וכולם ישלמו מחיר יקר

ארנון יפה, פאריס

הימין הקלאסי שבור. הוא מתפורר. ראש הממשלה שלו ומועמדו הסופי ז'אק שיראק נחל תבוסה משפילה. בסך הכל 19.9 אחוז. השמאל במבוכה, באי־וודאות. אין כמעט ספק כי מיטראן עם 34.5 אחוז ייבחר שוב לנשיא, אך במחיר יקר מאוד. רק ז'אן מרי לה־פן, ראש המפלגה הפאשיסטית "החזית הלאומית", צוהל משמחה יחד עם שומרי ראשו בארמון הנפוליוני שלו שירש במזרמה ממיליונר מטורף.

כפי שהכריז לה־פן, התקבלו פה התוצאות כ"רעידת אדמה".

צרפת בהלם. המהפך ביחסי הכוחות במערך הפוליטי, בייחוד מתוך הימין, אינו מבשר טובות. צרפת היא המדינה היחידה באירופה, שמצמיחה מפלגה פאשיסטית גזענית מן המשבר הכרוני.

אווירה קודרת בצרפת אחרי הסיבוב הראשון של הבחירות לנשיאות. לה־פן עם 14.5 אחוז מופיע כמנצח. 4.3 מיליון צרפתים בחרו בעדו. והתוצאה: הימין הקיצוני, שאינו אלא מפלגה פאשיסטית, גזענית ואנטישמית, הפך פתאום לכוח פוליטי גדול. הוא השלישי בצרפת. הימין הקלאסי לא יוכל עוד להסתדר בלעדיו. לה־פן פוליטיקאי וולגרי מסוכן זה שצמח מעולם הפשע, הפך ללשון המאזניים. הוא מתואר כ"מפתח" המערך הפוליטי פה והתחיל כבר בסחטנות.

הכוח השלישי

מן הקלפיות יוצא מצב פוליטי חדש לגמרי. הימין הקלאסי המתון, קואליציה של מפלגות המרכז והגוליסטים, הצטמק ל־35 אחוז. לה־פן פרץ ככוח שלישי. האיזון העדין נהרס. בשורות הימין הקלאסי שורצים חסידי לה־פן ואידיאולוגים של הימין הקיצוני החדש. אלה הטיפו תמיד להסכים עם לה־פן. פלג אחר מתון, מסרב לתת ללה־פן הכשר. אך בראשם מועמד המרכז, ראש הממשלה לשעבר ריימונד באר, שזכה בקושי ב־16 אחוז. לה־פן כמעט הרביץ אותו. שיראק ובאר מופיעים כמופסדים, בייחוד שיראק. כל העמל שהשקיע במערכה הבומבסטית עלה חרס. הוא השיג תוצאה עלובה מאוד, כמעט ללא סיכוי להשיג ניצחון סופי. הפער בין 19 ל־50 אחוז גדול מדי.

בת־ערובה לגזענות

שיראק נענש על הדו־קיום בשלטון עם מיטראן. הוא אולץ למתן את ביצוע תוכניתו הריאקציונית ובאותה עת לא עלה בידו להפחית את שיעור האבטלה. הקתולים נטשו אותו אל לה־פן. קורבנות המשבר המתוסכלים, שחשים מנודים אל שולי החברה, נוקמים בהצביעם בעד לה־פן. 15 אחוז מן המובטלים בחרו בו. אף גם מדיניותו הניאו־קולוניאליסטית באיי קלדוניה החדשה באוקיינוס השקט הפכה לו לרועץ. יומיים לפני הבחירות פרץ מרי ילידים קנאקים אלים באי. שלושה שוטרים נהרגו, 27 שוטרים נלקחו כבני־ערובה. לה־פן הרוויח קולות מחוסר האונים של הכוחות הצרפתיים באי. "ליברסיון" כתב כי "לה־פן שבה את הימין כבני־ערובה". למעשה צרפת עצמה הופכת לבת־ערובה בזרועות לה־פן.

לה־פן כבר הציג את המחיר שהוא דורש בעד קריאתו לבוחריו להצביע בעד שיראק בסיבוב הסופי ב־2 במאי. הוא תובע לעצמו ולשומרי ראשו תפקידי שרים בממשלה. אך הוא לא שולט בבוחריו שבאים מאופקים מנוגדים לגמרי, מן השמאל והימין. במישאלים ביציאה מן הקלפיות אמרו כ־20 אחוז מבוחריו שיצביעו בעד מיטראן, לו מנבאים 55 אחוז, לעומת 45 אחוז לשיראק. באוהל ענק, בגן ארמונו בליל הבחירות הבטיחו המיליטנטים להמליך את מיטראן כנקמה על היחס המשפיל לו זכה מנהיגם מצד הימין. הם חייבים לו למעשה את תחייתם. מיטראן כנשיא שיחק את שוליית הקוסם בטיפוח עקיף של לה־פן ככוח פוליטי על מנת לפצות את הימין כתחליף לשלטון. הוא פתח בפני לה־פן את האסיפה הלאומית בשינוי שיטת הבחירות לנשיאות.

מיטראן הפחית את היקף התבוסה הסוציאליסטית לפני שנתיים, אך לה־פן השיג 40 צירים על בסיס התיסכול ממדיניות הצנע שלו. עכשיו הוא קלט בחיקו את כל המתוסכלים מימין ומשמאל.

כולם תוהים עכשיו איך צרפת, ערש זכויות האדם, היא המדינה היחידה בעולם המערבי שבה מוליד המשבר הכלכלי והפוליטי בוחרים גזעניים ופאשיסטיים. כל שוליות הקוסם ששיחקו על תופעת לה־פן מואשמים פה. אך המומחים יודעים בדיוק מדוע בוחרים בעד לה־פן.

סטירת לחי לשיראק

שיראק חטף סטירת לחי מצלצלת. חלומו לזכות ב־25 אחוז, כפי שניבאו לו המשאלים, נמוג בשעה 8.00 בערב כאשר הקריינו בטלוויזיה את אומדני התוצאות. דקות ספורות אחר־כך הופיעו שיראק ובאר יחד זה ליד זה בטלוויזיה. חיוכים מאולצים על הפנים. באר קרא לבוחריו

(המשך בעמוד 8)

ועכשיו, היד החזקה

קלדוניה החדשה גולשת למערבולת הדדית של טרור ופעולות דיכוי ■ התסריט מוכר, וכנראה גם סופו

ירון אמיתי

בעוד צרפת מופתעת מהישגי הימין הקיצוני בבחירות לנשיאות, הולך ומתפתח מצב עניינים מבוער למרי הרחק בקלדוניה החדשה באוקיאנוס השקט. אחרי תקופת מה של שקט, חזר האי לימי המהומות והטרור שפקדו אותו בשלוש השנים האחרונות.

בשנות השישים קיבלו רוב מושבות צרפת עצמאות. בשליטת צרפת נותרו בעיקר איים בים הקריבי ובאוקיאנוס השקט. אלה הוגדרו מחדש כטריטוריות ומחוזות מעבר לים, ובזאת הפכו לכאורה לחלק מהמולדת הצרפתית עצמה. המושג "מושבה" נמחק מהמינוח הרשמי בפריס.

קלדוניה החדשה היא אי נידח למדי, 800 מייל צפונית־מזרחית ליבשת אוסטרליה. ב־1853 הפך האי למושבה צרפתית. מתיישבים צרפתים שהגיעו לאי, השתלטו על אדמות פוריות, פיתחו מכרות ניקל, ונהנו מהאקלים הטרופי ואווירת הים הדרומי. מי שלא נהנו במיוחד היו תושבי האי המקוריים, הקאנאקים, המשתייכים לקבוצת המלאנזים. ב־1878 התקוממו נגד נישולם, אך דוכאו. כאשר הוכרז האי כ"טריטוריה מעבר לים", מצאו עצמם הקאנאקים במיעוט (היום 43% מאוכלוסיית האי); הרוב מורכב מהמתיישבים הצרפתים (37%) ומהגרים מאיים אחרים בסביבה.

ב־1985 זכה האי בפעם הראשונה לפרסום עולמי, כאשר הקאנאקים ומפלגתם יצאו בדרישה לעצמאות. המתח בינם לבין המתיישבים גבר, ועד מהרה גלש למעשי טרור הדדיים. מיספר מתיישבים צרפתים ואחד ממנהיגי הקאנאקים מצאו את מותם בגל הטרור. צרפת הגיבה במשלוח כוחות מוגברים של ז'נדרמריה; שליח מיוחד נשלח להרגיע את הרוחות ולהעלות הצעות לפתרון, ואף הנשיא מיטראן עצמו קפץ לביקור בזק.

הפתרון, שהציעה הממשלה הסוציאליסטית בפריס, היה משאל עם, בו נדרשו התושבים לענות "כן" או "לא" להינתקות האי. אלא שהקאנאקים התנגדו לשיתוף המתיישבים, שחלקם הגיע לאי רק בעשרים או שלושים השנים האחרונות. התברר גם, שהחלוקה לאיזורי בחירה נעשתה בדרך שהעניק עדיפות ברורה ללבנים, מתנגדי העצמאות.

בינתיים חל מהפך בצרפת, כאשר הימין ניצח בבחירות הכלליות במרץ 1986. ראש הממשלה החדש, ז'אק שיראק, נודע כמי שמתנגד נחרצות למתן עצמאות לקלדוניה החדשה. "ארץ זו היא שלכם", הודיע בנעימה הבירה למתיישבים הלבנים המריעים.

החרימו את המשאל

באווירה זו התקיים משאל העם ב־13 בספטמבר בשנה שעברה. 98% מהמצביעים אמרו "לא" לעצמאות, אך התוצאה איבדה את משמעותה כשהתברר, כי רוב הקאנאקים — לא פחות מ־41% מבעלי זכות הבחירה — החרימו את המשאל. תנועת העצמאות שלהם, בראשה עומד כומר קתולי לשעבר, ז'אן־מרי ג'יבאו, זוכה לתמיכת ועדת האו"ם לדה־קולוניזציה. כן תומכות בה יפאן, מדינות דרום־מזרח אסיה ורפובליקות האיים השכנות באוקיאנוס השקט, בהן מתגוררים מלאנזים (פיג'י, פפואה, ונואטו). אבל המילה האחרונה שמורה לצרפתים. שיראק הגדיר את תוצאות המשאל כ"ניצחון", ולזמן מה ירדה קלדוניה החדשה מהכותרות.

צעדה הבא של צרפת היה לקבוע בחירות לבית־המחוקקים המקומי ליום הבחירות לנשיאות בצרפת, יום א' השבוע. לא כל הצרפתים חשבו שהתאריך נקבע בתבונה רבה. הנשיא מיטראן למשל, הביע בראיון רדיו ביקורת על עצם קיום משאל העם, ויותר מכך על החלטת הממשלה לקיים את הבחירות המקומיות דווקא השבוע. חששותיו לא התבדו. בניסיון נואש לשנות את מדיניות צרפת התנפלו בסוף השבוע טרוריסטים קאנאקים על תחנת המשטרה באי הקטן אובאה, מצפון לאי העיקרי, הרגו שלושה שוטרים וחטפו 27 אחרים. תמורת שחרור החטופים הם דורשים מממשלת צרפת להחזיר הביתה את 3000 חיילי התגבורת ששלח שיראק לאי לפני זמן מה (ובכך תגדיל את המיספר הכללי של חיילים ושוטרים צרפתים באי ל־7000), וכן לשלוח לאי מתווך מיוחד שידון בעצמאות.

עדיין לא ברור כיצד ישפיעו האירועים בקלדוניה החדשה על הסיבוב השני של הבחירות: הם עשויים להביא להגדלת התמיכה במיטראן, כי הם מאשרים את אזהרותיו; עם זאת הם עשויים להביא להגברת הרגשות הגזעניים אצל מצביעי הימין, ולדרישות ל"יד חזקה". רגשות אלה עלולים להעביר את קולות התומכים במועמד הימין הקיצוני, ז'אן מרי לה־פן, למתנה שיראק.

בקלדוניה החדשה עצמה, מוסרות סוכנויות הידיעות, הקימו המתיישבים "משמרות הגנה עצמית". בינתיים ידם של הקאנאקים על התחתונה: בבחירות המקומיות ניצחו תומכי הקשר עם צרפת. עם זאת עדיין לא הגיע סוף פסוק. צעדיה הבאים של ממשלת צרפת בקלדוניה החדשה יקראו אם ההיסטוריה תחזור. התסריט, גם אם יעטה התחפושות שונות ומשונות, עלול להיות דומה למה שראינו כבר בעבר באלג'יריה: כיבוש קולוניאלי, התיישבות, טרור, דיכוי, התקוממות, דיכוי, עוד טרור, עוד דיכוי.

בסוף הבלתי נמנע מסתלקים המתיישבים בבושת־פנים, והמושבה לשעבר מכריזה על עצמאותה.

שורשי הרוע

לצרפת יש מסורת עתיקת־יומין של תפיסות לאומניות

ורד לוי

14.5 אחוז למנהיג הימין הניאו־פאשיסטי, בסיבוב הבחירות הראשון בצרפת. הקהילה הצרפתית היהודית, עליפי הדיווחים, הוכתה בהלם. מבט רטרוספקטיבי על דברי ימי צרפת מגלה, שאין הרבה יסודות מוצקים להלם הזה — לאומנות, שנאת זרים, תחושת עליונות ונטיות פאשיסטיות בלטו בפוליטיקה הצרפתית לאורך כל הדרך.

ד"ר אלי בר־גל, ההיסטוריון של בית התפוצות, חופר קצת מתחת לפני השטח, מאתר את השורשים המוקדמים שסימנו כבר לפני מאות אחדות את התהוותו של זרע להדפן.

בר־גל: מאז המהפכה הצרפתית התחושה המאפיינת את העם הצרפתי היא תחושה של עליונות, שהם תרמו תרומה בלתי נשכחת לעולם, שהם תרבותיים יותר, נאורים יותר, חשובים יותר. לצרפת יש מסורת עתיקת יומין של תפיסות לאומניות של "מרכזיות צרפת" ותפיסות אלו באות לביטוי לא רק בימין, אלא גם בהוגי השמאל. התמוטטותה של האימפריה הצרפתית יצרה תיסכול גדול ועמוק בעם הצרפתי. תסכול שנמשך עד היום — הצרפתים מסרבים לקבל את העובדה שמדינתם היא "סתם עוד מדינה בינונית אירופאית". לא השמאל ולא הימין ויתרו על פנטזיית המעצמה הצרפתית הגדולה, והתיסכול הזה מהווה קרקע פוריה לצמיחה חוזרת ונשנית של "להפנים" למיניהם.

— 14.5 אחוז ללה־פן. מה זה אומר לגבי יהודי צרפת?

היהודים, בעיניו של לה־פן, הם גורם שולי, זניח כמעט. הם לא היעד שלו. ברור שהוא אנטישמי, אבל מה שמניע אותו היא שנאת הזרים והתסכול. יש היום בצרפת 3.5 מיליון מוסלמים ועוד כמה מיליוני זרים אחרים. לה־פן שונא אותם. בתוך כל הזרים נכללים, מן הסתם, גם היהודים. אבל הם לא "על הכוונת" שלו באופן מיוחד. אני לא חושב שיש היום איזו סכנה ליהודי כפרט בצרפת.

— אבל יש סכנה ליהודים כקהילה?

הסכנה לדעתי טמונה בכך שהימין המתון, במאבקו נגד מיטראן והשמאל, יצטרך לפזול לעבר הקולות של לה־פן. הסכנה האמיתית היא בכך, שהימין המתון לא יהיה יותר מתון. נראה לי שזהו תהליך בלתי נמנע. אני לא מאמין שלה־פן יגיע לשלטון. מעולם לא הגיעו הפאשיסטים הצרפתים לשלטון ואין סיבה שזה ישתנה. צרפת של היום מכילה עדיין את צרפת שהיתה נגד דרייפוס ואת צרפת שהיתה בעד דרייפוס. שום דבר מהותי לא השתנה.

אני גורס שצרפת היום אינה נוחה ליהודים כקהילה. אבל לא הייתי מרחיק לכת ומתאר את תוצאות הבחירות כמיפנה בתחושת הקיום של היהודים שם. לה־פן מבטא את הצרפתי המתוסכל המתגעגע לצרפת גדולה ולאומנית. הבעיטה שחטפה צרפת ב־62' מאלג'יר עדיין כואבת לו ועל זה הוא בונה, לא על פגיעה ביהודים.

על הפרק

אינטגרציה בחינוך:

מצוינות מול שוויוניות

השוויוניות, שהיתה אחת מאבני היסוד של החינוך בארץ, אינה אור לעיני הממונים על החינוך. ביה"ס התיכון שליד האוניברסיטה בירושלים מנקז אליו את המצוינים שבתלמידי הבירה.

קיפוח מסוג אחר

עיריית ירושלים מנסה לאחוז את המקל בשני הקצוות: מצד אחד היא עוסקת, באינטנסיביות רבה, בהשלמתה של הרפורמה במבנה החינוך היסודי והעל־יסודי. מהלך זה נעשה בדרך אינטגרטיבית. מן הצד השני תומכת העירייה בהמשך קיומו של בית־ספר אליטרי וסלקטיבי גדול, התיכון שליד האוניברסיטה, אשר מרכז בתוכו את התלמידים המצטיינים מבחינות עיוניות.

מנהלי בתי־הספר העל־יסודיים ותקרממו: משרד החינוך והעירייה צריכים להיות נאמנים למדיניות שהם עצמם עיצבו. לכן יש לשבץ כל תלמיד בחטיבת הביניים האזורית, ולא לאפשר לתיכון שליד האוניברסיטה לינוק את המוכשרים מכל בתי־הספר האחרים. המנהלים מוכנים להצדיק את הרישום לחטיבה ייחודית רק במקרה שהתיכון הרגיל איננו עונה על צרכים ייחודיים, כמו חינוך מוסיקאלי. הצרה היא, שגם לכלל הזה ישנם יוצא מן הכלל: לצד בתי־הספר התיכוניים הגדולים מצויים גם בתי־ספר קטנים יותר, בעלי גוון אידיאולוגי, כמו הניסויי, בית־הספר ברוח ערכי תנועת העבודה או המסורתי. גם אלה אינם עוסקים מן הבוקר עד הערב באינטגרציה בלבד.

מבוכה

רות אוטולנגי, מנהלת התיכון העיוני ע"ש זיו שבבית־הכרם, נקטה צעד מחאה: היא ביקשה לפרוש לפנסיה מוקדמת. העברת המוכשרים מכל בתי־הספר התיכוניים לבית־ספר אליטרי אחד, כך אמרה, מורידה את מורל המורים והתלמידים, פוגעת ברמת הכיתות ומשבשת את האיזון האקולוגי. מן הראוי הוא, כי גם התיכון שליד האוניברסיטה יצטרף למסגרת הרפורמה ויטפל בכל עם ישראל. אם יובטחו תנאי רישום דומים לחטיבות הביניים בכל העיר תתפתח כהן "קנאת סופרים" שתעלה את רמת הלימודים בכל בתי־הספר. המוסדות הטובים ימשכו תלמידים מן הפחות טובים בעת הרישום לחטיבות העליונות (כיתות י'־י"ב), שהוא רישום חופשי לפי בחירת התלמידים.

האחראים לחינוך בעירייה נבוכים. מצד אחר מסכימים סגנית ראש העירייה, לוטה זלצברגר, ומנהל מחלקת החינוך, מיכאל גל, כי יש היגיון וצדק מסוימים בדברי המנהלים. הם אפילו מצטערים על שהתיכון שליד האוניברסיטה לא הצטרף מרצונו לרפורמה, כיוון שבכך הוא מסכן את עתידו. מן הצד השני, אומרת לוטה זלצברגר: "יהיה זה מעשה מפוקפק ובלתי אחראי להרוס מוסד טוב. השאלה הניצבת עתה היא איזו משימה יש להטיל עליהם כדי שיצדיקו את קיומם. אין די בכך שיכשירו עתודה לבתי־הספר לרפואה ולמשפטים. מן הצריך לדרוש, כי יכשירו מנהיגות. לשם כך צריך התיכון שליד האוניברסיטה ליהפך לבית־ספר לניסוי ולמחקר של האוניברסיטה העברית".

מצוינות

מנכ"ל משרד החינוך והתרבות לשעבר, אליעזר שמואלי, שהיה מאדריכלי האינטגרציה בחינוך, תמך ב־1972 בתשובתו של השר דאז, יגאל אלון, למתח שבין תחירה למצוינות לבין שמירה על שוויונות. שוויון, אמר אלון, משמעותו מתן חינוך לכל אחד לפי צרכיו. המשמעות המעשית של החינוך למצוינות איננה הזנחת הבינוניים והחלשים, אלא מתן הזדמנות שווה לכל תלמיד, בדרך שתאפשר לנגר להיות נגר טוב, ולמתמטיקאי להתפתח כפי יכולתו.

אלא שמהר מאוד התגלגלו כוונותיהם הטובות של אלון ושמואלי לכיוון הפוך: משרד החינוך הקים כיתות נסיוניות למחוננים, בחיפה ובתל־אביב, שהפכו לכיתות נפרדות ואף לבתי־ספר נפרדים. מאחורי מגמה זאת הסתתרה ההנחה, כי שירותי החינוך הניתנים לכלל המערכת הם בינוניים ומטה ולפיכך יש להציל את קבוצת העלית. לשון אחר: משרד החינוך ריכז את המוכשרים ביותר, בעלי התורשה והסביבה "החיוביים", בכיתות מיוחדות, והשקיע בהם מאמץ מוגבר. אילו היה מדובר רק בפנימיות הטיפוח של האגודה לקידום החינוך, ניחא. אלא שהדבר נעשה גם ביחס לחזקים מן השכבות המבוססות.

פרופ' פאסוב, מגדולי המומחים בעולם לטיפול במחוננים, מצביע על פתרונות

אלון. שוויון, משמעו מתן חינוך לכל אחד לפי צרכיו

שונים הנהוגים במדינות שונות: (א) העשרה על־ידי חוגים מגוונים לשם הוראת מדעים או אומנויות ברמה גבוהה. (ב) האצה או הקפצה של תלמידים מוכשרים בהתאם ליכולתם השכלית, מבלי להתחשב בגילם ובצרכיהם החברתיים. (ג) הקבצת המחוננים על־ידי יצירת כיתות או בתי־ספר מיוחדים למחוננים.

העשרה

בישראל פועלות במקביל שתי המגמות: מגמת ההעשרה ומגמת ההקבצה. אני תומך במגמת ההעשרה ומתנגד למגמת ההקבצה, מכמה טעמים: א) הטעם החברתי: תלמידים חזקים מהווים משאב למידה לחבריהם, ברגע שמוציאים אותם מן הכיתות הרגילות ומרכזים אותם בכיתות נבדלות דרך קבע, משאירים את הבינוניים והחלשים ללא מנהיגות. צעד זה פוגע קשה במורל ובמוטיבציה. החזקים מסוגלים ביתר קלות לגייס משאבים מן השלטונות ומגורמי ציבור שונים. כל אלה עומדים בניגוד לעקרונות הרפורמה בחינוך. הוצאת המוכשרים עלולה לקפח את הרוב, שאיננו מוגדר כמוכשר, רק משום שמערכת החינוך לא פיתחה את הכוחות הגנוזים בו.

ב) הטעם הפדגוגי: בהיעדר הדרכה והנחיה פדגוגיים מתאים המורה את עצמו ל"ממוצע". הוצאת המוכשרים נוטלת מן המורה את היסוד המאתגר. בשביל הבינוניים והחלשים אין הוא צריך להתאמץ במיוחד. די בתלמיד או שניים מוכשרים במיוחד, המושכים את המורה ואת הכיתה כלפי מעלה, ומאלצים אותו להתייחס לשונה גם כלפי מטה.

הניסיון הבין־לאומי הוכיח, כי תוכניות הלימודים המיוחדות, שהופעלו במסגרות נפרדות למחוננים מכוונות להעדפת האופק על פני התוכן. תוכניות אלה עוסקות בפיתוח מיומנויות לצד הידע, בפיתוח יוזמה, יצירתיות, חשיבה ביקורתית, תכנון וביצוע עצמאיים. כל אלה טובים באותה מידה לכל התלמידים, ולא רק למחוננים.

ג) טעות גסה באבחון: האבחון הנעשה כיום מתייחס קודם כל להיבט הקוגניטיבי, השכלי. במבחני איתור המוכשרים זוכים בעלי הנתונים והציונים הגבוהים במתמטיקה ובמדעים. לא פותחו דרכים לאיתור מחוננים או מוכשרים בתחומים אמנותיים, יצירתיים. התחום ההומניסטי יוצא נפסד, משום שהוא קשור ביכולת גיתות ונסיון חיים, והתפיסה פילוסופית, ולא רק ביכולת מתמטית־מדעית.

האיתור הקיים מגלה את המוכשרים בקרב בנים יוצאי אירופה־אמריקה ומקפח את הבנות. באותה מידה הוא מקפח יוצאי אסיה־אפריקה, עדי הפיתוח וערבים.

"חופשת האינתיפאדה" מגיעה לקיצה

שלא מרצון, נפשו התלמידים במזרח ירושלים במשך חודשי ההתקוממות ● עכשיו, בתיאום עם גורמים לאומיים בשטחים וגורמי הביטחון ● הלימודים, כנראה, יתחדשו

במאי עשויים להתחדש הלימודים במוסדות החינוך במזרח ירושלים, הערכה באוזני לוטה זלצברגר, סגנית ראש העירייה הממונה על תיק החינוך. את הערכתה היא מבססת על הלכי רוח, השוררים בקרב הורים רבים בבתי־ספר פרטיים. המורים והמנהלים בבתי־הספר הממלכתיים־עירוניים כבר הביעו את רצונם בחידוש הלימודים. את ההחלטה על חידוש הלימודים יקבלו העירייה ומשרד החינוך, בהתייעצות עם גורמי ביטחון.

ב־31 מוסדות חינוך עירוניים יסודיים ועל־יסודיים במזרח של ירושלים לומדים השנה כ־16,000 תלמידים לעומת 25,000 הלומדים במוסדות פרטיים וכנסייתיים. מה שיקרה בבתי־הספר הפרטיים ישפיע מיד על נכונותם של הורים מבתי־הספר הממלכתיים לשלוח את ילדיהם ללימודים. כאשר נסגרו בתי־הספר, במחצית השנייה של ינואר, הגיעו שיעורי הלמידה בהם ל־20־25 אחוזים. המנהלים ביקשו לסגור את בתי־הספר משום לא היו מוכנים ליטול על עצמם את האחריות לבטיחותם של התלמידים.

שני תנאים יידרשו לפתיחת הלימודים: א) הסכמת גורמים לאומיים במזרח ירושלים ובגדה המערבית ב) התנהגותה של משטרת ישראל. בדצמבר 1987 ובינואר 1988 אירעו מקרים שבהם נכנסו צעירי "השאביבה" לבתי־הספר ואיימו על מנהלים כי יפגעו בהם, אם לא יסגרו את המוסדות. במקרה אחר הוכתה מנהלת. במקרים אחרים נכנסו שוטרים ישראלים לבתי־ספר ערביים כדי לערוך חיפושים ובמקרים קיצוניים אף השליכו רימוני גז.

אם אכן יחודשו הלימודים במאי תוארך שנת הלימודים בחודשי הקיץ, כדי שהתלמידים יוכלו להרוויח חלק מן הפיגור הגדול שנוצר בארבעת חודשי "חופשת האינתיפאדה". בינתיים מנצלים המורים והמנהלים הערבים את זמנם. כמעט כולם, כ־700 איש, משתתפים בהשתלמויות מקצועיות. בכך נענו שר החינוך וראש העירייה לתביעת המורים הערביים, עובדי המדינה או העירייה, כי השלטונות יסייעו לקידומם המקצועי. "אנחנו צמאים להשתלמויות", אמרו נציגי המורים הערביים לנבון ולקולק בסיור שערכו שני האישים במזרח העיר במאי אשתקד. עכשיו נוצרו התנאים האידיאליים להשתלמות: כל המורים מושבתים, וכולם מקבלים משכורת מבלי לעבוד. מוטב, איפוא, שינצלו את זמנם הפנוי להשתלמות, סבורים משרד החינוך והעירייה.

הסוכנות בתמונה

בהתייחס לידיעה מאת יהודה צור שפורסמה ב"על המשמר" מיום 20.4.88, תחת הכותרת "עליה ללא תיווך", מתאר הכתב ניסיון "חדשני" כביכול לקליטת עלייה שאינה קשורה בסוכנות היהודית. ברצוני להעמיד דברים על דיוקם.

מתוך הכרה ביתרונות הגלומים בקליטת עלייה באמצעות רשויות מקומיות, פתחה המחלקה לעלייה וקליטה בסוכנות היהודית בפרוייקט נרחב שמטרתו שילוב רשויות מקומיות בקליטת העלייה בישראל. בשלב ראשון יושם הפרוייקט בכרמיאל ובמגדל העמק, כמודלים לפרוייקט נרחב המצוי עתה בתהליכי ביצוע ראשונים. כרמיאל ומגדל העמק הביעו את נכונותן ורצונן להשתלב בפרוייקט ולהציב את נושא קליטת העלייה בראש סדר קדימויותיהן. מחלקת העלייה וכן משאבים ואמצעים. נסיונו של יהודה צור להציג את הפרוייקט כיוזמה מקומית, המנותקת מהסוכנות היהודית, הינו עיוות הגורם עוול לכל עובדי מחלקת העלייה והקליטה המושיטים יד לעזרה ומטים שכם להצלחתו.

יצויין, כי קודם לביקור ראשי הערים בדרום־אמריקה נעשית עבודת־שטח מאומצת וממושכת ע"י השליחים, המארגנים מפגשים של עולים פוטנציאלים עם ראשי הערים ומפגשים עם הקהילה היהודית ומנהיגיה. בתום הביקור שוקדים שליחי העלייה על ההכנות האופרטיביות לעלייה, ובישראל ממשיכים עובדי המחלקה להעניק ליווי מקצועי ואישי לעולים במסגרת הפרוייקט.

אני אישית מברך על שיתוף הפעולה הנרקם, ומאמין כי שילובן של רשויות מקומיות בקליטת העלייה יתרום למאמצים הכנים שעושה המחלקה לשיפור איכות הקליטה והשירותים הניתנים לעולה.

אורי גורדון, ראש המחלקה לעלייה ולקליטה בסוכנות היהודית

עדיין 80% נושרים בווינה

מדבריו של אורי גורדון, ראש מחלקת העלייה בסוכנות היהודית, בתכנית "ערב חדש" ב־11.4 עלה מידע שממש סותר את כל הרעש שאנו מקימים בקשר ליחסה של ממשלת בריה"מ לבעיית היהודים שם, במיוחד כשמדובר בעלייה לישראל, כלומר, רה־יהודה, כל מהגר יהודי חופשי לעלות לישראל. רק בווינה, 80% מאותם העולים ממשיכים להגר לארה"ב מתוך נימוקים כלכליים, כדי להיטיב את מצבם החומרי. מה שמעניין בתופעה הוא, שאותם עולים אינם מרעישים עולמות, בעיות ישראל זרות להם ולרבים מהם אין כלל מושג על המאבק למען יציאתם מבריה"מ.

בעוד אנו הופכים את אסירי־ציון לאלילים, כמו אידה נודל, ביגון, שצ'רנסקי ואחרים, הרי שמות היהודים האלה לא אומרים להם דבר. באותו זמן שאנו בישראל מרעישים עולמות כדי לשחרר איזה מסורב עלייה שאיזה פקיד באיזה שהוא משרד בבריה"מ התעקש שלא לאשר את יציאתו, יוצאים בכל זאת עולים ממדינה זו, כשהם נטולי כל קשר נפשי עם ישראל. לולא אותה הנשירה, בטח לא היה אורי גורדון מזעיק את דעת הקהל במדינה.

עצם הנשירה מוכיח שממשלת בריה"מ איננה כה קשותה כלפי העלייה, כפי שרבים אוהבים להפנות אצבע מאשימה כלפיה — היהודים עצמם אינם מנצלים אריכות זו כדי לעלות למולדתם.

חיים חצורי, איילת השחר

לשון מאזניים

סוף מעמוד 7

להצביע בעד שיראק, אך על תנאי. הוא אמר: "אני מציע תמיכתי לשיראק, אני סומך עליו שיגן על ערכי החברה הצרפתית מפני שנאת זרים, גזענות וכל קיצוניות", זה פורש כהצהרה נגד כל הסכם או ברית עם לה־פן. מיד אחריו השמיע שיראק נאום בנוסח מעודן של לה־פן בו הבטיח "לשמר את הזהות הלאומית ולנהל מאבק נגד הגירה בלתי חוקית". הוא מפתה את בוחרי לה־פן. גם עוזריו פתחו במיתקפת פיתויים.

ביטאון הימין "לה־פיגארו" קרא אתמול בכותרת ענקית "להכות את השמאל יחד עם לה־פן". עורכו קרא לצרף את לה־פן למערכה נגד מיטראן. גם זה לא יציל אותו. הימין במשבר. הוא שוב יקופח כפי הנראה, מן הנשיאות. שיראק־באר ביחד אינם אלא מיעוט. הימין בכללו ירד מ־58 אחוז ל־50 אחוז. אך חיבור חשבוני של הימין הקלאסי ללה־פן הוא בדיוני. אם שיראק יפתה את בוחרי לה־פן באימוץ הטפות נגד המהגרים הערבים ושנאת זרים, הוא יפסיד חלק מבוחריו בארץ. הוא גם לא נראה מסוגל לשכנע את הצרפתים כי ישלוט ללא לה־פן, מהיכן יקח רוב? בחירתו מופיעה כבלתי אפשרית. הוא במצב סחטנות מצד לה־פן שקובע את התוק בימין. תוק הרסני. הימין בדילמה אם להידבק בחיידקים שמפיץ לה־פן או לשקם עצמו בחידוש מדיניותו וערכיו.

כולם, שמאל וימין כאחד, יאלצו להתחשב בנוכחותו הכבדה של לה־פן. בוחריו יכריעו למעשה מי יצא כמנצח בין מיטראן לשיראק בסיבוב השני. גם מיטראן זקוק לבוחריו. אין לו די בשמאל. כלל מועמדי השמאל השיגו 45.6 אחוז. המפלגה הקומוניסטית כמעט נעלמה עם 6.7 האחוזים שזכה מועמדה, והיא איננה עוד מאגר קולות לסוציאליסטים בסיבוב השני. הקומוניסטים נמחקים פה. הרבה מבוחריהם ערקו ללה־פן. מועמד האקולוגיסטים הפתיע בהשיגו כמעט 4 אחוזים. אך אין בכך די למיטראן. הוא קרא לצרפתים להתאחד אחריו והציג בפניהם את הברירה בינו לבין שיראק־לה־פן. אך הוא עצמו זקוק לבוחרי לה־פן וישלם בעצם מחיר יקר. מיטראן כנשיא לא יוכל להתעלם מלה־פן.

משבר חברתי עמוק

לה־פן בונה עצמו על משבר ודחי קתולי, שנאת זרים ואנטישמיות בדמגוגיה פשטנית וולגרית. הוא מתאר את הצלחתו כ"תחיית צרפת". אך היא משקפת ניוון, שקיעה ומשבר עמוק בחברה הצרפתית ובמעמד הפוליטי.

בקהילה היהודית נתקבל נצחונו של לה־פן בהלם. מועצת הגג של ההנהגה היהודית התריעה על הסכנה וקראה ללחום נגד רעיונותיו הפאשיסטיים והאנטישמיים. היא גינתה קומץ יהודים שתמכו בלה־פן.

בהופעותיו באסיפות מצניע לה־פן את האנטישמיות שלו, אך במסדרונות הוא קורא לסלק עיתונאים יהודיים אותם הוא מאשים בשליטה על כלי־התקשורת. באסיפות מקבלים הפעילים הוותיקים את פניו בקריאות "יהודים לתנורים" ובהצדעה נאצית. במערכת הבחירות הסתיר לה־פן את פניו האנטישמיות וקרא רק לסילוק הערבים. אולם היהודים חוששים כי עלייתו תשחרר רגשות אנטישמיים מודחקים.

מי יציל את צרפת מלה־פן? ספק אם זה יהיה הנשיא מיטראן, שמרוויח מצמיחתו. אך ייתכן שהוא ילמד את הלקח. לסוציאליסטים סיכויים טובים לשוב לשלטון כי הימין לא יהיה מסוגל להרכיב ממשלה עם לה־פן אם הנשיא מיטראן ייצא מנצח.

אף מלה

סוף מעמוד 6

אותם איך לפתור את בעיות הכלכלה של פולין.

האם המסורת שהתפתחה, להביא צעירים ישראלים לפולין — אל אתרי ההשמדה היהודית — היא דרך טובה ללמד את הדור הצעיר על השואה? חייקה גרוסמן סבורה שכל יהודי, לא רק תלמידי תיכון, צריך לראות בעיניו לפחות פעם אחת את המחנות. אין זה אותו דבר לדעת, שבאושוויץ נרצחו כמיליון וחצי יהודים, כמו לעמוד מול ערימת שערות במחנה, או כמו לראות את ערימת הכובעים במיידאנק, או את תאי הגזים והמשרפות שם. זה אחרת. או אפילו את ים המצבות, שהוקמו בטרבלינקה לזכרן של כל הקהילות היהודיות.

השנה, נערך בפעם הראשונה טקס מטעם המארגנים הפולנים. על הבונקר של מרדכי אנילביץ, הונחו שם עשרות זרים והיה מסדר כבוד של הצבא. זה היה מעמד מרגש. מרבית התלמידים הישראלים לא השתתפו בשום אירוע רשמי, בגלל לוח הזמנים. אבל על הבונקר של אנילביץ ערכו חברי השומר הצעיר מסקר. הם עמדו שם עם התלבושות הכחולות, גם חייקה לבשה חלצה שומרית. "זה היה מאוד מרשים, והצעירים התרגשו. הם חשו וידעו, כי ממש מתחת למקום שעליו הם ניצבים, היה הדבר. הם הניפו דגלים, וקראו חזק ואמץ! אני חושבת שצריך למצוא שביל ביניים בין התייחדות אישית, שהיא הכרחית ומחנכת, לבין הצד המפגני. אם שואלים אותי, הרגש צריך להיות על ההתייחדות האישית".

ולסיכום, אם לחזור לפולנים, נכון לעכשיו, מה עמדתם כלפי ישראל?

"יש להם הרבה בעיות. החוב החיצוני שלהם מגיע ל־40 מיליארד דולר. ההסכם בין ירוזלסקי וגורבאצ'וב אינו רק כלכלי וצבאי, זהו גם הסכם אידיאולוגי. הם מחוברים לקו של גורבאצ'וב, גם הביקורת על העבר נעשית באותו קצב. אבל אין לי ספק, שהם היו רוצים קשרים נורמליים עם ישראל, ודורשים את טובתה. המעצורים הם פוליטיים, ונובעים בין היתר מלחצים ערביים."

מטען חלול

אבי בניהו

איך שגלגל מסתובב לו

באחד ממשרדי הפת"ח בלבנון מצאו כוחות צה"ל ב־1982 מברק מאת האח אבו־ג'יהאד אל כל הכוחות הפלשתינים באשר הם. המברק מתריע על כוונה ישראלית לבצע מיתקפה נגד הפת"ח, בעקבות רצח הדיפלומט הישראלי, יעקב בר־סימן טוב, בפריס.

אבו ג'יהאד היה בטוח באפריל 82', כי ישראל לא תעבור לסדר היום על הפגיעה באישים הישראליים.

סביר להניח, כי מברקים בנוסחים דומים יוצאים גם היום לאחר הירצחו של חליל אל־ואזיר, מיספר שניים של "הפת"ח", אלא שהפעם הכיוון הוא הפוך. חומר למחשבה.

להלן המסמך.

מסמך שלל — הנחיית 'פתח' לנקוט אמצעי זהירות בעקבות רצח יעקב בר־סימנטוב (5 באפריל 1982)

טופס מברק

תנועת השחרור הלאומית הפלסטינית

'פתח'

מס' 0/21

מאת: ע.ח.ד. האח אבו־ג'יהאד

אל: כולם

זמן ותאריך: 5 באפריל (1982), 23.00

מס' 29

בעקבות הריגת הדיפלומאט הישראלי בפאריס, החל האויב הציוני לאיים יותר ויותר על ה'מהפיכה הפלסטינית', ואת על־ידי הצהרות חוזרות ונשנות מטעם המנהיגים הישראליים. נוסף לכך פירסום ממשלת ישראל ועדת החוץ והבטחון של הכנסת (הכנסת) מעלה את הסבירות כי האויב הציוני יבצע פעולה צבאית. שר החוץ יצחק שמיר חזר היום על טון האיומים באומרו: "הם אינם מבינים (שפה אחרת) פרט לכוח. ולכן נדבר אליהם בשפת הכוח. יש בידינו הכוח לתקוף את ארגוני הטרור (כך הוא מתבטא) נגד מנהיגיהם וראשיהם, ומפקדיהם ופעיליהם. בכל מקום תשיג אותם ידנו ונכה בהם ללא הפוגה עד אשר יצליחו לחיות בשלום". לכן, כל האחים והחברים מתבקשים לנקוט אמצעי זהירות מלאים (ולהיות) בערנות (מלאה) נוכח כוונות התוקפנות הישראליות, הכוונות ומוצאות ביטוי בימים אלה בפי המנהיגים (הישראליים).

נשלח אל:

'המפלגה הקומוניסטית'

'החזית הדמוקראטית'

חזי"פ ('חזית השחרור הפלסטינית')

'צאעיקה'

הרמטכ"ל דן שומרון ● גיחה אל מעבר לקווי האויב

וזאת לתעודה...

בביתן שרי הביטחון והרמטכ"לים שבבית־האוסף של משרד הביטחון מוצגים מתנות, תעודות וחפצי אומנות שקיבלו כל הרמטכ"לים ושרי הביטחון שכיהנו בתפקיד מאז קום המדינה.

לכל רמטכ"ל ושר ביטחון יש פינה משלו, שם מוצגות כל המתנות והתעודות שקיבל בזמנו. לאחרונה קיבל הרמטכ"ל הנוכחי, רא"ל דן שומרון, גם הוא פינה משלו וכבר החלה לשכתו להזרים לשם מוצגים שלא נמצא להם מקום בלשכת הרמטכ"ל. את עיני צדה באותו ביתן דווקא תעודה קטנה, חתומה בידי מפקד חיל־האוויר ומפקד אחר מבסיסי החיל המאשרת, כי רב־אלוף דן שומרון ביצע בשנת 1988 גיחה אחת אל מעבר לקווי האויב. התעודה נושאת את התאריך 3.1.88.

מתברר, כי כל טייס של חיל האוויר, המבצע גיחה מבצעית או גיחת צילום מעבר לגבולות המדינה, זוכה לתעודה ובה מצויינות מיספר הגיחות מעבר לגבול.

הרמטכ"ל, בעת שהתארח בחיל־האוויר בראשית חודש ינואר, הצטרף לאחת הטיסות וטס בשמי לבנון, טיסה שזיכתה אותו בתעודה.

עוד פרט אחר מעניין: באותו יום בדיוק, ביצע חיל־האוויר את אחת התקיפות הגדולות נגד יעדי מחבלים בדרום לבנון.

עשרה בני חיל

עשרה חברי קיבוצים מהתק"ם ומהקיבוץ־הארצי התנדבו לשירות מילואים בשטחים, כדי לסייע לחיילי צה"ל במשימה הקשה והשוחקת.

לאחר ויכוח, שהתנהל בעניין זה בעקבות יוזמתו של סא"ל (מיל.) יואל מהרשק, שגייס למיבצע זה למעלה מ־50 מתנדבים, פורסם בתקשורת, כי הרמטכ"ל, רא"ל דן שומרון, לא אישר את השירות ההתנדבותי מחשש, כי גופים נוספים במדינה יגייסו את אנשיהם לשירות בשטחים. לבסוף נמלך הרמטכ"ל בדעתו, ואישר בכל זאת את גיוסם של עשרת חברי הקיבוצים, ששירתו ביחידות בגדה המערבית במהלך ימי חג הפסח.

כל העשרה התחייבו בתמורה, שלא להתראיין לכלי התקשורת בעניין שירותם ההתנדבותי בשטחים, אולם נודע, כי הסיכום הכללי הוא חיובי לשביעות רצון כל הצדדים.

קודם בחירות אחר־כך פיטורין

מחוז חיפה של מפלגת העבודה נחשב במחוז חזק השואב את כוחו לא במעט מוועדי העובדים של המפעלים הגדולים במפרץ ועל־ידי מועצת הפועלים המקומית.

מחוז חיפה מיוצג במפלגה על־ידי השר שחל ועל־ידי הח"כים שבח וייס ואמנון לין, שמעוניינים מאוד להיבחר שנית לכנסת ואולי לממשלה, ומודאגים מאוד מהשפעת סגירת המפעלים והפיטורים הרבים שהיו בחיפה על מיספר המצביעים עבור מפלגת העבודה.

גם המפלגה והכיריה מודעים היטב לעניין זה, ולפיכך גם הפיטורים הגדולים, הצפויים ברשות לפיתוח אמצעי לחימה (רפא"ל), ימתינו אף הם עד לאחר סגירת הקלפיות לכנסת ה־12. יש להניח, כי לאחר חודש נובמבר יפוטרו ברפא"ל כמו בעוד תעשיות בטחוניות לפחות כמה מאות עובדים, כפי שמחייב המצב.

מערכת ההסברה ודובר צה"ל:

פסק זמן לצורך הפקת לקחים

התעניינות כלי התקשורת בארץ ובעולם באשר למתרחש בשטחים הלכה ודועכה. כחלוף ארבע וחצי חודשים יש בקרב קהילות העיתונאים כאלה המתלוצצים, כי החדשות, המגיעות מהגדה המערבית ומרצועת עזה, הינם כיום בבחינת "חדשות חוץ" גם כלפי הישראלים, ולראייה — הנושא תופס כבר את עמודים הפנימיים בעיתונות.

למרות שמוקדם עדיין לקבוע, כי ההתקוממות דעכה או שמא הנהגת ההתקוממות "ויתרה על הרעיון", הרי נקודת זמן זו, שיש המגדירים אותה כ"פסק־זמן" עבור שני הצדדים (צה"ל והפלשתינים), יש תובנה לבחון את תיפקודן של מערכות ההסברה והדוברות, שהיה להן תפקיד מכריע במלחמה השביעית — מלחמת השטחים.

מאז ראשית חודש דצמבר ועד לסוף חודש מארס ליוו 700 כתבים זרים, שהגיעו לישראל, את המתרחש בשטחים עבור התקשורת הבינלאומית. גם כלי התקשורת הישראליים הקדישו לכיסוי המלחמה הקטנה הזו משאבים רבים, כוח אדם ועמודי עיתון רבים יחסית.

את התקופה הזו ליוו הרבה מאוד מחלוקות בין מערכות ההסברה המדיניות (משרד רוה"מ, משרד החוץ והביטחון ודובר צה"ל) לבין העיתונות. לא תמיד היה צה"ל מסוגל לתת תשובות לשאלות בזמן, לא תמיד איפשר הצבא לכתבים לבצע את עבודתם, סגירת השטחים לסיקור הפכה לעניין שבשיגרה ומדינת ישראל שילמה מחיר יקר בתדמיתה בארץ ובעולם.

לאחר חודש של אירועים קשים החלה מערכת ההסברה להתעורר. גוייסו אנשי מילואים, ו"צוות מחוות" היה מתכנס אחת לתקופה, כדי לגבש מדיניות. במקביל החלה מדינת ישראל ליזום פעולות הסברה בעיקר בארצות־הברית ובאירופה.

בבואנו לבחון את תיפקוד מערכת ההסברה הצבאית, בולטים מיספר לקחים אותם יש ללמוד ולשפר לקראת הבאות:

● הלקח הבולט ביותר הינו בתחום הטיפול בקהילות הכתבים הזרים. בשבועות הראשונים מצא עצמו צה"ל עם קצינה אחת בלבד המתמודדת מול 700

● דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד לקחים

כתבי חוץ שהציפו את משרדה בפניות, שאלות ובקשות. מחד, גיסא האשימה מדינת ישראל את הכתבים ב"סיקור בלתי מאוזן", ומאידך גיסא התקשה דובר צה"ל לספק את בקשותיהם לכיסוי צה"ל בפעולתו. רק בחודש אפריל נוספו עוד שני קצינים למערך החוץ של דובר צה"ל.

● לקח שני נוגע מאמינות הדיווח המבצעי על המתרחש בשטחים ומהמהירות העברתו לצרכנים, בקרב כלי התקשורת. נושא זה היה לרועץ, ובמיספר אירועים (דוגמת אירוע חוחפור) הכחיש דובר צה"ל את הידיעה ואחר־כך נאלץ לאשר אותה. הדבר לא נעשה במזיד, פשוט, דובר צה"ל וכמותו צמרת הצבא, לא היו מעודכנים.

סרט מותר, סרט אסור

צה"ל התקשה עוד לספק תשובות או להגיב בזמן אמיתי על טענות, ידיעות ושמועות, שנפוצו בשטחים, ומצאו חיש מהר את מקומן בכותרות העיתונים בארץ ובעולם. ברצונו לבצע בדיקה יסודית, מקיפה ואחראית, בטרם ישיב, מחמיץ צה"ל את היכולת להגיב לידיעות ושמועות, הוא מודע לכך ומשלם את המחיר.

במהלך אירועי השטחים, כשהמתקפה על ישראל היתה בעיצומה, אישרו שר הביטחון והרמטכ"ל לדובר צה"ל לגייס אנשי מילואים רבים, אפילו אם תהיה חריגה מהמיכסה. הדובר אכן גייס אנשי מילואים מהשורה הראשונה, אולם אלה בחלקם התקשו להיקלט בשטח ולבצע את תפקידם. בשיחות סיכום, שקיים הדובר עם אנשי המילואים, בלט עניין ההכשרה לתפקיד זה במציאות החדשה, ועניין הידע המדיניות הברורה בכל התחומים הקשורים בתקשורת.

במהלך ארבעת החודשים האחרונים נרשמו כ־30 מקרים של חיכוכים אלימים בין חיילי צה"ל לעיתונאים, למרות שכיום יש שיפור בולט ביחס הצבא לתפקיד העיתונות בשטחים, הרי שצה"ל צריך לבדוק את עצמו ולחשוב עד כמה מזיקה יד של חייל או קצין מול מצלמת טלוויזיה של רשת אמריקנית גדולה.

לקח חייב להיות מוסק גם בנושא סגירת השטחים לסיקור תקשורתי. בעוד שבתחילת האירועים היה קיים חשש מצעד שכזה, הרי שהדבר בוצע בהרגלה והגיע לשיאו ב"יום האדמה" וביום העצמאות. התקשורת למדה לחיות עם זה, והצבא אימץ לעצמו את הצעד הזה, שהיה אפקטיבי מאוד מבחינתו בשעת הפגנות אלימות וכו'.

מערכות ההסברה של מערכת הביטחון, משרד החוץ ודובר צה"ל חייבים לבחון את עצמם ולהפיק לקחים. אין חילוקי דעות, כי במלחמה התקשורתית הזו הפסדנו, ואנו יכולים בהחלט לקבל שיעור אצל הפלשתינים.

בימים אלה נודע, כי הרמטכ"ל ממנה ועדה מיוחדת לבחון את המבנה והתפקוד של יחידת דובר צה"ל. בראש ועדה זו יעמוד אלוף במילואים ואיתו יכהנו עוד מיספר קצינים, ועדה כזו, אם כבר כוננה, חייבת לבחון ולהפיק לקחים בתחומים רבים: התכנון וההיערכות של הדוברות, המלווה את האירועים בשלבים השונים, הקשר עם הציבור בארץ ובעולם, דרך הקשר עם נציגי התקשורת. הוועדה צריכה גם לבחון את התכנון וההיערכות של התאום בין מערכת הדוברות לבין הכוחות בשטח, בין מערכת דובר צה"ל להסברה הלאומית, ובין דובר צה"ל להסברה הבינלאומית. כמו כן חייבת הוועדה להידרש לנושא האמצעים וכוח האדם שהועמד לרשות מערכת הדוברות וההסברה בארץ ובחו"ל, ואת הפעילות שנעשו בפועל בתחומים חללו במהלך האירועים בשטחים ובכלל.

ועדת בדיקה צבאית, הבוחנת את תחום הדוברות, עלולה להיקלע גם לעיסוק באספקטים המדיניים ובוויכוח הציבורי־פוליטי על אופי הפעילות הצבאית בשטחים. נושאים אלה ליוו בהחלט את פעילות מערך הדוברות (לדוגמה: סגירת השטחים, דיווח על אירועים וכו') ויש לבחון גם אותם בוועדה זו או בוועדה אחרת.

עיתונאי בהשתקה מינהלית

שלמה סלוצקי

לנוכחים במפגשת „פורום הפעולה למען חופש העיתונות", שהתקיימה לפני כשבוע בירושלים, ציפתה הפתעה לא נעימה. את פניהם קיבלה ההודעה, שהעיתונאי והחוקר ע'סאן עבדאללה מרמאללה, אשר היה אמור לדווח שם על מצב העיתונות הפלשתינית בשטחים, „יושב" במעצר מינהלי. זאת, לאחר שנעצר באותו יום לשישה חודשים, על־פי צווי החירום מן התקופה המנדטורית.

מאחר שלא ניתן לשמוע מה בפיהם של עצירים מינהליים והאחרונים אף אינם מתבקשים לעשות זאת בבית־המשפט, שהרי לשם כך נועדו חוקי החירום — לא יכלו המעוניינים אלא להתייחס לדברים שנשא ע'סאן עבדאללה, ימים אחדים לפני כן, בסניף התל־אביבי של ה„פורום".

להלן, אם כן, עיקרי הדברים שנשא ע'סאן עבדאללה, בפגישה שנערכה ב־21 במרץ, עוד לפני סגירת „אל עוודה" ממזרח־ירושלים.

ע'סאו עבדאללה (צילום: ש. סלוצקי)

סגירת משרד העיתונות הפלשתינית של רימונדה טויל, ההגבלות הנוספות של „אל פאג'ר", מעצרה המינהלי של העיתונאית נאהידה נזאל ומעצרו של עבדאללה עצמו:

„אם כי אני שמח לדבר בפני קהל ישראלי ויהודי שוחר שלום, אני מצטער לעשות זאת בנסיבות הנוכחיות, כאשר אני נאלץ להצהיר כאן, שמקצוע העיתונות הפך בשטחים לפשע בעיני השלטונות... הפגיעה בחופש העיתונות מתבטאת לכל אורך הדרך בשטחים, והיא מתחילה בסמכות לאשר הוצאת עיתון הנמצאת בידי שלטונות ישראל, ונוגדת את המצב הקיים בדמוקרטיות בעולם, שבהן שלטונות מונעים הוצאת עיתון, רק אם תוכנו מאיים על הציבור או על בטחון המדינה, מבלי שיהיה צורך לדרוש אישור מוקדם להוצאת עיתון, במדינה שאין הוא פוגע בביטחון הנ"ל.

„כך או כך, מאז 63' הוצאו רק 22 רשיונות להוצאת עיתונאים בשטחים על־ידי שלטונות ישראל. אלא שאף אחד מהם לא ניתן לתושב השטחים מחוץ לירושלים, עם יוצא מן הכלל אחד ויחיד, והוא בטאון התומך בירדן. מתוך 22 הרשיונות שניתנו, שמונה כבר נשללו (נכון ליום הרצאה, ב־21 למרץ 88' — ש.ס)

„בעיה אחרת, שעימה אנו נאלצים להתמודד, היא בעיית הצנזורה, אשר פוסלת 94.6 אחוז מן החומר שנשלח אליה, על־פי בדיקה שערכנו לא מכבר. העיתונים הפלשתינים בשטחים נאלצים לשלוח לצנזורה אפילו את החומר, שאנו מתרגמים, מהרדיו והטלוויזיה הישראליים, כולל הודעות דובר צה"ל, וכל מודעת אבל או שמחה.

„בעיה נוספת היא בעיית ההפצה, כאשר רוב העיתונים אסורים להפצה מחוץ לירושלים. חלים גם עונשים כבדים לגבי המפיצים עיתונים היוצאים לאור במזרח ירושלים בערים סמוכות כרמאללה לדוגמא, הנמצאת רק ק"מ אחדים ממנה.

„נוסף לזאת, אנו מתמודדים עם בעיית ההגבלה וההצקה לעבודתנו המקצועית. החל מהגבלות והפרעות „טכניות", כביכול, ועד לצווי הגבלה, מעצרים מינהליים ואף גירוש, כפי שאירע עם ארבעה עיתונאים פלשתינים עד כה. קחו לדוגמה צו המגביל עיתונאי לשטח תנועה מוגדר, האוסר עליו לצאת בשעות הלילה מביתו, או מנתק את קווי הטלפון. תארו לכם את עצמכם, עובדים בצורה כזאת, תחת צווים מנהליים כאלה החוזרים על עצמם פעם אחר פעם, כל שישה חודשים.

„דוגמה נוספת לסכנות המאיימות על העיתונאים היא המעצרים המינהליים, שבאמצעותם מנסים להשתיק את הדיווחים מן השטח. הדוגמה של רבחי אל ערורי, מהעיתון „טאריק א־שראה", מדברת בעד עצמה. לאחר שנעצר ונחקר על קשרים, כביכול, עם הארגונים, ולא נמצאו הוכחות כלשהן לכך כדי להביאו למשפט, הוא הושם במעצר מינהלי לשישה חודשים על־פי צווי החירום של תקופת המנדט, שמנהיגים שלכם, ביניהם מנחם בגין בעצמו, כינו אותם בעבר כדרקוניים.

„עיתונאים, שנעלמו ונרצחו תוך כדי עבודתם, ובעקבות נושאים שחקרו, וכהם חסאן עבד אל־חלים, שנעלם באוקטובר 85' כאשר חקר את הקרקעות בשטחים, וגופתו נמצאה לאחר שלושה חודשים ליד אחת ההתנחלויות, הם ההוכחה הניצחת ביותר לסכנות האורבות עלינו אישית ועל מקצוע העיתונות הפלשתינית בכלל.

„דברים אלה, הנאמרים בפניכם, הם ביטוי לתקווה של העיתונאים והסופרים הפלשתינים כולם, כדי לקדם את הדיאלוג ואת השלום המיוחל בין ישראל לפלשתין."

להחזיר את הסימטריה

השלום המיוחל לא ייכון בין הישראלים לפלשתינים, אלא אם כן יתפלג אש"ף ותתפרק ממשלת האחדות הלאומית ■ תשובה ליעל לוטן

דב בר־ניר

אני נדרש למאמרה האחרון של יעל לוטן („מה עכשיו?", „על המשמר", 22.4.88), משום שאני חולק עליו (חלקית) ומשום שהוא נראה לי בהחלשה (שולית) של מחשבת המחנה היוני והשמאלי בארץ. הוא מבוסס על הנחות אחרות, שאמנם אעשה להן עוול (חלקי), בהעמידי אותן על כמה משפטים סמורים ומקוטעים.

לוטן טוענת, כי „אחת הטעויות הנפוצות ביותר בחוגים מתקדמים בישראל היא הנטייה לחפש סימטריה בין שני הצדדים בסיכסוך, בין הישראלים־היהודים לבין הפלשתינים". ואמנם, לדעתה, כבר במבט ראשון בולט חוסר הסימטריה בין שני הצדדים. שכן המאבק האמיתי של היהודים נגד השלטון הבריטי ארך בסך־הכול שלוש שנים, מאז 1945 ועד להחלטות או"ם וכינון מדינת ישראל ב־1948 — בעוד שהפלשתינים נתונים תחת עול הכיבוש הישראלי כבר עשרים שנה תמימות. והרי אם הספיקו שלוש שנות מאבק של היישוב העברי נגד השלטון הבריטי להוליד בתוכו תנועות קיצוניות כאצ"ל ולח"י, מה הפלא שגם בתנועת ההתנגדות הפלשתינית מתקיים אגף קיצוני שכזה.

כאן מוסיפה יעל לוטן, כי בסך־הכול יש בידי תנועת ההתנגדות הפלשתינית, היא אש"ף, קלף אחד ויחיד כדי להביא את ישראל לכלל משא־ומתן של שלום — הוא חוסר נכונות אש"ף, עד למשתן ממש של מו"מ זה, להכיר בישראל תמורת הכרה נגדית, מצד ישראל, בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני. וכאן, מאחר שממשלת יצחק שמיר מושכת את ידיה מכל נכונות לשתף את אש"ף במו"מ המיוחל, ממילא שוב מופרת הסימטריה אל הצד הישראלי של המיתרס. שכן, כדבריה, הקיפאון המדיני לא יוסר, „בטרם חל שינוי של ממש בעמדות ממשלת ישראל". מכאן ואילך עובר הכדור לידי מעצמות העל (לפי דבריה, „מי שיכול לשבור את הקיפאון הזה הוא רק מעצמות העל").

לבסוף, מאחר שמעצמות העל יידרשו כנראה עוד זמן רב מלהפעיל את לחצן, „יימשך הכיבוש הישראלי... לפחות עוד שלוש שנים, אולי חמש, אולי עשר, וקיצו יגיע כאשר שתי מעצמות העל יחליטו שהגיע הזמן לנטרל את מוקד הסיכסוך הזה".

קלף לרעת הניצים

כל ההוגים הציוניים הרציניים ידעו, כבר בשנות העשרים, ובוודאי בשנות השלושים, שלפנינו תנועה לאומית ערבית־פלשתינית — ומאז, אולי עד לממשלת גולדה מאיר, הופרה הסימטריה לטובת הצד הישראלי של המיתרס. בן־גוריון הוא שהציע משטר פאריטטי בין שני העמים בארץ; אחרים, כהשומר הצעיר, הציעו תחילה לכינון משטר דו־לאומי — אך נציגי הפלשתינים דחו את כל אלה מכל־וכל. אינני מתעלם מן הקושי העצום, מבחינה היסטורית, לצד הפלשתיני, להתפשר עם קיום אשוות לאומיות יהודית, בארץ שהיתה נחלתם בלבד במשך אלף ושלוש מאות שנה לפני כן. אך בהתנגדות מובהקת לכל סימטריה הם גם דחו את הצעת החלוקה הרשמית משעם או"ם ב־1947, שגרסה כינון שתי מדינות — אחת ישראלית ואחת פלשתינית. כבר היתה קיימת אז אומה יהודית בועד־אנשים בארץ, שהיתה די מושרשת בכל תחומי החיים.

אחר־כך באה מלחמת ששת הימים, ושוב נרדתה כל סימטריה בין זכות ההגדרה העצמית הישראלית וזכות ההגדרה העצמית הפלשתינית, כאשר נציגי הפלשתינים וכל מדינות ערב דחו, בוועידת חארטום, כל הכרה בישראל, בהווה ובעתיד. הסימטריה הופרה פעם נוספת ב„אמנה הפלשתינית", ש„ביטלה" את קיומו של העם היהודי ושללה את זכות קיומה של מדינת ישראל בנשימה אחת.

והינה, מאז ועד עתה לא חל שום שינוי רשמי בעמדת אש"ף — גם אם יעל לוטן תלחש אלף פעמים באוזנינו כי „בפנים מחנה אש"ף", ה„לקראת משא־ומתן". יש נכונות להכיר עתה בנו. אהיה האחרון לומר מלה טובה על מנחם בגין, אך עובדה היא (גם אם מנסים לסלפה, „תלמודיסטית", לעקמה ולרוקנה) שממשלת ישראל דאז הכירה בוועידת קמפ־דייוויד, ב„זכויות הלגיטימיות של העם הערבי־הפלשתיני" — נוסחה קרונה ומתחמקת כאחד מהכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני. אך מן הצד האש"פי לא נשמעה אפילו הכרה מעורפלת־מדעת מסוג זה.

יתירה מזו, אינני יודע מדוע צריכה כאן יעל לוטן לסגר מפורשות אחרי מיכאל גורבצ'וב, ואוטומטיזם הסובייטי העקיב של אש"ף, שתבעו לאחרונה גלויות מערפאת להכיר מובלות במדינת ישראל ואף בצרכי בטחונה. זאת, כאשר הוא סבור, בצדק, כי הדבר ישרת את תהליך המדיני ואף את צרכי העם הפלשתיני שכה רבים מבניו מתענים במחנות פליטים, מאז הנהגת המופתי הירושלמי, דרך שוקיירי ועד לערפאת־חבש־ג'יבריל.

שליפת „הקלף" של הכרה בישראל בידי אש"ף הוא עתה קלף לטובת העם הפלשתיני ולרעת כל הניצים בישראל, המוסיפים לטעון כי „אין עם מי לדבר". דווקא בשל הקיפאון המדיני־מדעת, מצד יצחק שמיר, מציע אני ליעל לוטן להצטרף לגורבצ'וב התובע מערפאת להחזיר את הסימטריה בסיכסוך הישראלי־פלשתיני. בלאו־הכי אגלה לה דעה אחרת, זו שלי, והיא: לא ייכון השלום המיוחל בין שני העמים אלא אם כן יתפלג אש"ף ותתפרק ממשלת האחדות הלאומית. רק אז ייווצרו התנאים — או לעצם פתיחת המו"מ, או לסיכוי סיומו החיובי.

המעצמות לא יתמהמהו

ימים יגידו, אם שתי מעצמות העל יתרשלו עתה להפעיל לחץ — לדעתי, ברוך והכרחי — על שני הצדדים — מטעמי קדימויות אחרות, או קירבת הבחירות בארה"ב, או יגשל תחרות ביניהן על „לקוחותיהן" במזרח הקרוב. נוטה אני לנחש (גם יעל לוטן מנחשת, דומני בכיוון ההפוך) כי הפעם הן לא יתמהמהו ויסחבו אותנו „באוזניים" לוועידה בין־לאומית. אך אם לאו, אינני חושב שנותרה לנו, כאפשרות המועלית על־ידה, בין השאר, המשכת עשר שנות כיבוש: סבלנות הערבים תפקע מהר יותר — ונהיה צפויים למלחמה שלה מייחלים, דומני, הניצים כעילה לגירוש, ל„טראנספר"־מאונס של האוכלוסיה ביהודה, שומרון ועזה כולה.

אם כן, זמן רב מדי תמוז וחומק אש"ף מן הצורך בהכרה הדדית של שני העמים, ומוסיף לטפח הוויה מתוקה של תקיעת דגלון בירושלים, תוך הפרת הסימטריה ההכרחית בין שני העמים (לפי חלומי, נוסח „ישראל־פלשתין־ירדן", ה„בנלוקס" של המזרח התיכון, הוא הפתרון האידיאלי). ואמנם, כל עוד תמיר יעל לוטן להטיל את עיקר האחריות ועיקר היוזמה עלינו בלבד, ולא באותה מידה ובאותו תוקף גם עליהם (מבחינה היסטורית, אפילו בעיקר עליהם) יהיה נתון להגיב על־רשימותיה.

מכתבים לעורך הכלכלי

חירות ממס הריבית, האם זה אפשרי

קראתי בעניין רב את רשימתו של צבי כסה במדור „הכלכלה והאדם" מיום 4.4.88 והייתי בין אלה שציפו לתגובות של אנשי כלכלה בקיבוץ הארצי ובתנועה הקיבוצית. התגובה לא באה. צבי כסה מסביר בצורה משכנעת, כי „צריך לארגן את כל המשק היצרני לחדול מלשלם את המס הנקרא ריבית בשיעורים שמעל למקובל במדינות התחרות".

כל מי שחי בקיבוץ, רואה כיצד גדל החוב וכמה שלא ייעשו מאמצים להורדת רמת החיים ולהגדלת ההכנסות, קשה לראות את האור במנהרה. כלומר, מתי נוכל להשתחרר מהחוב הכבד עלינו ומתשלומי ריבית על ריבית. בעיתונות הקיבוצית אנו קוראים תיאורים מרהיבים על קיבוצים המרוויחים, והכנסתם גדולה, אבל הם שקועים בחובותיהם ואינם מסוגלים להשתחרר מהם. ומול תיאורים אלה אנו מתבשרים יום־יום על רווחים עצומים של הבנקים, על עליית הרווחיות בשנה האחרונה ורק המגזר היצרני שקוע בחובותיו ובתוך זה במיוחד ההתיישבות העובדת.

צבי כסה מציין ובצדק, שזהו נושא מחקרי „כיצד עולה לשלטון מנהיג להציל את המשק מפשיטת־רגל, ומה שהוא עושה מעבר לבלימת האינפלציה, זה להרוס את בסיסי הכוח הפוליטי שלו (המגזר היצרני) ולשגשג את בסיס הכוח הפוליטי של יריביו (המגזר הראוותני והצרכני).

בדיון הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי על תכנית אה"ל אמר אחד המשתתפים, כי „משאנחנו תלויים מהבנקים, הבנקים תלויים בנו." אימרה יפה, אבל האומנם היא משקפת את המציאות?

יתכן שאילו התנועה הקיבוצית היתה מפסיקה לשלם את הריבית בשיעורים שמעל למקובל, היה באמת מתברר עד כמה כל הדיווחים על עליית הרווחים של הבנקים מופרזים. אבל בינתיים המצב הוא הפוך — הקיבוצים משלמים ונמקים בחובותיהם. אפילו פריסת החובות לא הועילה נוכח התעצמות החובות ותשלומי הריבית.

קריאתו של אמרי רון בכנס בדרום שאורגן ע"י מפ"ם, ללכת בעקבות הצעותיו של צבי כסה, היתה קול קורא במדבר. עתה, לאחר ההסדר עם הבנקים במסגרת אה"ל, נראית קריאה זאת כעומדת בניגוד להסדר. פעילות פוליטית, עם כל חשיבותה, אינה יכולה להתמצות במאמרים בהפגנות ובכרוזים. במגזר המשקי נראה לי, כי לעתים יש צורך להשתמש באמצעים מאד מעשיים, על מנת שהיריב ירגיש היטב שכאן מתייצב כוח של ממש, שאינו מוכן עוד להיות משועבד. והרי אנחנו משועבדים בגלל מדיניות הממשלה כלפי המגזר היצרני.

שמעתי על הסכנות הצפויות אם אכן תחליט התנועה הקיבוצית ללכת על־פי הצעתו של צבי כסה, אולם הסכנה הקיומית לתנועה הקיבוצית תוך הליכה בדרך הסלולה עד כה, איננה פוחתת מזאת. מכל מקום, הציבור חייב לדעת ולקבל הסבר מה עדיף על מה. מדוע לא ניתן ללכת בדרך של שביתת תשלומי ריבית־נשך, מדוע התנועה הקיבוצית אינה יכולה ליטול יוזמה לגבי כל המגזר היצרני לשנות כיוון ולהפסיק לשלם ריבית, שהיא לפי הגדרתו הצודקת של צבי כסה, לא ריבית כי אם מס שהממשלה, באמצעות הבנקים, מטילה על המשק היצרני".

הייתי מבקש שעורך הדפים למשק וכלכלה, המצטיינים בידע ובהסבר על התהליכים העוברים על המשק הישראלי, יתייחס לסוגיה אותה הציג צבי כסה על כל היבטיה.

משה צייזק, אילון

פילפל

קיצור שבוע העבודה

מתנגדים למה? — ככה

שלמה פרנקל

יש לקוות כי שר האוצר משה נסים מספיק לנוח היטב למרות כל הנסים והנפלאות שהוא מחולל למעננו במסעו הנוכחי באירופה, שכן עם חזרתו עשוי כבוד השר למצוא את עצמו במרכזה של סערה לא קטנה.

מדובר בקיצור שבוע העבודה. מקורו של חג ה־1 במאי הוא כידוע במאבק שניהלו פועלי שיקגו, לפני כמאה שנים, לקיצור שבוע העבודה משבעה לשישה ימים בשבוע. אותו מאבק הוכתר בהצלחה, ומאז אפילו במדינת ישראל עבדו כמעט כולם במשך שישה ימים בשבוע.

בינתיים, מאז שיקגו של המאה

משה נסים
בעוד 6 ימים... בחו"ל

שעברה, חלו כמה שכלולים טכניים והיו המצאות חשובות, ובכל חלקי העולם התעשייתי כבר עברו מזמן לשבוע עבודה בן חמישה ימים. כנראה שהיו הדלפות, ואולי אפילו מחדלים בטחוניים בשמירת הסוד הזה, כי עובדה היא שהשמועות על כך שבעולם עובדים חמישה ימי עבודה בשבוע הגיעו בשנה־שנתיים האחרונות אפילו לידיעת ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל. וכבר בשנה שעברה, במסגרת הדיונים על השכר, העלו נציגי ההסתדרות את הדרישה לעבור לשבוע עבודה בן חמישה ימים כתנאי בל יעבור. מיד קמה התנגדות גדולה, מצד האוצר ומצד התעשיינים. אינני חושב שאפילו הם יודעים מדוע בדיוק הם התנגדו לכך שהרי אין שום הוכחות כי קיצור שבוע העבודה משפיע לרעה על הפריון או התוצר ואפילו להיפך. יש עדויות רבות על השפעתו הטובה של קיצור שבוע העבודה. מכל מקום, ההסתדרות התקפלה לה, והתנאי ההסתדרותי שלא יעבור — עבר לוועדה.

הוועדה הזאת עשתה בחודשים הרבים שחלפו מאז מה שעשו באותה תקופה כל הוועדות מהסוג הזה — כלום ברבוע, ואפילו פחות מכך (ועדת ששינסקי, למשל, הצליחה לכתוב עוד פרק בפרשת המגילות הגנוזות). אבל בינתיים עברו עוד מפעלים וחברות במשק לשבוע עבודה מקוצר, ולא נודע על נזקים. הגוף האחרון הגדול שעשה זאת, בלי ועדה ובמהירות הבזק, היה בנק לאומי (האין זה מוזר שבנק הפועלים ההסתדרותי לא הקדים אותו), שכידוע השיג שיא נאה ברווחים אשתקד, דווקא כשעובדיו מקדישים לבנק יום אחד פחות בשבוע.

אז עכשיו הודיעה ההסתדרות כי

ישראל קיסר
בעוד 5 ימים, כמו בחו"ל

תעביר את המשק הציבורי לשבוע עבודה בן חמישה ימים כבר בקיץ הזה — עיתוי נבון בהחלט מבחינת הטמפרטורות, החופשות והנסיעות לחו"ל (שכידוע אין להן השפעה על העובדים בתעשייה ובחקלאות).

ומי אתם חושבים קופץ ומתנגד? — משרד האוצר. זה המשרד שהשר שלו מבלה עכשיו כמה שבועות „טובים" באירופה, ושפקידיו גומרים בפועל את שבוע העבודה שלהם כבר בקפיצה השבועית לתל־אביב בכל יום חמישי. האם השמיע האוצר נימוקים עניינים להתנגדותו? בכלל לא, כי מאיפה יקח האוצר נימוקים עניינים? הרי אין כאלה. אז פקידי האוצר טוענים כי הנהגת שבוע עבודה מקוצר נוגד את „הסכם המסגרת" — שכידוע אפילו לא נחתם, אז איך כבר הם יודעים שזה מנוגד?

יש רק לקוות כי ההכרזה ההסתדרותית איננה סתם מכשיר סחיטה במסגרת המו"מים השונים המתנהלים עכשיו, כדי לקבל משהו בשביל קופת חולים, כור, או משהו כזה.

המחלקה להתיישבות בסוכנות

יעדים חדשים

המיגזר ההתיישבותי נתון בשנים האחרונות במשבר שיש לו היבטים ארגוניים, חברתיים וכלכליים. לתהליכים אלה השפעה ניכרת על מאפייני הפעילות של המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית — כך מגדיר את המצב הדו"ח הסופי של הוועדה לקביעת יעדי המחלקה להתיישבות בסוכנות ודרכי עבודתה בעתיד, שיוצג היום בישיבת מליאת הוועדה המתכנסת בירושלים, בטיוטה לדיון.

בראש הוועדה, שמונתה על־ידי חבר הנאמנים של הסוכנות, עמד אלוף (מיל.) מאיר עמית והיו בה 8 חברים מכובדים מאד. על ועדה זו הוטל לדון בהגדרת מסגרת אסטרטגית ועקרונות פועלה של ההתיישבות בישראל, וקביעת משימות המחלקה להתיישבות, יעדיה ותוכניות פעולתה וכן הצעה למבנה הארגוני, שיטות העבודה והתיקצוב של המחלקה להתיישבות בהתאמה ליעדיה ומשימותיה. כן הוטל עליה לדון בדרכי התיאום בין המחלקה להתיישבות ומשרדי הממשלה וגורמים אחרים באזורים השונים והצעה אשר לאמצעים הדרושים להשגת מטרות התוכנית ושלבי ביצועה.

אף נציג מההתיישבות

למרות זאת, לא היה בוועדה אף נציג מן ההתיישבות, לא מההתיישבות הוותיקה ובוודאי שלא מההתיישבות הצעירה, לא מקיבוץ ולא ממושב, וזה כאשר במבוא לדו"ח הסופי מצהירים חברי הוועדה כי ההתיישבות איננה „עוד נושא אחד" שצריך לטפל בו. ההתיישבות, נאמר שם, היא מושג, ערך, היא יער לאומי, אשר חשיבותו נעלה ומשקלה הסגולי מאפיל כמעט על כל מעשה אחר שהתרחש בארץ־ישראל מאז ראשית ימיה של התנועה הציונית. היא שהיתה הבסיס הראשון של היאחזות באדמת ארץ הקודש וכמרוצת השנים — הסדן עליו תושלו מסגרות השלטון לפני קום המדינה. ולמרות זאת, חבר הנאמנים של הסוכנות לא מינה איש התיישבות כחבר בוועדה. עם זאת יש לציין, כי הוועדה נעזרה במומחים לנושאי ההתיישבות בכל התחומים.

בדו"ח הוועדה נקבע, כי חייבים לעשות כל מאמץ כדי להעלות את ההתיישבות מחדש על דרך נכונה. לדברי הוועדה, אין ספק כי אם ישכילו לבחור בשיטה המתאימה, והגורמים הקובעים יהיו מודעים לחשיבות הנושא, תוכל ההתיישבות לא רק לשקם את עצמה, אלא גם להוות גרעין לפעולה חיובית ומנוף שיפיח תקווה חדשה.

מעבר לענפים לא־חקלאיים

כדי לבצע המלצה זו נזכר בדו"ח התפקיד העיקרי של המחלקה להתיישבות המוסכם בין הממשלה והסוכנות, ואשר נקבע באמנה שנחתמה בשנת 1952, בין הממשלה, ההסתדרות הציונית והסוכנות, לפיה על המחלקה להתיישבות להבטיח „יצירת רקמת מרחב כפרי פעיל, המבוסס כלכלית וחברתית בכל חלקי הארץ באופן שהנוכחות החיה תקבע את גבולות מרחביה הגיאוגרפיים של המדינה. שליטה בקרקע הלאום, רווחת האוכלוסייה, איכות הסביבה, ותעודד במירב היכולת את מגמת פיזור האוכלוסייה, יצירת מוקדי חיים ופיתוח".

האם זה אפשרי בתנאים החדשים שנוצרו בארץ — שואלים מחברי הדו"ח, ומשיבים כי חלו שינויים, ועיקריהם קשורים בפריסה מואצת של ההתיישבות, בשל שיקול פוליטי־לאומי, באזורים שחלקם הגדול חסר או מוגבל באפשרויות של פיתוח תשתית חקלאית. לעתיד, בהתחשב בעובדה כי משאבי הקרקע והמים מוגבלים ומאחר שהושגה מידה נרחבת של נוכחות התיישבותית, צפויה האטה בפריסה התיישבותית. עיקר המאמץ של המחלקה להתיישבות מופנה לעיבוי ההתיישבות הקיימת ובאזורים בעלי חשיבות לאומית.

מחברי הדו"ח מדגישים, בנתחם את מצב ענפי החקלאות, כי לאחר שהשוק הפנימי הגיע לרוויה, וגם בשוקי היצוא גברה התחרות בגידולים המקובלים, נוצר צורך בפיתוח ענפי חקלאות ייחודיים ומתוחכמים ליצוא וממליצים על מעבר לענפים לא־חקלאיים.

אשר למתיישבים, קובע הדו"ח, גם בהם חל שינוי במניעים. פעם היו אלו קבוצות מלוכדות אידאולוגית. אחר־כך באו עולים חסרי הכשרה להתיישבות (שנות ה־50') ועתה מתיישבים ששיקוליהם, גם אם הם אידיאולוגים, הינם אישיים יותר.

כפועל יוצא מכל אלה חל שינוי ביחס לפעילות במסגרות קואופרטיביות, במיוחד בתנועת המושבים. הדוח מטעים, כי במחלקה להתיישבות התפתח בשנים האחרונות תהליך של העברת הדגש מטיפול בישוב/מתיישב בודד למערכות תמך אזוריות ולפיתוח כולל של אזורים שאינם מבוססים על חקלאות, ולכן גבר הלחץ של מיגבלות תקציב על פעילות פיתוח ההתיישבות. השינויים האלה העלו לפני הוועדה את השאלה האם יש צידוק להמשך קיומה של המחלקה להתיישבות והאם תמו תפקידיה. מסקנת הוועדה היא, שיש מקום להמשך פעילות המחלקה, שכן ההתיישבות באזורים כפריים מרוחקים ממרכז מטרופוליטני מחייבת גישת פיתוח רב־תחומית עד להבאתם לכושר צמיחה עצמי. גישה זאת מחייבת טיפול משולב בכל מרכיבי הפיתוח: כלכלה, תשתיות, חברה וכו'.

לדעת חברי הוועדה, ביטולה של המחלקה יותיר חלל ריק ויחייב להקים גוף אחר שיקח על עצמו את מרבית תפקידיה. לפיכך, מוטב לגרום לשינויים הולמים במחלקה ולהתאימה לצרכים החדשים.

עצמאות המרחב הכפרי

הוועדה מציינת, כי מרכיב חשוב של השינויים הנדרשים יתבטא בדגש על פיתוח יוזמות יוצרת של המתיישבים וביטול יחסי תלות מופרזים במחלקה. לפיכך ממליץ הדו"ח להציב לפני המחלקה להתיישבות של הסוכנות את היעדים הבאים:

ליישב, על־פי החלטות ממשלת ישראל, אזורים דלים באוכלוסייה יהודית, וכן את המרחבים בגבולות המדינה, הנגב והאזורים ההררים בצפון, ולהביא לכך שהמרחבים והאזורים הנ"ל ייהפכו למרכזי איכות ואבן שואבת לתושבי ישראל ולעולים חדשים. על המחלקה לגרום להבאתם של אזורים אלה לעצמאות ויציבות חברתית, כלכלית וארגונית וליכולת צמיחה עצמית. מטרות אלו יושגו על־ידי פיתוח אזורי ומרחבי משולב של ישובים כפריים ומרכזי הישענות עירוניים ברמות מעורבות משתנות, על־ידי שילוב אופטימלי של צורות ההתיישבות ומגורי התיישבות שונים של הכפר והמרכז העירוני הסמוך, למען מיצוי מירבי של כל הכוחות במרחב הכפרי.

הבאת המרחב הכפרי לעצמאות, סבורים מחברי הדו"ח, וכן יצירת יציבות ארגונית, חברתית וכלכלית, יתבצעו על־ידי שילוב מלא של התושבים בתהליך הביצוע ונשיאה באחריות, תוך פיתוח מקורות תעסוקה בעלי פוטנציאל כלכלי (בחקלאות, תעשייה, תיירות ושירותים), תוך ניצול יתרונות האיזור, עידוד יוזמות וקידום השקעות גם על־ידי גורמים פרטיים. הדו"ח קובע, כי יש צורך בפיתוח תשתיות (כולל עורקי תחבורה ותקשורת), ומרכזי שירותים ברמה גבוהה, לצרכי התושבים, כדי למשוך אוכלוסייה מהמרכזים העירוניים ועולים מחו"ל.

את הפיתוח והסיוע לגיבוש צורת התיישבות חדשות יש לבצע לפי בחירתם של המתיישבים, במגוון התארגנויות חברתיות וכלכליות, שיאפשרו מסלולים אפקטיביים לקליטת עולים חדשים ותושבים ותיקים במרחב הכפרי.

פרוייקטים קצובי זמן

הוועדה ממליצה על קווי יסוד לפעולות מחלקת ההתיישבות בעתיד, שיהיו מושתתים על אימוץ גישה כוללנית, שפירושה — העברת דגש הפעילות מטיפול בפרט ובישוב הבודד לטיפוח האיזור ופיתוחו, תוך עידוד היוזמות ונטילת אחריות אישית של מתיישבי האיזור. לפיכך על המחלקה להתרכז במספר מוגבל של אזורים ואפיקי פעולה בעלי עדיפות התיישבותית לאומית. פעולתה בנושאים אלה תבוצע על־פי תוכניות רב־שנתיות המוגדרות ביעדים, תקציב, זמן ואופן סיום הפעולה. באותם אזורים ושטחי פעילות שייקבעו, תשולבנה פעולות מחלקות הסוכנות הרלוואנטיות. חברי הוועדה מרגישים, כי על עבודת המחלקה להתבצע תוך שיתוף פעולה עם מתיישבי האיזור וגופי הממשל והציבור השונים. על עבודת המחלקה להתמקד איפוא בפיתוח משאבי אנוש, תשתיות כלכליות ופיסיות, עידוד יוזמות ויצירת מקורות תעסוקה, בהתאם לצרכיו של האיזור.

על תקציב המחלקה לשמש מנוף להפעלת משאבים ממשלתיים וציבוריים, קרנות פיתוח ומקורות אחרים. המחלקה להתיישבות צריכה לעסוק ביזום, תכנון וקביעת עדיפויות, תקציבים, הפעלת גורמי ביצוע אחרים, ביצוע במסגרת פרוייקטים קצובי־זמן, שעליהם להיות מבוקרים. ברור, שעל המחלקה להכין מדריכים בניהול משק ולפקח על הביצוע של התכניות.

אחת ההמלצות המרכזיות לשינוי שיטת העבודה של המחלקה להתיישבות מרכזת על הימנעות מפיזור מאמצי הפיתוח על פני המדינה כולה, תוך ניסיון להתמקד במספר מצומצם של אזורים. הוועדה קובעת כי יהיו אלה אזורים בהם התעורר הצורך בהגברת ההתיישבות, תוך פריסתה על־פני המרחב כולו, במגמה להבטיח את האחיזה בהם. קריטריון זה חשיבותו מכרעת, לדעת הוועדה, בקביעת סדרי העדיפות ובקביעת דחיפות מועד הפעולה בו.

הגליל והנגב

לפי דו"ח הוועדה, ריחוק האיזור ממרכזי התפתחות עיקריים, וממוקדים עירוניים גדולים, מונע את יכולת הפיתוח העצמי ויוצר הצדקה וצורך במעורבות לאומית לקידום האיזור. גבולות אזורי המטרה, לדעת הוועדה, הותאמו במידת האפשר לחלוקת המועצות האזוריות הפועלות במרחב זה, במגמה לייעל את התיאום האדמיניסטרטיבי.

לאור קריטריונים אלה, ועל בסיס החלטת הוועדה לרכז ולמקד את מאמצי הפיתוח של המחלקה, נקבעו שני מרחבים בלבד: מרחב הגליל — הכולל בעיקר את חלקו ההררי, ומרחב הנגב — הגבול הצפוני של מרחב זה יהיה כביש השובלים ואיזור ארדויים. נוסף על כך יוקם במרכזו מרחב שלישי, לתקופת מעבר מוגדרת, שיטפל בחבל עדולם ובנחל עירון. על מרחב זה יוטלו משימות נוספות, לפי הצורך. חבל עדולם ישתרע מדרום לעיר בית־שמש, וכאמור יופעל כפרוייקט מיוחד. כן ממליצה הוועדה לבחון את נושא הטיפול בוואדי ערה (וואדי עירון), גם הוא כפרוייקט מיוחד.

חיים מרגלית

מבזקים כלכליים

כנס היי־טק

■ במסגרת אירועי שנת ה־40 למדינה יתקיים ב־28 באפריל הכנס השנתי הראשון של התעשייה עתירת הידע בישראל. הכנס יערך ביוזמת המי"ל, המרכז הישראלי לניהול, יוסף מורגנשטרן, כתב בינלאומי בנושא הטכנולוגיה ויועץ כלכלי בכיר. ישתתפו ראשי התעשיה בארץ, ביניהם אלוף (מיל.) מוטי הוד, יו"ר המנהלים של ותע"א, הנושא אלוף, מנכ"ל י.ב.מ. ישראל, אלוף (מיל.) דן טולקובסקי, דוד מירדור, מנכ"ל תעשיות לייזר, ואלוף (מיל.) מאיר עמית. בין האורחים מחו"ל יהיו נוכחים ג'ון ווסטרגרד, מומחה בעל מוניטין בתחום גיוס השקעות לתעשייה, וד"ר ליאון ריכמן, יו"ר חברת אי.אי.אל, החברה האמריקנית המחזיקה 6% ממניות חברת תדיראן.

בכנס יידונו הישגים הטכנולוגים של תעשיית היי־טק בארץ, מסגרות המחקר והפיתוח, ההיי־טק בראייה לאומית ובין־לאומית, כן יועלו הבעיות העומדות על הפרק, כגון: בעיות שיווק, שאלת המיכון ממשלתית והשקעות מקומיות וזרות. מושב מיוחד יעסוק ביציאה מהמשבר שפקד את תעשיית ההיי־טק בארץ ובעולם. מושב זה יעסוק גם בעתידה של תעשיה ייחודית זו לקראת שנת ה־2000.

חיסכון־הלוואה

■ בנק איגוד הודיע על תוכנית הלוואות חדשה, „חיסכון של הלוואה". בתוכנית זו יכול לקוח המקבל הלוואה בבנק איגוד לקבל הלוואה נוספת, צמודה למדד, ללא ריבית, בגובה 10% מההלוואה הראשונה, ולממן בעזרתה תוכנית חיסכון לפי בחירתו. התוכנית החדשה מאפשרת ללקוח הפרטי, והמסחרי לקבל הלוואה בשקלים לא־צמודים לתקופה של שנה, במחיר תחרותי (ריבית קבועה — 28% לשנה), תוך אפשרות לפתיחת תוכנית חיסכון בעזרת ההלוואה. הזולה ביותר במערכת הבנקאות; ההלוואה הנוספת תינתן לתקופה של 25 חודשים, וכאמור, היא צמודה למדד, אך ללא ריבית.

חדשות המשק

בנק ישראל מצמצם המיכרזים המוניטריים

● ביקורת בבנקים: סכנה לעירעור היציבות

בנק ישראל הודיע אתמול, כי בחודש מאי יקיים רק שלושה מכרזים מוניטריים עבור מערכת הבנקאות — כל אחד מהם בסכום של 250 מיליון ש"ח לתקופה של 7 ימים. הסכום שיועמד למערכת הבנקאות במסגרת המיכרזים מסתכם איפוא ב־190 מיליון ש"ח בממוצע חודשי.

גורמים בנקאיים מציינים, כי בהפחתת הסכומים שמעמיד בנק ישראל במיכרזים המוניטריים לקח על עצמו הבנק המרכזי סיכון מופרז, וכי צעד זה עלול ליצור לחצים שיובילו לעליית הריבית במערכת ולערעור היציבות שהושגה בתחום זה באפריל. לחצים כאלה עשויים להיווצר כבר השבוע, כאשר הבנקים יחזירו סכום של 400 מיליון ש"ח ולא יוכלו למחזר אותו.

מבנק ישראל נמסר, כי ההחלטה לצמצם את היקף המיכרזים נובעת משיפור במצב הנזילות באפריל, שנבע מההזרמה התקציבית, מהמשך המרות מט"ח של הסקטור הפרטי ומהאטה בביקוש לאשראי שקלי לא־צמוד. הניצול הממוצע של המיכרזים באפריל הסתכם ב־270 מיליון ש"ח.

בתגובה לדברים אלה אמרו גורמים בנקאיים, כי צעדי בנק ישראל גורמים להורדת המקורות שיצרו את עודפי הנזילות במערכת, ובחודש הבא ישנן גם ציפיות להזרמות קטנות יותר. לדבריהם, התעוררות הבורסה לניירות־ערך, והציפייה למדד גבוה באפריל, עשויים להשפיע על המערכת בניגוד לציפיות של בנק ישראל. התפתחויות אלה עשויות גם ליצור ציפיות מחודשות להתאמת שער החליפין לקצב האינפלציה — כלומר, לביצוע פיחות.

אורי נחשון

מחיר על כל מוצר

הצעת תיקון לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים בנושא הצגת מחיר על גבי כל מוצר עצמו, שהכין משרד התעשייה והמסחר, הופצה בין כל המשרדים הממשלתיים והגורמים הכלכליים במשק. ההצעה לובנה בדיונים עם נציגי רשתות השיווק והתאחדות התעשיינים ונמצאת כיום בדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה.

לדברי עובדיה שרגאי, הממונה על הגנת הצרכן בתמ"ס, אם תתקבל הצעת התיקון היא תחייב הצגת מחירים מלאה על גבי כל מוצר המיועד למכירה לצרכן. מטרת התיקון המוצע הינה להתאים את נוסח הסעיפים למציאות הקיימת ולהרחיב את אפשרויות הפיקוח בתחום הצגת המחירים.

ישראל תייבא מקולומביה 2.3 מיליון טון פחם

ישראל תרכוש בקולומביה 2.3 מיליון טונות פחם בארבע השנים הקרובות — מסר דובר משרד האנרגיה אבישי אמיר, שחזר מביקור בדרום־אמריקה בו ליווה את שר האנרגיה והתשתית משה שחל.

לדבריו, חתם שחל על הסכם עם „כרבוקול", חברת הפחם הלאומית של קולומביה על אספקת הפחם לישראל.

נודע, כי ישראל רוכשת כמויות גדולות של פחם באוסטרליה, דרום־אפריקה וארה"ב וכי בשנתיים האחרונות נרכשו כמויות פחם בקולומביה.

ישראל צורכת כ־2 מיליון טונות פחם בשנה לשימוש תחנת הכוח מאור־דוד בחדרה, שהיא הצרכנית הגדולה ביותר של פחם. כן משתמשים עתה בפחם גם במפעלי המלט „נשר". מחיר הפחם נע בין 35 דולר הטונה ל־50 דולר. המחירים כוללים הובלה.

עיסקה מפתה

אמיר מסר עוד, כי בפגישה שקיים נשיא קולומביה וירחיליו ברקו עם השר שחל הוא ביקש משר האנרגיה כי ישראל תסייע בפיתוח איזור סירקון, איזור צחיח בצפון קולומביה.

הנשיא שם דגש על פיתוח מקורות מים ואנרגיה וציין כי קולומביה מוכנה לשלם עבור הכישורים ואספקת פחם. עיסקת חליפין כזאת תהיה פריצת דרך לישראל. השר שחל השיב לנשיא, כי בחודש מאי הקרוב תצא משלחת מומחים לאיזור סירקון כדי לגבש תכנית פעולה, וכשתחזור תתייעץ בגורמים מתאימים בארץ כדי לבצע את בקשת ממשלת קולומביה.

בשיחותיו של שחל עם שר האנרגיה הקולומביאני, אדוארדו בקי רובל, עלתה הצעה שקולומביה תזקק נפט גולמי בישראל. ישראל זקוקה לכמויות גדולות של מזוט דל־גופרית ואילו קולומביה זקוקה לכמויות גדולות של בנזין. לפי ההצעה, תשלם קולומביה עבור הזיקוק במזוט ותקבל בנזין. עיסקה מפתה, שכן באותה המיכלית שמביאה את הדלק הגולמי יוכלו להחזיר לקולומביה בנזין מזוקק. נושא זה ידון בוודאי בימים הקרובים בין מומחי משרד האנרגיה ומומחים אחרים של משק הדלק.

חיים מרגלית

עתיד מעורפל ל„אורן מבנים"

קיים אי־ודאות בדבר המשך פעילותה של חברת „אורן מבנים" כ„עסק ממשיך" — טוענים רואי החשבון של החברה בדו"ח־חשבון למאזנה לסוף 1986.

החברה, שהיתה בשליטת האחים הורביץ, עברה לכינוס נכסים באמצע 87 ומנוהלת מאז על־ידי עו"ד ישראל קנטור.

ב־86 רשמה „אורן מבנים" הפסד של 3.2 מיליון ש"ח, לאחר הפסד של 4.2 מיליון ש"ח ב־85 (מותאם לסוף דצמבר 86). לחברה יש גרעון בהון העצמי ורואי החשבון מציינים, כי יכולתה לפעול כ„עסק ממשיך" תלויה ברכישת מניותיה על־ידי משקיעים העשויים להגיע להסדר עם נושי החברה. עוד הם מציינים, כי אין באפשרותם לדעת את התוצאות העלולות לנבוע מתביעות שהוגשו נגד החברה, לא ניתן היה לאמת את שווי המקרקעין של החברה ולא ניתן לאמת את טיב חובות הלקוחות.

בינתיים ממשיך עו"ד קנטור במגעים עם גורמים שונים, כדי לנסות למכור את החברה.

א.נ.

גידול של 39% ברווחי „הראל משמר"

חברת הביטוח „הראל משמר" סיימה את 87 ברווח נקי של כ־3.8 מיליון ש"ח — גידול ריאלי של 39 אחוז לעומת 86. מאזן החברה גדל ריאלית ב־14 אחוז והסתכם ב־336 מיליון ש"ח.

מחזור החברה בביטוח כללי גדל ב־10 אחוזים, אבל בענף זה קטנו הרווחים, מ־4.8 מיליון ש"ח ל־2.6 מיליון ש"ח. הגידול ברווחים הושג הודות לעלייה ברווחיות ענף ביטוח החיים: ל־3.1 מיליון ש"ח, לאחר גימור יתרת הקמתה רכישת תיק ביטוח החיים של חברת „ירדניה". ב־87 בוצעה ההקצאה האחרונה בגין רכישת התיק הזה.

החברה מדווחת, כי ברבעון הראשון של 88 נרשם גידול במכירות ביטוח חיים, והיא צופה כי הפרמיות מביטוחי חיים יסתכמו השנה ב־20 מיליון ש"ח.

א.נ.

ערך: לוי מורב

בעריכת עלינא תורי

מפוף ומשם

מה חדש?

חבילה של כאסח

עופר ניר

צירוף חלומי לכל חובבי הרוק־הכבד, הכאסח המוסיקלי הרועש, ייצא לדרך, בקרוב, בארצות־הברית. בחבילה אחת, במחיר כרטיס אחד, תופענה ארבע להקות, שכל אחת מהן היא מפלצת־כאסח איומתנית ופופולרית.

שלוש להקות החימום, שכל אחת מהן תגיש את הופעתה הרגילה, כמעט באורך מלא, הן „מטאליקה", „דוקן" ו„סקורפיונס". כוכבת מסע ההופעות המיוחד הזה היא „ואן־האלן" והוא ייצא לדרך בסוף חודש מאי. אגב, אחת ממארגנות חבילת הרוק הכבד הזאת, היא שרון אוסבורן, רעייתו של כאסחן ידוע אחר, אוזי אוסבורן. בעלה לא יכול היה להצטרף למסע ההופעות משום שהוא עסוק כרגע בעבודה על אלבום חדש. לדברי מנהל להקת „ואן האלן", אישרו החברים, אישית, את הלהקות השותפות למסע הזה. הם מכירים היטב את חברי הלהקות האחרות, מחבבים אותם ואת המוסיקה שלהם ומבטיחים, שלמרות המעמד הקצת יותר חזק של „ואן האלן", הם יתייחסו אל השותפים בכל הכבוד המגיע.

אם מדברים על „ואן האלן", כדאי להזכיר את דייויד לי רוט, הסולן לשעבר, שייצא בקרוב בתקליט חדש ויהיה אחד מכוכבי פסטיבל הרוק הכבד בדונינגטון, אנגליה, ב־20 באוגוסט. גם להקת „קיס" הבטיחה את השתתפותה. את רשימת כוכבי הכאסח בפסטיבל זה מובילה להקת „בתולת הברזל".

קלפטון בשישה תקליטים

הקריירה המוסיקלית של אריק קלפטון, קטעים ממנה לכל הפחות, נסקרת באלבום חדש, בן שישה תקליטים, תחת השם „צומת דרכים". את ששת התקליטים האלה ניתן להשיג גם במהדורת קומפקט, שיש בה ארבעה דיסקים. ב„צומת דרכים" מופיעים, בין היתר, קטעים נדירים של קלפטון, כאשר ניגן עם הלהקות „קצפת", „אמונה עיוורת" ו„דרק והדומינוס". קטע מעניין נוסף הוא הביצוע ל„אחרי חצות", לאחר שהותאם לתשדיר־פרסומת לבירה.

● רובי רוברטסון, איש „הלהקה" לשעבר, שהוציא לפני זמן לא רב את תקליט הסולו שלו, רוצה לצאת למסע־הופעות ראשון זה למעלה מעשר שנים. בינתיים, הופיע רוברטסון, באופן חד־פעמי, במסגרת תוכנית הטלוויזיה האמריקנית „מוצאי־שבת בשידור חי", עם להקה שמנתה, בין היתר, את הבאסיסט טוני לוין (חבר להקת „מלך ארגמן" לשעבר) והגיטריסט דניאל לנואה ומפיק „עץ יהושע" של להקת „יו 2.) רוברטסון גייס גם את מריה מקיי, מלהקת „צדק כודר". היא מופיעה גם בוידיאוקליפ שביים עבורו מרטין סקורסזה, מעריץ ותיק (שביים גם את הסרט „המופע האחרון", שתיעד את הופעתה האחרונה של „הלהקה").

● בוב גלדוף מתכוון לחזור לקולנוע. הזמר, כוכב הסרט „החומה" על־פי התקליט הידוע של „פינק פלויד", כתב תסריט לסרט שעלילתו מתרחשת בדבלין, אירלנד, תחת השם „קאובוי'ז". גלדוף רוצה גם לביים את הסרט וייתכן שגם יופיע בו. זמרת נוספת, שמנהלת רומן עם הקולנוע, היא פטסי קנסיט, סולנית להקת „הפלא השמיני". קנסיט הופיעה בתפקיד הראשי בסרט „התחלות ראשונות", לצד דייויד בואי, וכעת היא מתעתדת להופיע לצד אנתוני הופקינס וג'רמי איירונס בסרט חדש.

● כוכבים נוספים הבטיחו, כמעט סופית, את השתתפותם במופע המיוחד, שיתקיים באיצטדיון וומבלי, ב־11 ביוני, לציון יום הולדתו ה־70 של נלסון מנדלה. אל „דייר סטרייטס", וויטני יוסטון ולהקת „מוחות פשוטים", יצטרפו ה„יוריתמיקס" (הופעתם הראשונה באנגליה לאחר שנה וחצי), כריסי היינד שתופיע עם מפיקי הרגאי הידועים, רובי שייקספיר וסלי דנבאר וגם ג'ורג' מייקל. הארי בלפונטה ינחה ואליו יצטרפו השחקנים בילי קונלי ווופי גולדברג.

אדי ואן־האלן

מקום

תחייה

יוסי ונונו

ה„ברי־ברים", מועדון ג'אז, כבר נכנס למיתולוגיה הלא כל־כך מיתולוגית של הג'אז הישראלי. עכשיו מנסים לחדש אותו במועדון אחר „בייבלוס" — אותה גברת ואפילו אותו נגן מארגן את ערבי הג'ם־סשן — אורליה קמינסקי. הדרך שעשה ה„ברי־ברים" עד להילגולו הנוכחי זהה במעט לדרך שעשה קמינסקי ובעצם כל הג'אז הישראלי.

תחיית ה„ברי־ברים" מעידה שקרה משהו ב־20 השנים האחרונות. יש יותר קהל, יותר נגנים, יותר פתיחות ויש גם תקשורת אוהדת. הנתונים הנ"ל הביאו את קמינסקי למסקנה, שיש מקום לפתיחה מחודשת של מועדון ג'ם־סשן, שיתבסס על הדור הוותיק, אבל גם על הדור הצעיר שנוסף בשנים האחרונות.

בבסיס ערבי הג'אז ב„בייבלוס" יעמוד האלתור, היצירה של הרגע ולא רצף של קטעים מוכנים מראש. המקום שנבחר, בלב האיזור המסחרי של תל־אביב, יאפשר לנגנים להופיע עד השעות המוקדמות של הבוקר, מבלי לשמוע את זעקת השכנים. בערב הראשון, החגיגי, תנגן הגווארדיה הוותיקה: קמינסקי, אלי מגן, דני גוטפריד, אלברט פיאמנטה, ג'ס גרינשטינקורן וכנראה שגם נגנים נוספים. לגבי ההמשך — הכל פתוח. „בייבלוס" ממוקם בדרך פ"ת 138, ערבי הג'אז ייערכו כל יום רביעי, משעה 22.00. שיהיה בהצלחה.

מופע

עידן — מקומי

„מסתבר" שגם בישראל עושים „ניו־איג'", כל מה שצריך זה רק להפיץ. מייק שרובסקי מוזיקאי, יזם סדרה של מפגשים, האוזן השלישית בתל־אביב נענו לאתגר.

מה זה „ניו איג'? יש הסברים רבים. בעיקרון זוהי כותרת־גג לסגנון שעוסק במוסיקה אלקטרונית ואלקטרונית־אקוסטית, בעיקר אינסטרומנטלית עם אפשרות של שילוב אלמנטים ויזואלים וטקסטואלים, ומה לא. הטווח נע בין קיטש מתקתק למוסיקה עכשווית, מורכבת, מעורבנת.

שרובסקי בחר יצירות אחדות של יוצרים ישראלים, שמדגימות את שונות העיסוק של המוסיקה הישראלית ב„ניו־איג'". מנגינה עם שימוש בתפאים שונים ועד קולאז'ים למוסיקה וטקסט עם דימויות אקטואליות. רשימת המוסיקאים כוללת את כן הנדלסמן, עדי רנרט, אורי פרנקל, יוסי מר חיים, אריק שפירא, רביב גזית ומייק שרובסקי עצמו. ינחה — צבי קרפל. המפגש הראשון יתקיים ביום שלישי, 26.4, ב־19.30, ב„אוזן השלישית", שיינקין תל־אביב.

י.ו.

תקליטים

בזכות „ללניה"

„עוד להיטים משנות ה־70" (סי.בי.אס).

שם חסר השראה, עטיפה חסרת השראה, שירים ככה־ככה. אוסף הנוסטלגיה החדש הזה נראה, על פניו, מתות טוב, פחות מעורר רצון לקנות, מתקליטי האוסף האחרים של להיטי שנות ה־60 וה־70, שראו־אור לאחרונה.

עשרה שירים, כולם למעט אחד, באנגלית. יוצא־דופן הוא „לאן תלך" של זאנט — שיר הנושא לסרט „קריאת העורב". תערובת, לא הכי משכנעת, של רוק, פאנקי, קאנטרי־פופ וסתם שמאלץ.

התירוץ, אם צריך בכלל, להוצאת התקליט הזה, הוא בחירתו של הלהיט „רפסודיה בוהמית" (להקת קווין), ללהיט הגדול בכל הזמנים, על־פי משאל הבי.בי.סי. באנגליה. הוא מוביל, כמובן, את עשרת הקטעים בתקליט. אחריו — שתי להקות־רוק, אחת אמריקנית ואחת אנגלית, בגירסאות שהקליטו בשנות ה־70, לשירים שהתפרסמו בשנות ה־60. נוסטלגיה על נוסטלגיה... „מנגנת" עם „היא אינה שם" (של „הזומבים" במקור) ולהקת „סגול כהה", בהרכבה הראשון, בשיר של דונובן „ללניה". בזכות השיר הזה, אפשר להמליץ על התקליט כולו, או לנסות להשיג את התקליט של „סגול כהה".

שני קטעים נוספים, נסבלים יותר מאחרים, הם הפאנקי המתוחכם של להקת „אדמה רוח ואש", סופר־להקה בשנות ה־70, בלהיט „ספטמבר", לצידה — אחת מלהקות הפופ המקצועיות, מאז ומעולם, „אבבא", בלהיט „מכירה אותי, מכירה אותך". השאר — זניחים. אפשר לדלג עליהם, אלא אם כן אתם פריקים אמיתיים של שנות ה־70, או עצלים מכדי לקום ולהרים את המחט.

ע.נ.

תפסו אמריקה

„בעיטה" אינאקסס, פונוקול.

יש להקות שמשאירות אותי אדיש, אינסטנט להקות. אפילו להתעצבן עליהן לא כדאי. אינאקסס זו דוגמה הטובה. סתם להקה טובה שעושה הכל כמו שצריך וזה כל כך משעמם. להקה אוסטרלית עם סיפור סינדרלה (פחות או יותר) שכבשה את אמריקה. שישה מוסיקאים שצוחקים עכשיו בדרך לבנק.

אינאקסס עשו יופי של שיעורי בית — הם שרים טוב, מנגנים טוב, מצליחים לשחזר בתקליט את צליל ההופעה החיה שבה הם מצטיינים, מחקים את כולם, גונבים מכולם, התוצאה: הרבה כסף וכיבודים אחרים. בנוסף הם יפים, צעירים, באים להיראות, להקה נוספת. הלהקה עבדה קשה, כדי להגיע לאמריקה, זה התקליט השישי שלהם וזה גם התקליט שפתח את השערים. עכשיו יכולים האוסטרלים החביבים לנוח על זרי הדפנה. אמריקה זה הכסף הגדול, האיצטדיונים והקהל, אמריקה בקיצור.

מי שאוהב רוק פשוט, פופ סטנדרטי מלא בכמו השפעות של סגנונות שונים יאהב אותם, הם עושים זאת טוב. גם לאוהבי רוק הכאסח, הם יכולים להתאים. אמצע הדרך זו התגדרה שלהם, ללא יחוד. לא מתעסקים עם אמנות ועם יצירה מהבטן ושאר מיני ירקות. תנו גיטרה טובה, זמר לא רע, איצטדיון מלא ואינאקסס כבר יראו לכם מה זה לעשות שמח. היתה גישה, כמו שקוראים לזה בעולם המסחרי, בעולם הרוק האמריקני, ואינאקסס באו ומילאו אותה. עוד כמה שנים תתגלה גישה נוספת, ועולם כמנהגו ינהג. והעיקר שיהיה שמח ושמישהו יעשה כסף מתשומתה של אחרים.

י.ו.

סוכריות

„טיפאני", „טיפאני" החברה הכללית.

מי שצפה ב„עד טופ" הקודם יכול היה לראות ולשמוע (בסדר הזה) אוסף של זמרות צעירות שנשמעות ונראות אותו דבר, וגם למרבה הפלא, מצליחות.

טיפאני שייכת לחבילה הזו, צעירה, קול לא רע, נראית כמו שצריך להיראות, שרה מוסיקה סתמית, רקידה, קליטה, מוסיקה שעוברת מעל, סתם בזבוז כסף, אנרגיה ונייר. טיפאני מתרשת להיטי עבר ושלא נדע מצרות, כדאי במקרה הזה לא להכביר מילים, לשמור על שתיקה.

מי שחושב, שמוסיקה זה אוסף של סוכריות שמוצצים ונזרקים, שיקנה את טיפאני. מי שלא, כבר מבין מה צריך לעשות עם התקליט הזה...

י.ו.

קומפקטי

פיל קולינס: היסטוריה ישראלית

החברה הכללית למוסיקה ופיל קולינס, עשו היסטוריה בשוק התקליטים המקומי. לראשונה, יוצא כאן אריך־נגן, בקומפקט־דיסק בלבד, מקו הייצור של מפעל ישראלי, ברמיאל.

„ERS 12", משמע „ה־12 אינצ'ים", המקסי־סינגלים והם גירסאות ארוכות יותר ללהיטים המוכרים, שיצאו גם בגירסת ה־7 אינץ' הרגילה — כך נקרא הקומפקט־דיסק של פיל קולינס. יש בו שישה קטעים בלבד, והמעריצים הנלהבים יתאכזבו לדעת, שאין בו כמה מן הלהיטים הגדולים שלו (איפה „באויר הלילה", למשל? הרי גם אם לא נערכה גירסת 12 אינץ' קודם לכן, אפשר היה לעשות זאת עכשיו, כדי שיתאים לקונספציה. והיכן „אינך יכול לזרז אהבה"?). לעומת זאת, נמצא כאן את „קחי אותי הביתה", „אל תאבדי את המספר", „עוד לילה אחד", „סוסודיו", „רק את יודעת ואני יודע" ו„מי אמר שאעשה".

למרות ההסתייגות שהובעה קודם, ולמרות העובדה שאין מדובר בתקליט של „מיטב להיטים" במובן המקובל, קולינס הזה מומלץ למעריצים ולאספני קומפקטים בכלל.

ארץ ישראל הישנה והטובה והקומפקטית...

גם אריק איינשטיין מצטרף לרשימה המצומצמת והנבחרת של זמרים כחול־לבן, שתקליטים שלהם יצאו בקומפקט־דיסק. אבל, בניגוד לאחרים, מדובר באוסף שהורכב במיוחד, של שירים ישנים, בחברת תקליטים שהוא כבר אינו חתום בה.

את הסי.די. הזה הוציאה חברת „פונוקול" שהיתה, בזמנו, בסיסו של איינשטיין, בטרם שב וחתם בסי.בי.אס, בעשור הקודם. הוא מורכב מקטעים מתוך „ארץ ישראל הישנה והטובה" ואוסף נוסטלגיה אחר שיצא בחברה, לאחר שעזב אותה. בין הקטעים „לי כל גל נושא מזכרת", „דודו", „הבלדה על יואל משה סלומון" ועוד. 13 שירים ישנים וטובים, אפילו שבעיני כותב שורות אלה, איינשטיין משעמם כשהוא שר אותם.

ע.נ.

מופע

על הבמה

יוסי ונונו

מיקי גבריאלוב מוכר כאחד המלחינים היותר פוריים והפופולאריים שעובדים בארץ. די אם נזכור את עבודותיו עם אריק איינשטיין ושירים כמו „קפה טורקי", „אני רואה אותה בדרך לגימנסיה", „סע לאט", „תתכבי יוסי", כדי להבהיר את מה שאולי לא תמיד ברור.

אלא שגבריאלוב הוא לא רק איינשטיין, הוא גם להקת ה„צ'רצ'לים", עבודה משותפת עד הראלה בר, הכל עובר חביבי, יהונתן גפן, תקליטי ילדים, וכמובן תקליטי הסולו של השנים האחרונות, שגם התרוך הרשמי למופע שיתחיל לרוץ בשבועות הקרובים.

גבריאלוב מנסה להוכיח, שהוא טוב גם כזמר־סולן ולא רק כמלחין. הכיוון שלו הוא רוק עם טקסטים אישיים, פיתוח עצמי של ואוהב להיות בבית של איינשטין. במופע הוא ישיר שירים שלו („פינה ירוקה", „את יפה שלי", „מקום אחר", „עליה") ושירים משותפים שלו ושל איינשטיין.

גבריאלוב אינו מתכוון להיאבק בקול האיינשטייני, אלא רק מנסה להציג את הגירסה שלו. ילוו אותו: אבי גרימברג — סינטיסייזרים, מכונת תופים וקולות, יגאל ישראלי, גיטרות חשמליות. גבריאלוב ינגן על גיטרה אקוסטית ובאס. מופע ראשון - 29.4, בית לסין, המרתף העליון.

מיקי גבריאלוב

אדם וביתו

בעריכת צביה בן־שלום

קרוקודיל דנדי באלרום

בקיבוץ אלרום לא רואים סרטים מהבוקר עד הלילה. „בניגוד למה שאוהבים לחשוב עלינו", אומרת רוני, מנהלת הייצור של „המפעל לתרגומים והדפסת כותרות". אוהבי סרטים — שגם כותבת שורות אלה נמנית עליהם בעוונותיה הרבים — מודעים היטב לעובדה, שיש קיבוץ בשם אלרום, ובו מעבדות שמדפיסות כיתוב לסרטי קולנוע. לא רק בגלל שכך מצוין תמיד בפתיחת הסרט, אלא בעיקר בשל ייחודו האסתטי של דפוס האותיות.

מה לקיבוץ ולעיסוק אשר כזה? — אתה שואל בינך לבינך. ומכאן ועד טיול לרמת הגולן הדרך קצרה, אף שבמושגים של קולנוע היא טיפ־טיפה מתארכת. מפעל ההדפסות באלרום מהלך עליך משהו מקסמו של הקולנוע: סטיב מקווין, לורל והרדי, פול ניומן ועוד יפים ומצליחים (שבנוסף לכל זכו גם לחיי נצח), מציצים אליך מהקירות, שאר שייכים למה שמתרחש כאן בפנים: בחדר אחד מכונות מריצות קילומטרים של פילמים בתהליך החדרת כותרות, בחדר שני יושבים הנהגות לטקסטים, ובחדר אחר יושבות נשים, כל אחת מול מסך־„ספוטניג" בג'ארגון המקצועי — צופות בסרט ומתאימות את הדיאלוגים לתמונות.

„כן, אני רואה המון סרטים, המון פעמים ולא יעלה בדעתכם לקנא בי", אומרת מנהלת הייצור כחולת העיניים. „לכל עותק צריך להתאים מחדש את הטקסט, וכשמדובר ב־10 עותקים אז תבינו, שהתענוג מכרסם לאט לאט. הסרט היחידי שלא עייפנו מלצפות בו עוד ועוד היה... „קרוקודייל דנדי".

ווידאו גם

איך עלה קיבוץ באי־שם רחוק־רחוק, על נושא בעל קונוטציה „אורבאנית" כל־כך? „זה סוגה מיוחדת" אומרת רוני. „ידענו שלא רוצים מפעל למוצרי פלסטיק, או תעשייה שתחריש לנו אוזניים. מה כבר שיהיה מעניין, לא המוני ועם סיכוי לרווחים נאים. אז זה מה שיצא".

הם התחילו עם תרגומים והחדרת טכסטים לסרטי 16 מ"מ, וכשראו כי טוב, רכשו מיכון ומיכשור לסירטי 35 מ"מ. המעבדות באלרום משמשות את מרבית בעלי מסרטות 16 מ"מ — קיבוצים וצה"ל בעיקר. בסירטי 35 מ"מ, נוגס המפעל הצפוני בכ־1/3 מהתפוקה הקולנועית, ומתחלק בכך עם שני מפעלים מתחרים אחרים.

במעבדות באלרום עובדים 15 חברי קיבוץ, ובנוסף להם — מתרגמים קבועים, מיומנים ומומחים בתחומם. העיצוב הנאה של האותיות שמופיעות על מסכי הקולנוע, הוא תוצאה של סדר מסוג מיוחד שנותן אות דקה וברורה — תוצרת חוץ, על־פי הזמנה מיוחדת של המפעל.

הריחוק הגיאוגרפי, כפי שניתן לשער, הוא לא יתרון בתעשייה מעין זו. איך מתגברים כאן על הבעיה? „קודם כל משתדלים לפצות על־ידי מכירת אמינות, איכות ואסתטיקה. הלקוחות לעולם לא יסבלו מהעובדה, שאנחנו מרוחקים מהמרכז, והם כבר למדו לדעת זאת. פרט לכך, אנחנו על הקו אלרום־תל אביב, כך שלא יכולים להתלונן על ניתוק.

ברוח הזמן, מתכוננים כאן עכשיו לרכוש מיכשור להחדרת טכסטים לסירטי וידאו: „הוצאות התפעול והייצור השוטף הן קטנות, ולכן יכולים להרשות לעצמנו מדי פעם השקעה רצינית" — אומרת רוני, כשאנחנו בדרכנו החוצה, מעיפים מבט פרידה אחרון בסטיב, ברברה וכל יתר החבר'ה, שלא הואילו להשיר עלינו אף פירור אבק כוכבים.

רחל שלו

מול ה„ספוטניג"

סטיב ומעריצה

הכבס שלנו הוא כלב לדרורהיר. במסגרת ה־40

ספרים למדך

איך גדלים הילדים

ילדים גדילה והתבגרות מאת הדוקטור זאב הוכברג הוצאת תמוז־מודן

אל מדף הספרים שעניינם גידול ילדים ורפואת ילדים נוסף עתה ספר חדש מסוגו בארץ. ספרו של הדוקטור זאב הוכברג, ראש המרפאה לגדילה וראש היחידה למחלות הורמונים לילדים ולמתבגרים במרכז הרפואי רמב"ם שבחיפה.

הספר נועד לענות להורים, מורים ועובדי בריאות, בכל הנוגע לגדילתם של ילדים ולהתפתחותם הפיסית. גובה, משקל ומצבי מחלה, שהם לעיתים הגורמים לחריגות בתחום הזה.

מתברר שההיסטוריה המחקרית בענייני גדילה היא קצרה למדי. עד אמצע המאה השבע־עשרה סברו, שהעובר מושלם כבר בצורתו מיד לאחר ההפריה, ובמשך תשעת ירחי לידה הוא אך גדל. מעקב סדיר ראשון אחר גדילתו של ילד הושלם בשנת 1777, כשהרוזן פילברט דה מונביילך מדד את בנו מדי חצי שנה, מגיל שישה חודשים ועד 18. מטרתו לא היתה מדעית, אבל התברר שהמדידות היו מדויקות ותאמו לאלה הנעשות היום. עבודה ממצה ראשונה על גדילה פורסמה רק בשנת 1835 על־ידי המתימטיקאי הבלגי ז'ק קוטלט. הוא ייסד למעשה מדע חדש — אנתרופומטריה.

הגיאות במחקר הגדילה והתחילה ברבע הראשון של המאה ה־20. עתה ברור כבר השוני בין ילדים לבין מבוגרים, כשאלה הראשונים הם בתהליך מתמיד של גדילה והתפתחות. מצב בריאותם ותזונתם משפיעים על התהליכים האלה. כאן המקום להזכיר, שגדילה משמעה — גדילה פיסית של הגוף, באורך ובמשקל. התפתחות, משמעה: שינויים נפשיים ותפקודיים.

היום מחקר הגדילה הוא בשיאו, בעולם אנו מונים מאות מרכזים, העוסקים בהפרעות גדילה והתפתחות.

הדוקטור הוכברג סוקר בספרו ברצינות ובצורה מעניינת את כל ההיבטים של גדילה והתפתחות: מהי גדילה ומהי תורשה וסביבה וכיצד הן משפיעות על התהליכים האלה. מהו מהלך הגדילה התקין ומהם מימדים נורמלים ורצויים בגילים שונים.

פרק אחר מיוחד להתבגרות המינית, להתפתחות השכלית והרגשית.

בפרק שעניינו הורמונים נדון בין היתר נושא הגמדות. לילדים גבוהי קומה או לנמוכים במיוחד, לשמנים ולרזים, יוחדו פרקים נפרדים.

ההסברים ברורים, בהירים וממצים, ונוספו להם דוגמאות וסיפורים של ילדים שסבלו מחריגות אלה ואחרות.

אין הספר כספרים אחרים בענייני רפואה, בא במקום מעקב על־ידי רופא מוסמך, או מרכז להפרעות בגדילה. אבל הקריאה בו עשויה לסייע להורים, למורים, למטפלים ולכל מי שבא במגע עם ילדים ומתבגרים להבין את תהליכי הגדילה ומשמעותם, וגם לדעת מתי ואם לפנות לעזרה מקצועית. ספר רציני, שיש לתת עליו את הדעת.

יעל ענבל

אופנה מעבר לים

בכיכר המדינה שבתל־אביב נפתחה חנות בגדים חדשה, בהנהלתן של דניאלה יסס־מריסאס ונוגה אלקין. שתי הנשים סברו, שלא כדאי לנסוע פעמים בשנה לאיטליה כדי לרכוש מלתחה חדשה: הן מביאות לישראל את מיטב היצירות של קלאגאו, קאלה, רומיאו ג'ילי, קומפליצ'ה וכמה שמות נוספים, שמאחוריהם מסתתר מעצב מעניין. כדי שיכירו את הקולקציה שהביאו לישראל לקראת קייץ 88, הציגו כמה מן הבגדים לפני קהל מוזמנים במלון ימית בתל־אביב.

בנוסף לתצוגת־אופנה, כיבדו את קהל המוזמנים בארוחה איטלקית, שכמובן כללה פאסטות למיניהן ויין טוב. לא פלא, שהאולם הקטן היה מלא עד אפס מקום ושררה אווירה עליזה של באלאגן. אולי בשל כך שכחו להודיע, בשעת התצוגה, איזה דגם עוצב מאיזה מעצב. כך, אוכל רק באופן כללי לכתוב: בגדים איטלקיים נוחים ונשיים. צבעי שחור לבן, צבעי חאל ומעט פסטל. חצאית מבד כותנה סטרץ', המסתיימת בחזה עם כתפיות, המצטלבות מאחור, ולכך בולרו קצר מקרפ ג'ורג'ט בסיגנון רוסי.

תיאור השמלה בכתב מקשה מאוד על הבנת המראה האמיתי שלה: היא משעשעת מאוד וגם... לבישה. בדים רכים כגון כותנה סטרץ', משי, ליינן, קרפ ג'ר.ג'ט, אורך החצאיות לא מגיע למיני של ממש. רואים את הברך ורואים את כל הגוף. כי המעצבים משתמשים בבגדי־גוף רבים לבסיס הלבוש, סטרץ' ומשי.

והחצאיות ברוך כלל רחבות. שמלות־מעיל בעלות גיזרה אלכסונית וכפתורים, וכמה שמלות רומנטיות בקפלים. אלה הן יוסי של בגדים, במחירים לא נמוכים: בגדי־ים ביקיני: 148 ש"ח, שלם־178 ש"ח. וחולצות טריקו מאוד פשוטות: 58 ש"ח חליפות ספאריו 600 ש"ח. שמלת סטרץ': 480 ש"ח. וחליפת ליינן: 1000 ש"ח.

חיה יוסף

חצאית פליסה וחולצת כותנה

לקנות תכשיטים בבורסה

בבניין בורסת היהלומים ברמת־גן נפתחו חנויות תכשיטים גדולות, המתמחות במכירת תכשיטים משובצים ביהלומים. תקנון הבורסה אינו מאפשר מכירת יהלומים באופן פרטי, החנויות (בבעלות היהלומנים אילן ודרונבאום) מאפשרות לעקוף תקנון זה ונותנות לצרכן דריסת רגל לבורסה.

החנויות מעסיקות 12 איש במיון היהלומים, שיבוצם וגמור התכשיטים, המעוצבים בישראל ובאיטליה. הלקוח מקבל במקום תעודה מהגרה מרייקת לגבי כל יהלום שבתכשיט.

סמאטנה יש רק אחד

בספר הטלפונים של פראג רשומים 1,500 מנויים בשם נובאק, (קצת יותר מאשר בעלי שם פופולרי אחד „דבוראק"), ביניהם 37 אזרחים הנושאים את שמו של המלחין הצ'כי הגדול אנטוני נובאק. את שמו מלחין צ'כי אחר, דגול לא פחות, בנדריך סמאטנה („הכלה המכורה") נושא רק מנוי אחד.

לאכול שם עם הדודים מחו"ל

מסעדה ישראלית נפתחה לא מכבר ביפו העתיקה, בקומת־הגג של החוויה הישראלית. נוף מרשים של העיר העתיקה, פלוס קצת ים, נשקף מחלונות־ענק, המקיפים את האולם. גם לביא, פרסומאי וגרפיקאי בעבר הרחוק ומנהל פנורק שאול בעבר הקרוב יותר, התלהב ממקום והחליט להפכו למסעדה שתספק לילדים ולתיירים את מיטב המאכלים הישראליים. על שמו נקרא המקום „נס ציונה".

כתור ודווח גוף, אני נוטה להעלב כל עם שמתייחסים לחומוס, טחינה, שיפודים, לקס על האש וקרם בווריה כאל מייצגים מלעיים של האוכל הישראלי, ושוכחים את תה עם הסוכר, עוגת תפוחי עץ עם סוכר של האמא הפולניה. אבל האמת היא שמוטב כך (דעה אישית, המערכת אינה אחראית).

„נס" הוא מקום ענקי בקנה־מידה של מסעדות ישראליות, דבר המאפשר עריכת אירועים חגיגיים ושמחות, בתיאום מראש. גם פינוק המאכלים מדהים, החל בסלטים מגוונים, כל סוגי הבשר (תנור, על־האש, גריל וכו'), מרקים, ממולאים, דגי ים ודגי מים מתוקים, שכמם — לדברי הבעלים — מומחה המסעדה. המנות האחרונות די סטנדרטיות: מוס שוקולד, קרם בווריה, גלידה.

במרכזו יש בר גדול, לאלה המעדיפים משקאות על הארוחה ועל המרפסת הסמוכה תפתח בקיץ מסעדה נוספת בניהול יצחק לב־ארי. גם שם יש כמה עשרות מקומות. התפריט והמחירים דומים וההבדל הוא ברמת הכשרות. המסעדה הסגורה — תהיה סגורה בערבי שבת ותקפיד על הפרדה בין מאכלי בשר וחלב. הפתוחה מגישה, אמנם, אוכל כשר, אך תישאר פתוחה גם בליל שבת. תוכלו להביא לשם את הדודים מחו"ל, בתנאי שאינם מחסידי סאטמאר.

המחירים סבירים, סלטים ומנות אחרונות 3־5 ש"ח, מנות עיקריות 10 עד 24 ש"ח. התפריט, כפי שציינו מגוון ועשיר וממה שהספקנו לטעום — גם טעים. האווירה והתפאורה אינם כמקובל במסעדות צרפתיות מפוארות, אך בוחלט מעל לממוצע של המזללות הישראליות באותה רמת מחירים ומזון. לדברי איילה, אין בשירותי נשים שולחן איפור ותדסינות מעוטרות זהב (כפי שציפתה למראה שער הכניסה למסעדה), אך הם מסודרים ונקיים מאוד, אפילו מהודרים בקני המידה המקובלים בתל־אביב. אצל הגברים — כנ"ל, אבל שם לא מצפים לשולחן איפור.

אמיר בן־שלום

תלמידים מאמצים את מחלקת הילדים

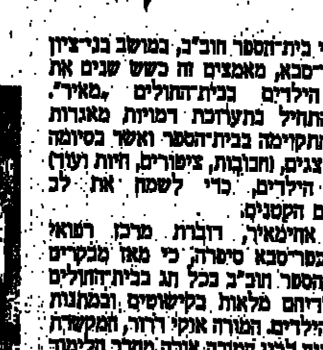

תלמידי בית־הספר חוב"ב, במושב בני־ציון שליד כפר־סבא, מאמצים זה כשש שנים את מחלקת הילדים בבית־החולים „מאיר". האימוץ התחיל בתערוכת דמויות מאגדות ילדים, שהתקיימה בבית־הספר ואשר בסיומה הובאו המוצגים, (חבובות, ציורים, חיות ועוד) למחלקת הילדים, כדי לשמח את לב המאושפזים הקטנים.

רבקה אחימאיר, דוברת מרכז רפואי „ספיר" בכפר־סבא סיפרה, כי מאז מבקרים ילדי בית־הספר חוב"ב בכל חג בבית־החולים „מאיר" וידיהם מלאות בקישוטים ובמתנות למחלקת הילדים. המורה אוקי דרור, המקשרת בין תלמידיה לבין המורה אורה מתוך הלימוד במחלקת הילדים סיפרה, כי את המימון לרכישת המתנות תרמו התלמידים בעבודות שונות, כמו אפיית עוגות ומכירתן, רחיצת מכוניות ועוד.

בתצלום: מתוך בכתר הלימוד והמשחק במחלקת הילדים.

(צילמה וכתבה חנה גייל)

המסר לחולון: מרסר

כדורסלן הפועל תל־אביב לאוואן מרסר היה אמש כמעט כל ההבדל בין קבוצתו להפועל חולון בחצי גמר הפליי־אוף הראשון — 73:86 ★ תוצאת הסיום קשורה ישירות לפתיחה המהממת של הפועל תל־אביב שהובילה בדקה השישית 6:22 ואחר־כך 19:38 ★ דרבי בגמר? נמתין למשחקי הגומלין ביום חמישי

● כדורסל

יצחק ויסהוף

משחק גברי, שלא תמיד התעלה לרמה גבוהה, איפיין אמש את נצחון הפועל תל־אביב על הפועל חולון — 73:86 במשחק הראשון בין שתי הקבוצות בחצי גמר הפליי־אוף. במחצית הוליכו לאוואן מרסר וחבריו 36:44. אך לאור הפתיחה „הרצחנית" של האדומים שפתחו את המשחק בצורה מהממת והוליכו 6:22 בדקה ה־6 ניתן היה לצפות שחולון תספוג תבוסה. אולם גם כך ספגה הקבוצה 86 נקודות, דבר לא שיגרתי אצלה.

לאוואן מרסר היה האיש של הפועל תל־אביב. מרסר סבל בעת האחרונה מבעיות כלכליות, אך אמש זה לא ניכר כלל במשחקו. 29 הנקודות שקלע (16 במחצית השניה) ו־12 הכדורים החוזרים שקלט עשוהו לדומיננטי בין חבריו.

לינטון טאונס „האס" של הפועל ת"א היה הפעם מאופק. 7 נקודות במחצית הראשונה (17 בסה"כ) מסבירים זאת, אך טאונס לקח בשאפתנות כיתר חבריו ו־6 הכדורים החוזרים שקלט, בתוספת 2 החטיפות עשו את שלהם.

ג'ונתן דלול, חיים זלוטיקמן ועמוס פרישמן שיחקו בהקרבה, אולם הקלף החזק של הפועל ת"א אמש, בנוסף למרסר, היה ענק קארל איימוס. שחקן זה לא מרבה לקלוע (רק 10 נקודות) אך משחק ההגנה שלו (8 כדורים חוזרים) והשמירה על גבוהי חולון הפכוהו לאחד מגיבורי הנצחון הנאה. נחטא אם לא נציין את תרומתו של המאמן משה וינקרנץ שידע להפעיל את חניכיו מהקו בכשרון.

הפועל חולון סבלה מהלם הפתיחה, אולם לזכות שחקניה ניתן לציין כי התאוששו ואף איימו חמש דקות מהסיום על נצחון התל־אביבים. בדקה ה־35 היה יתרון תל־אביב 7 נקודות בלבד — 63:70, אולם מרסר, טאונס ודלול העמידו את חניכיו של מרווין קסלר במקומם. בפרק זמן של 2 דקות עלה היתרון ל־13 נקודות — 65:78 ובסיום 73:86.

הפועל חולון חייבת את התאוששותה לדייוויד בורמור. שחקן זה, שהפך למחליף בחולון, נכנס למשחק בדקה ה־5 כאשר קבוצתו פיגרה 17:6. בורמור החליף את ניב בוגין ועד להפסקה צלף 16 נקודות (4 סלי 3). יתר חבריו התקשו למצוא את הטבעת ב־20 דקות הפתיחה.

הפרש השיא לזכות הפועל תל־אביב היה בדקה ה־15 (19:38), יתרון שכמעט נמחק הרבה בגלל עייפות שחקני תל־אביב ואי יכולתו של הווארד לאסוף למלא את מקומו של קארל איימוס שכבר בדקה ה־12 צבר 3 עבירות.

מאמן הפועל חולון מרווין קסלר הירבה בחילופים, לא תמיד במקום. אלו איפשרו לחניכיו לשאוף אויר ולחזור בכוחות רעננים שלא תמיד הועילו.

2000 הצופים שמילאו כל פינה באולם הפועל תל־אביב היו עדים להצגה הראשונה בין שתי הקבוצות. ביום חמישי באולם בחולון הצגה שניה. חולון שגם נצחון בנקודה ימחק את הפסד 13 הנקודות אמש.

• שיפוטם של ראובן וירובניק וטוד וורניק עורר לא אחת את ספסלי שתי הקבוצות הרבה בגלל שריקותיו של וורניק שלא מצאו תמיד חן בעיני שתי הקבוצות. בסך הכל לא השפיע השיפוט על תוצאת המשחק.

לאוואן מרסר: נצחון בסימן 13

המאבק הגברי שניטש אמש במשחק בין הפועל תל־אביב להפועל חולון נראה בברור על פניהם של ג'ו דאוסן מחולון ולאוואן מרסר מתל־אביב (משמאל). אגב, מרסר נושא חולצה 13 היה הגורם בהא הידיעה להפרש ה־13 שהשיגה קבוצתו. (צילם: עוזי קרן)

הפועל תל־אביב 86 — הפועל חולון 73 בראי הסטאטיסטיקה

הפועל תל־אביב 86 (44)

שחקן	2 נק'	3 נק'	עונשין	סה"כ נק'	ריבאונדים: הגנה	ריבאונדים: התקפה	אסיסטים	חטיפות	איבודים
לאוואן מרסר	15-12	–	9-5	29	10	2	–	–	3
לינטון טאונס	8-4	7-3	–	17	3	3	1	2	4
חיים זלוטיקמן	6-5	2-1	–	13	–	–	1	1	1
ג'ונתן דלול	5-3	2-1	2-2	11	–	–	5	1	–
קארל איימוס	5-3	–	6-4	10	6	2	–	–	–
עמוס פרישמן	2-0	4-2	–	6	–	–	8	1	4
הווארד לאסוף	2-0	–	–	0	–	1	–	–	1
	43-27	15-7	17-11	86	19	8	15	5	13

הפועל חולון 73 (36)

שחקן	2 נק'	3 נק'	עונשין	סה"כ נק'	ריבאונדים: הגנה	ריבאונדים: התקפה	אסיסטים	חטיפות	איבודים
ג'ו דאוסן	15-9	1-0	2-1	19	3	5	1	1	2
דייוי בורמור	7-3	5-4	–	18	3	1	4	–	–
קני אורנג'	10-6	–	4-2	14	3	5	–	–	5
ישראל אלימלך	9-3	1-0	3-3	9	–	1	2	1	–
ג'יימס טרי	13-4	–	4-1	9	2	4	–	–	–
שמואל זיסמן	1-0	1-0	2-2	2	–	–	–	–	2
ניב בוגין	4-0	–	2-2	2	1	2	1	3	2
אחיה מולכו	2-0	–	–	–	–	–	–	–	–
אבי מאור	1-0	–	1-0	–	–	1	–	1	1
	62-25	8-4	18-11	73	12	18	8	6	12

והערב: ר"ג — הפועל חיפה

מכבי רמת־גן תארח הערב, ב־9 בכפר המכביה, את הפועל חיפה, במשחק הראשון בין השתיים על המקומות 8־5.

המשחק נדחה להערב עקב שובו של כדורסלן הפועל חיפה, גיא גודס אמש עם נבחרת הנוער מיוון עם הכרטיס למשחקי גמר אליפות אירופה שיערכו בחודש אוגוסט ביוגוסלביה.

שתי הקבוצות ינסו לנצח במפגש הכפול (או המשולש) ולנסות לזכות בכרטיס להופעה במסגרת משחקי גביע קוראץ'.

מכבי רמת־גן נראית עדיפה על פני יריבתה בגלל הביתיות אך במשחק מעין זה הכל יכול לקרות ולכן קשה להמר על הקבוצה הזוכה.

מגיני עצם נגד... איידס

ראובן חנוך

[illegible]

זאת על מנת למנוע פגיעות כדורגלים ופצעים שיביאו לטיפול של עורך ובעקבות כך לחשיפה מוגברת למחלת האיידס.

התאחדות הכדורגל של ישראל כבר ציידה את שחקני הנוער שלה שיצאו לארגנטינה למשחקי קדם גביע העולם במגיני עצם מתאימים.

גם הנבחרת הלאומית שלנו תתחייב לעשות כך במשחקיה.

ההתאחדות תחייב גם את קבוצות הליגה, החל מפתיחת העונה הבאה.

דנמרק האולימפית הביסה את יוון

נבחרתה האולימפית של דנמרק הביסה באלבורג שבדנמרק את יוון 0:4 בבית א' בטורניר הקדם אולימפי באיזור האירופי.

את אחד השערים כבש בריאן לאודרופ שהופיע בארץ כקפטן הנבחרת הצעירה ואחיו של מיכאל לאודרופ המשחק ביובנטוס.

דנמרק עלתה לראש טבלת הבית עם 9 נקודות והיא מקדימה בהפרש שערים את מערב גרמניה שלה משחק פחות.

לדנמרק נותר משחק אחד בלבד לעומת 2 של הגרמנים. הזוכה בבכורה תעלה לגמר בסיאול.

תערוכת ספורט ומחנאות

תערוכת ספורט ומחנאות נפתחה במלון פאלאס בתל־אביב. ובה מציגים עשרות מפעלים וחברות את החידושים העדכניים בתחום הציוד, ההלבשה וההנעלה בכל ענפי הספורט.

הישג למנחם בלוס־אנג'לס

● קליעה

הקלע הישראלי אילן מנחם צבר 594 נקודות ודורג עשירי בתחרות קליעה 60 כדור שכיבה שנערכה במטווח פרדו בלוס אנג'לס במסגרת תחרויות הגראנד פרי.

זהו הישג מצויין לקלע הישראלי. בבכורה ב־60 כדור שכיבה זכה האמריקני גאל אונטוסוס שצבר 599 נקודות. אדי פפירוב מישראל צבר 591 נקודות וגיא סטריק 590.

בתחרויות בלוס אנג'לס נטלה הנבחרת הישראלית חלק גם בתחרויות רובה אויר, בתחרויות אקדח חופשי ובתחרויות שלושה מצבים 40x3.

ברובה אויר צבר יצחק יונסי 581 נקודות, גיא סטריק צבר 578 נקודות ואדי פפירוב 574.

באקדח חופשי צבר גרי ארמיסט 547 נקודות.

בשלושה מצבים 40x3 זכה בבכורה האמריקני גלן דובס עם 1180 נקודות. אדי פפירוב השיג 1152 נקודות, גיא סטריק 1147 נקודות ואילן מנחם 1139 נקודות.

נבחרת הקליעה תחזור מחרתיים לארץ.

זהו הקלע יצחק יונסי כפי שצולם אתמול במטווח בהרצליה. יונסי צבר 587 נקודות מ־600 אפשרויות (צילם: אריה קנפר)

● ליגות אזוריות

גלאון בראש ליגת יואב

קבוצת גלאון ממשיכה להוליך את טבלת הפליי־אוף העליון בליגה האזורית יואב בכדורגל.

כדורגלני גלאון ניצחו, במסגרת המחזור השלישי בפליי־אוף העליון, את יכיני 0:3. באותה מסגרת גברה ויקים על גן־יבנה 2:3.

הטבלה

1.	גלאון	29	נקודות
2.	ויקים	28	נקודות
3.	גן־יבנה	25	נקודות
4.	יכיני	18	נקודות

[illegible]

ששה משחקים היום בשמינית הגמר

דרבי פתח־תקוואי ודרבי פרברים יעמדו במוקד המשחקים ● ביתר ארבעת המשחקים ייפגשו הקבוצות הלאומיות עם קבוצות מהליגה הארצית ומ... ליגה ג'

● כדורגל

יצחק ויסהוף

שישה משחקי שמינית גמר גביע המדינה בכדורגל יערכו היום, שני משחקים נוספים יתקיימו מחר.

דרבי פתח־תקוואי בין מכבי להפועל ודרבי פרברים בו יפגשו שמשון תל־אביב ובני יהודה יהיו משחקי המוקד היום. מפגש מסקרן נוסף יהיה בחיפה שם תפגוש הפועל חיפה את הפועל „צפריריים" חולון.

יתר המשחקים היום יהיו בין קבוצות הליגה הלאומית לקבוצות מליגות נמוכות. מוליכת הליגה הלאומית הפועל תל־אביב תארח את השלישית בליגה הארצית הפועל טבריה.

בנתניה תארח השניה בטבלה הלאומית מכבי נתניה את הפועל כפר סמיע מליגה ג'.

המשחק השישי יתקיים בבירת הנגב ובו תפגוש הקבוצה האטרקטיבית של הפועל באר־שבע את הפועל יהוד מהליגה הארצית.

מחר יערכו באיצטדיון רמת־גן שני משחקים. במשחק הראשון (בשעה 16.00) יפגשו בית"ר תל־אביב ומכבי חיפה ובמשחק המרכזי (18.30) תתמודד הקבוצה המאכזבת של מכבי ת"א, מחזיקת הגביע, עם מוליכת הליגה הארצית הפועל ירושלים.

● במשחק הראשון היום באיצטדיון בלומפילד (14.30) יפגשו שמשון ת"א ובני יהודה. שתי הקבוצות נפגשו לאחרונה במסגרת גמר גביע הטוטו. ידם של השמשונים היתה אז על העליונה (2:4). בשבת ספגה שמשון הפסד 4:0 להפועל ב"ש ואילו בני יהודה גברה על הפועל לוד 0:2. מעניין כיצד ישפיעו תוצאות אלו על המפגש בגביע. ישפוט אריה פרוסט.

● הפועל תל־אביב, ללא אלי כהן (אבל), תפגוש את הקבוצה השאפתנית של הפועל טבריה לה יש את ההתקפה הפוריה בכל הליגות הבכירות. עופר רז, אייל דן, מאיר עמור ויתר חבריהם בהפועל טבריה יתקשו מול הגנתה המוצקה של הפועל ת"א. ישפוט בני כהן.

● באיצטדיון העירוני בפתח־תקוה יערך דרבי. מכבי פ"ת שנשרה לליגה הארצית תנסה לשמור על ההוקרה העירונית לפחות בגביע. ישפוט: רחמים רינצ'י.

● הפועל באר־שבע שהדהימה בשבת האחרונה את שמשון תל־אביב בארבעה שערים ללא מענה תפגוש באיצטדיונה את הפועל יהוד (8 בליגה ארצית). ספק אם שחקני יהוד יוכלו לעמוד מול המחץ של מאיר צרפתי, יוסי אביטן, יובל אוחנה וחבריהם. ישפוט: ראובן סוהיל.

● מכבי נתניה תערוך אימון טוב לקראת השבת כשתתמודד במגרשה עם הפועל כפר סמיע, נציגת ליגה ג'. שחקני כפר־סמיע הודיעו כי לא יבואו לנתניה במטרה להרים ידיים והם מתכננים להעניק מאבק עיקש לשחקני נתניה. ישפוט: רחמים שאשו.

● הפועל חיפה שנפרדה בשבת האחרונה בתיקו 0:0 מהפועל רמת־גן, תנסה לתקן את הרושם במשחקה עם הפועל „צפריריים" חולון מהלאומית. שחקני חיפה הדיחו בכבוד את בית"ר ירושלים והם מבקשים להמשיך ולהפתיע. ישפוט: חיים ליפקוביץ.

● כל המשחקים, לבד מהמשחקים באיצטדיון בלומפילד, יחלו בשעה 4.

במאמץ עילאי חולף קארל איימוס מהפועל תל־אביב על פני החולוני ג'יימס טרי במשחק אמש בו ניצחה הפועל תל־אביב 73:86 (צילם: עוזי קרן)

פיקנטריה — ישראל פז

מחמאה לדור העתיד

הכדורסל הישראלי ראוי למחמאה. בעשרת הימים האחרונים הצליחו שתי נבחרות־עתיד — נוער ונערות — להעפיל לגמר אליפויות אירופה. המסקנה: דור העתיד שלנו מצמיח תוצרת טובה. השאלה: כיצד ינוצלו השחקנים כאשר יגיעו לקבוצות הבוגרות.

יש, כמובן, להפריד בין הנוער והנערות. הבעייה היא בנוער. מה שנעשה בקבוצות הבוגרות והלהיטות אחרי שחקני תיגבור משכיחים לעתים את הצמיחה מלמטה. התוצרת־העצמית נשארת על הספסל. רק במקרים נדירים מצליחים כדורסלנים צעירים לפלס דרך לחמישיות הראשונות של קבוצות בכירות. אומרים שמי שטוב — מצליח בכל זאת להיקלט. אם נלך בדרך חשיבה זו חוששני שאחוז ההצלחה הוא זעום למדי. רוב השחקנים, וביניהם כשרונות לא מבוטלים, נשחקים. הדרך חסומה.

יש לי סיפוק עצום נוכח הישג מסוג זה של נבחרת הנוער. בשנים האחרונות לא הצליחו נבחרות הנוער שלנו להימנות על תריסר הנבחרות שהתמודדו בגמר האירופי. לפני שנתיים, למשל, כשלנו בעיר היוגוסלבית קראייבו. יוגוסלביה ויוון הקדימו אותנו. הפעם פילסנו דרך לגמר תוך יכולת מרשימה באתונה.

יותר תיחכום

בתחילת החודש כאשר עמדתי להמריא למשחקי גמר גביע־אירופה לאלופות בגנט פגשתי בנמל־התעופה בלוד את שחקני נבחרת הנוער ומאמנם, אריה דוידסקו, שיצאו באותו זמן למחנה־אימון ומשחקים ביוגוסלביה. דוידסקו התלונן על היעדר גובה בנבחרת, אבל הדגיש מייד כי יש חומר שחקנים מצויין שבהשתלה נכונה ניתן להגיע עמו להישגים נאים.

דוידסקו פגע בנקודה נכונה. הגובה שלנו נחות מזה של רוב נבחרות אירופה. גם בעבר, עוד לפני האמריקניזציה של הנבחרת, לא צמחו לנו ענקים מצטיינים אחרי תנחום כהן־מינץ, בשנות השישים. בכל זאת הצטיינו במשחקים.

כיצד?

המאמנים ידעו למצוא דרכים ושיטות מתוחכמות כדי להקהות את יתרון הגובה של הקבוצות היריבות. זה די הצליח. בשנים האחרונות לא ידענו לנצל תמיד את הפוטנציאל של הכדורסלנים שלנו. דבקנו ב„שיטות קונבנציונליות", וזו היתה הסיבה לנסיגה שלנו, ולנשירה לדרג ב' באירופה.

הויכוח המקצועי הוא תמיד טוב, אם מתנהל במסגרת מקובלת, ללא הקנטות ועשיית חשבונות. לכן אין זה פחיתות־כבוד שמבקרים מאמנים. אלו לא צריכים להיפגע. עליהם לחשוב יותר. לא להתבצר בגישות שלא מתאימות לחומר האנושי שיש ברשותנו.

לרשות הכדורסל הישראלי עומד חומר שחקנים, הצומח מלמטה. אותם יש לנצל עד תום. שני הנצחונות המרשימים באתונה — 88:119 על בולגריה ו־78:94 על שוויץ, וגם ההפסד 90:86 ליוון, מוכיחים על היכולת הטמונה בכדורסל שלנו. לכן שבענו נחת מנבחרת הנוער ונקווה שגם ביוגוסלביה, בחודש אוגוסט, תדע להתמודד בהצלחה עם האריות שבחבורה.

הנשים בקו־עלייה

הכדורסל הנשי שלנו נמצא בשלבי התעוררות. צריך להודות, הכדורסל בין הנשים בארץ, לא זוכה תמיד לתשומת־לב ראוייה. לאחרונה חל שיפור־מה, אבל אם ברצוננו להזניק קדימה יש לבצע פעולות רבות ולהשקיע מאמצים גדולים מאשר ידענו עד כה.

נבחרת הנשים שלנו הצליחה לעבור שלב באליפות אירופה, בשנה שעברה במשחקים שנערכו בעיר הגרמנית אשפנבורג. בעשרת הימים האחרונים הפעלו הכדורסלניות בשני מישורים: נבחרת הנערות השתתפה בהצלחה במוקדמות אליפות אירופה ועלתה לגמר, ואילו נבחרת הנשים נטלה חלק בטורניר בין־לאומי ידידותי שנערך בעיר הצרפתית, אורליאן.

יש „זהות" מסויימת בין שתי הנבחרות. כדורסלניות מצטיינות בנבחרת הנערות, כמו אלומה גורן, לימור מזרחי ואיריס דינרמן, מככבות גם בנבחרת הנשים. כניגוד לעבר הצליחו הנערות בטורניר האירופי המוקדם, שנערך בארץ, להעפיל לגמר אחרי נצחונות על רומניה — 73:83 (הישג מצויין!) ועל יוון — 52:66. גם ההפסד היחידי, לספרד (84:81), אינו יכול להפחית מההופעה המרשימה שלהן.

כדאי לנצל את הצלחת הנערות כקרש־קפיצה לעתיד. אמנם בטורניר באורליאן לא הצליחה נבחרת הנשים שלנו לנצח באף משחק, אולם לבד מהתבוסה לפולין (87:59) היוו הישראליות יריב שקול לנבחרת המארחת צרפת ולנבחרתה של שבדיה. בשני המשחקים נוצחה נבחרתנו לאחר הארכה — 82:81 ע"י צרפת ו־84:83 ע"י שבדיה. הפסדים דחוקים כאלה נובעים לא פעם מחוסר נסיון. מטרת השתתפות בטורנירים כמו באורליאן היא גיבוש כוחות וכמובן רכישת נסיון. תקוותי ששתי המטרות הושגו והכדורסל הנשי שלנו יוכל להרים ראש גם בהמשך הדרך.

מכבי ת"א ובית"ר ירושלים בשבת בבלומפילד (1:1) — שתי הקבוצות לא עשו שיעורי־בית

תצלום: אריה קנפר

פרויקט „יזמות עמל"

„עמל", בשיתוף ג'וינט ישראל, מפעילים פרויקט יזמות.

מטרת הפרויקט יתר אוטונומיה לבתי־ספר, יצירת בו צוותי מורים יזמים, שיציעו ויקימו יזמות בתחומים חינוכיים ולימודיים בבתי־הספר.

יבדקו דרכי ההשתלבות של ביה"ס בקהילה התעשייתית והשרותים שבסביבתו תוך ראיית שביה"ס מכשיר אנשי מקצוע לצרכי התעשייה והשרותים.

יישום הפרויקט בכל המערכת יעשה אחרי הפקת הלקחים. הפיילוט יונסו בשלושה בתי־ספר „עמל": חדרה, נהריה ופ"ת.

[illegible]

הפועל באר־שבע – הלהיט של השבת בפליי־אוף

מילת־המפתח של בכר: סבלנות

המאמן, הידוע כ„בונה קבוצות", נהנה לעבוד בבירת הנגב ומנבא להפועל באר־שבע עתיד מזהיר ★ אילו ניתן להוריד מהפועל ת"א ומכבי נתניה 2־3 נקודות היה פליי־אוף נהדר ★ בית"ר ירושלים, מכבי ת"א ומכבי חיפה שנותרו בפליי־אוף התחתון לא עשו שיעורי־בית ★ בעונה הבאה יהיה „פייט" החל ממחזור הפתיחה

יצחק ויסהוף

נסים בכר (45), מי ששיחק בעבר במכבי ת"א ובבני־יהודה ת"א ואימן בקריירה העשירה שלו עשר קבוצות, ובמאזנו תואר אליפות עם מכבי ת"א (1979־1978) וגביע עם בית"ר ירושלים (1976־1975), ידוע כבונה קבוצות מעולה. בכר מוכר בקרב משפחת הכדורגלנים כמאמן בעל סבלנות רבה, שהוכיחה את עצמה בקבוצות בהן עבד, לאו דווקא כשהוא אימן, אלא שנה, או שנתיים, מאוחר יותר.

כיום, כאשר קבוצתו, הפועל באר־שבע, נישאת על גלי־ההצלחה, ובעקבות נצחון חוץ מרשים בשבת — 0:4 על שמשון תל־אביב, לא יוצא בכר מכליו. לשאלה, האם הפועל באר־שבע „פיקששה" את הליגה יש לבכר תשובה: „איני מצטער לשום מקום. הפועל באר־שבע לא הפסידה מאומה. הסיסמה שלי היא סבלנות. המילה הכי רצינית שתשמע כיום בבאר־שבע היא — סבלנות. כאשר לקבוצה לא הלך כל כך ולא הבקיעה שערים רבים, וגם כאשר ערכו נגדי הפגנות, אמרתי כי מילת־המפתח היא סבלנות. יש לנו קבוצה צעירה ביותר. בצד הצעירים, שרובם חיילים וחלקם אף לפני גיוס, ישנם רק שלושה ותיקים, כמו אפרים דוידי, שלמה אילוז ורפי בן־חמו. לכן לא ייתכן ש„נהרוג" את הצעירים בשנה אחת עם מחשבות על אליפות".

שלושה מרכיבים

אם כך, מה הן מטרות הפועל באר־שבע?

● בכר: המטרה הראשונה היתה להופיע במשחקי הפליי־אוף. הצלחנו והשגנו אותה. כמרכז מטרתנו להוכיח כי ניתן להצליח במשחקי הכדורגל בכל מגרש ונגד כל קבוצה. בנוסף לכך הצבתי לעצמי משימה להחדיר בשחקנים את האמונה בכוחם וביכולתם לקראת העתיד. נסיון, בגרות וידע הם שלושת המרכיבים העיקריים שסוחפים קבוצה להצלחה. כל משחק הוא בית־ספר ללימוד משחק־הכדורגל, ואנו מנסים ללמוד מכל משחק שבו אנו נוטלים חלק.

— הפועל באר־שבע כמעט שלא השתנתה מהעונה שעברה. מה צריך להתחדש כדי להשיג אליפות?

● בכר: נכון, הסגל כמעט שלא השתנה מהעונה שעברה. יוסי שושני הושאל להפועל פ"ת לעונה אחת ודרשתי להחזירו לבאר־שבע. אולי יהיה שושני „החיזוק" היחיד שלנו בעונה הבאה. הוא השחקן שאני רוצה לראותו בקבוצה. יש לו מקום בבאר־שבע ואעשה הכל כדי שישוב הביתה.

— נסים, האם לא היית רוצה לאמן קבוצה במרכז הארץ?

● בכר: אני מאמן כדורגל. פעם מאמן פה ופעם במקום אחר. לבאר־שבע אני נוסע באוטובוס. זה נוח ומהיר. בסך־הכל, קשה לבחור. הייתי מועמד לאמן בקבוצות רבות. לקראת העונה הבאה פנו אלי קבוצות צמרת שונות. אבל אני נהנה מעבודתי בבאר־שבע. זו אחת הקבוצות עם חומר השחקנים, אולי הטוב ביותר שיש כיום בארץ. יש בבאר־שבע ארבעה שחקנים השייכים לנבחרת הנוער, ואין להם מקום בין הי"11 בקבוצה הבוגרת. אני מעריך כי לבאר־שבע יש עתודה מעולה, למרות שהשחקנים המופיעים כיום הם צעירים ומוכשרים. כל מאמן שיקח את הקבוצה אחרי ייהנה.

שיטה טובה

— בשבת תשחק קבוצת העכשווית נגד קבוצתך בעונה החולפת, הפועל כפר־סבא?

● בכר: אני שמח לשחק נגד הפועל כפר־סבא. אני מפרגן לה שסיימה את הליגה במקום הרביעי, וכיום היא במקום השלישי בפליי־אוף. אני שמח על שהותרתי את רישומי בהפועל כפר־סבא בשנתיים שבהן אימנתי בקבוצה. הקבוצה הכפר־סבאית משחקת יפה. אני נזכר כי גם בכפר־סבא התחלתי מכלום, וכיום זו קבוצה נאמדה.

— אם כך קבוצה שתרצה לבנות את עצמה צריכה לפנות אליך?

● בכר: ככה זה יוצא. הצלחתי להפוך את הקבוצות אותן אימנתי לרציניות. העונה הפכה באר־שבע לקבוצת־צמרת. נלך חזק על הגביע ובעונה הבאה הכוונה לקצור פירות כמו זכייה באליפות.

— האם שיטת הפליי־אוף טובה לכדורגל הישראלי?

● בכר: השיטה מקובלת עלי. אם ניתן היה להוריד מהפועל תל־אביב וממכבי נתניה 2־3 נקודות היה מתח־שיא ופליי־אוף ברמה נהדרת. כיום, ישנן קבוצות המשחקות בפליי־אוף משוחרר ונאה. כמות השערים בשבת האחרונה הוכיחה זאת. בעונה הבאה יקחו קבוצות שהשנה לא נמצאות בחלק העליון את העונה ברצינות רבה מתחילתה ולא יתעוררו בסופה.

— כיצד אתה מסביר את העובדה שקבוצות־סאר בכדורגל הישראלי נמצאות בתחתית?

● בכר: זה היופי שבכדורגל. הבלתי־צפוי הוא המרתק מכל. זה שחוסר ודאות שולטת — זה יופי. לגבי הקבוצות הנמצאות בתחתית כנראה שלא עשו שם שיעורי־בית מוצלחים. בית"ר ירושלים היתה שאננה לאחר זכייה באליפות, מכבי ת"א סבלה מפציעות ומכבי חיפה, עם חומר שחקנים מעולה, כשלה בצורה לא ברורה. ההתייחסות בעונה הבאה תהיה שונה לגמרי. העונה היתה עונה של לימוד. בעונה הבאה יהיה „פייט" החל ממחזור הפתיחה.

מאמן נסים בכר – עתיד מזהיר לבאר־שבע

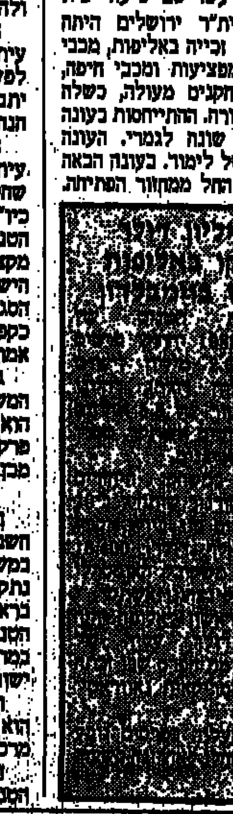

[illegible]

יו"ר חדש לאיגוד

דוד הרניק לא יגיש היום את מועמדותו ואת מקומו יתפוס יו"ר מרכז הטניס קולי פרידשטיין

● טניס

יצחק ויסהוף

דוד הרניק מי ששימש במשך שמונה שנים כיו"ר איגוד הטניס, לא יציג היום באסיפה הכללית של איגוד הטניס את מועמדותו לקדנציה נוספת.

הרניק מסר כי החלטתו שלא להתמודד על תפקיד היו"ר גמלה בליבו כבר לפני מספר חודשים, אך ההחלטה הסופית נפלה רק בימים האחרונים.

היו"ר היוצא סיפר ששלושה גורמים הכריעו לגבי החלטתו: „התמניתי לתפקיד יו"ר המועצה לטלוויזיה בכבלים, עבודה שתגזול ממני את רוב זמני. כמו כן אין ברצוני להתמודד שוב על תפקיד יו"ר איגוד הטניס עבודה שתדרוש ממני לשפוך את שעל ליבי באספה הכללית היום, דבר העלול לגרום לאוירה עכורה אותה אני רוצה למנוע. הסיבה השלישית היא שאדם הנושא בתפקיד יו"ר איגוד חייב לקחת פסק זמן מעיסוקיו ולהתחדש".

דוד הרניק שמסר על כך במסיבת עיתונאים בתל־אביב הוסיף שימשיך לפעול בוועדות האיי־טי־אף. ואם יתבקש ימשיך גם לשמש כחבר הנהלה באיגוד הטניס.

הרניק סיפר עוד במסיבת עיתונאים ששלמה גליקשטיין, בכיר שחקני הטניס של ישראל, ישמש כיו"ר הועדה המקצועית של איגוד הטניס. „שלמה ישמש סמכות מקצועית עליונה בכל הקשור לטניס הישראלי. הוא יהיה אחראי על כל הסגלים והטניסאים וכן ישמש גם כקפטן נבחרת הדייוויס של ישראל" אמר הרניק.

גליקשטיין לא ינטוש לגמרי את המשחק האהוב עליו. במשחקי סיאול הוא ישתף פעולה עם חברו שחר פרקיס במשחק הזוגות ורק לאחר מכן יפרוש ממשחק הטניס כפעיל.

נתק עם מרכזי הטניס

דוד הרניק נמנע אמנם מלעשות חשבון עם מבקריו, אולם הוא ציין כי במשך שלוש השנים האחרונות חל נתק כמעט מוחלט בין מרכזי הטניס בראשות איאן פרומן לבין איגוד הטניס. הרניק שהגישה מחוברות במרכז הפועל ציין כי בעוד שנה ישוב כפעיל במרכז הפועל.

המועמד לכהן יו"ר איגוד הטניס הוא קולי פרידשטיין המקובל על מרכז הטניס ואיגוד הטניס כאחד.

היו"ר היוצא מנה את הישגי הטניס בשנים בהן כיהן כיו"ר: „ישראל השתתפה בשנת 1987 לראשונה במשחקי הבית העליון של גביע דייויס לאחר נצחון שוויץ 1:4. פעמיים כשלנו במשחקי הגמר האיזוריים. ההישג הגדול של הטניס הישראלי היה נצחון על צ'כיה 2:3 ולדעתי זהו ההישג הגדול ביותר של הספורט הישראלי. נצחון זה הבטיח גם השתתפות שלושה טניסאים ישראלים במשחקים האולימפיים. אני רק מקווה שההמשך לא יהיה פחות מוצלח מהתקופה אותה עברתי בטניס הישראלי. יש לשמור על הקיים. יש שחקנים טובים, יש תשתית של מגרשים וכוח מקצועי מעולה. רק שלא יהיה יותר גרוע".

מנסדורף גבר על קונורס

אלוף ישראל בטניס עמוס מנסדורף המדורג 19 בעולם זקף לזכותו נצחון שלישי על האמריקני ג'ימי קונורס המדורג 5 בעולם בשלוש מערכות 4:6, 5:7, 4:6 והכניס לכיסו 50 אלף דולר ברוטו.

זה היה הנצחון השלישי של עמוס על קונורס בן ה־35. קודם לכן עשה זאת ברמת השרון ובטוקיו. לעומת זאת ניצח קונורס את מנסדורף בטורניר שהיה השנה בארה"ב. לטניסאי הישראלי היה זה נצחון שני השנה על אחד מגדולי הטניסאים בתבל. קודם לכן עשה זאת לפני כחודש כשגבר על בוריס בקר בפלורידה.

לעומת זכייתו המרשימה הפסיד מנסדורף בגמר הזוגות עם בן זוגו הדרום אפריקני ואן רנסבורג לצמד האמריקני המצויין רוברט סגוסו וסקוט דייוויס 6:1, 7:6.

בטורניר היחידים שהיה באוקלהומה שותפו 8 טניסאים — 4 בכל בית והמנצח בכל בית עלה לגמר.

אוורט ניצחה את מרטינה

הטניסאית האמריקנית כריס אוורט בת ה־33 זכתה בטורניר יוסטון טקסס כשגברה במשחק הגמר על יריבתה המושבעת מרטינה נאברטילובה הצעירה ממנה ב־4 שנים 4:6, 0:6.

זה היה הנצחון הי"37 של אוורט לעומת 40 של נאברטילובה. מעניין לציין שאוורט הפגינה משחק מצויין. מן הקו החיצוני ואילו נאברטילובה שגתה 6 פעמים בחבטות ההגשה ואף פעם לא ביצעה מכה, היום במהלך המשחק בעוד שאוורט הפגינה את אחד ממשחקיה הטובים ביותר.

יעקבי: הערכתי על המחיר הכלכלי של אירועי השטחים היתה נמוכה מדי

דורית גפן

"הערכתי על גובה המחיר הכלכלי של האירועים בשטחים היתה נמוכה מדי", אמר אתמול שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקבי, במפגש עם פעילים של מפלגת העבודה בתל־אביב.

בעקבות ההודעות על הגידול בהוצאות הביטחון והמשטרה, והפגיעה ביצוא הישראלי לשטחים, הנזק גדול משחשבו תחילה.

האירועים בשטחים הם תולדה של שלטון הליכוד, המעכב התקדמות מדינית בהנחה המוטעית שהזמן פועל לטובתנו, אמר השר.

הוא צופה קשיים בדרך להסכם שלום בשל אי־נכונותה של ירדן ללכת למו"מ ללא אש"ף, וללא תמיכת מדינות ערביות אחרות, אך בכל מקרה, אמר, גם אם הסיכוי אינו מיידי, ישראל חייבת לפעול לקידום התהליך, ולתת תשובה לאתגר שהציגה בפניה ארה"ב.

טייסי אל על: צמצום הצוותים בטיסות ארוכות — בלתי חוקי

עתים

הוויכוח המתמשך בין הנהלת אל על לטייסיה על הרכב הצוות בתא הטייס וגודלו, שנמשך כשנתיים לפני שנה בפסק בוררות לטובת החברה, עלול להתחדש בעקבות ערעור שמגישים הטייסים על ההחלטה. לטענתם, היא התקבלה על־סמך עדות לא נכונה.

יו"ר ועד הטייסים הישראלים, הקברניט יצחק גונן, מסר אתמול, כי איגוד הטייסים האמריקנים ורשויות התעופה האזרחית של ארה"ב פסקו כי הנוהל שהתקבל, כפי שתואר על ידי הקברניט דוד גתמון וחברת "טאוור אייר", איננו חוקי. עדותו של גתמון בבוררות היתה, כי בצוותים המצומצמים המפעילים את מטוסי הג'מבו של חברת טאוור, מאפשרים לקברניט, או לקצין הראשון "לנמנם במשך 20 דקות בשעת הטיסה".

לדעת שלטונות התעופה של ארה"ב, הוראה כזאת איננה חוקית, ומחייבת בדיקה שלהם את הנהלים בחברת טאוור איים.

לדעת הטייסים הישראלים יש עתה בסיס לדיון חוזר בפני הנהלת אל על, נגד ההחלטה לאייש את טיסות הג'מבו הליליות בין ישראל לארה"ב, לקנדה ולדרום אפריקה, בצוות של שלושה בלבד, במקום ארבעה.

מהנהלת אל על נמסר, שטרם נתקבלו פניות הטייסים בעניין הערעור, או בקשתם לפתוח במו"מ על מינוי קצין שני בצוותי האוויר.

דובר החברה, נחמן קליימן, אמר כי הדור החדש של המטוסים בנוי לצוות של שני טייסים בלבד, וטכנולוגיות מתוחכמות מיושמות כבר בדגמי הג'מבו 747־400, שהראשונים מהם יסופקו עוד השנה.

כרוז למוכרת

אמש הגיעו ארצה אסיר ציון לשעבר ד"ר אלכסנדר פריצקי ורעייתו פולינה ובתם אנה. בתם דורינה הגיעה לארץ לפני שבעה חודשים. בתמונה: ד"ר פריצקי עם כרזה הקוראת להתיר עלייתו. יוסף גלילי; (צילום: ישראל סאן)

היום חנוכת הגן הארכיאולוגי בירושלים

בצלאל עמיקם

גן ארכיאולוגי, מהיפים והנדירים מסוגו ייחנך היום למרגלות הרובע היהודי, בעיר העתיקה בירושלים. הגן נושק לחומת העיר העתיקה, ושמו, "גן התקומה". טקס חנוכת הגן יהיה היום במעמד הנשיא, חיים הרצוג, ראש הממשלה, יצחק שמיר, ממלא מקומו, שמעון פרס, שר הבינוי והשיכון, דוד לוי, וראש העיר, טדי קולק.

הגן משתרע על 4.5 דונם ובשבוע האחרון נשתלו בו לא פחות מ־11,000 שתילים. הכשרת הגן ביוזמת משרד השיכון והבינוי והחברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי, ובסיוע הקרן לירושלים, נחשפו תגליות ארכיאולוגיות חשובות. על החפירות ניצח הפרופסור נחמן אביגד.

בגן נכללים שרידי כנסיית "הניאה" שהיתה הגדולה בכנסיות ירושלים, ונבנתה במאה החמישית;

מגדל שער מרובע מימי השושלת האיובית הערבית; מהתקופה הצלבנית אתר למסחר ולמגורים; ובורות מים עתיקים.

בהכשרת הגן הושקעו מיליון דולרים, חלקם הגדול מתרומות של ידידי קרן ירושלים בארה"ב, וחלקם מסיוע ממשלתי.

נחתם הסכם לשיתוף פעולה ישראל־וירג'יניה

שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקבי, ומושל וירג'יניה, ג'ארלד בליילס, חתמו אתמול בערב על הסכם לשיתוף פעולה בין וירג'יניה שבארה"ב לישראל, בתחומי הכלכלה, הטכנולוגיה, המדע, החקלאות, התיירות, החינוך והתרבות.

מושל וירג'יניה מבקר בארץ בראש משלחת המנהיגות של וירג'יניה (160 איש) לרגל חגיגות שנת הארבעים של מדינת ישראל. הסכם דומה נחתם אתמול עם מושל ניו ג'רסי. בשבוע הבא יגיע מושל מדינת ויסקונסין ארצה במטרה לחתום על הסכם דומה. מסאצ'וסטס חתמה עימנו על הסכם כלכלי וטקסס על הסכם חקלאי. הסכמים דומים מתרקמים גם עם מדינות ניו יורק וקליפורניה.

נפתח כינוס מנהיגות יהודיות

שירות "על המשמר"

במעמד ראש הממשלה יצחק שמיר, שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, וראש עיריית ירושלים טדי קולק נפתח אתמול בירושלים כינוס של מנהיגות יהודיות מכל רחבי העולם. הכינוס אורגן ע"י ארגוני הנשים בישראל, כהצדעה למדינת ישראל בשנת ה־40.

לכינוס הגיעו מאות נציגות כל התנועות והזרמים ביהדות הציונית: ויצו, הדסה, נעמ"ת, אמונה, בנות ברית, אורט, בונים, נשים אורתודוכסיות וקונסרבטיביות, על מנת ללבן בצוותא בעיות ציוניות ויהודיות.

הותיקן תורם למרכז שומרוני בהר גריזים

אשר שילוני

נציגות הותיקן בירושלים תורמת 185 אלף דולר לבניית מרכז קהילתי שומרוני על הר גריזים. ממשלת ישראל תשתתף בסכום דומה. הפרויקט כולו מוערך בכ־500 אלף דולר, והשומרונים מקווים לגייס כספים גם מממשלת ירדן, שכבר הסכימה עקרונית.

הקצבת הותיקן באה לאחר מגעים ממושכים במשך שנתיים, ברומא ובירושלים, בהם העמידו ראשי הקהילה השומרונית את הותיקן על מחויבותו ההיסטורית, להם, כעם שנרדף לא פעם ע"י הנוצרים.

האלוף בן־נון: חייבים להערך לעידן טילי קרקע־קרקע

אבי בניהו

מפקד חיל האוויר האלוף אביהו בן נון גילה אתמול, כי מערך ההגנה האווירית של צבא סוריה כולל חיילים הפרוסים מהגבול עם ירדן ועד לגבול תורכיה.

"סוריה משקיעה מיליארדי דולארים לרכישת קני נ"מ, טילי קרקע־אוויר ותחנות מכ"מ, וזהו המושג המוחשי ביותר בהרתעה הישראלית, ובחשש הסורי מפני חיל האוויר הישראלי" אמר האלוף בן נון, בדברים שנשא ביום עיון לזכרו של טייס חיל האוויר סא"ל ציון בר אור באוניברסיטת בר אילן. אמר מפקד חיל האוויר, כי בשדה הקרב האווירי המודרני ניתן יהיה לפגוש אמצעי לחימה חדישים ובכלל זה מסוקי קרב רבים, מל"טים ומזל"טים וכן אמצעים רבים ללוחמה האלקטרונית ונגדה.

הוא העריך כי בעוד שהטילים ישאו ראשי נפץ קונבנציונאליים, הרי השפעתם תהיה יותר פסיכולוגית מאשר מעשית. "אנו חייבים להערך לקראת עידן ריבוי בטילי קרקע קרקע, כפי שאנו צופים" אמר.

ביום העיון שהוקדש לנושא "תרומת חיל האוויר לבטחון ישראל" נשאו דברים גם מפקדי חיל האוויר לשעבר האלופים (מיל.) עייזר ויצמן, דוד עברי ומוטי הוד וכן האלוף משה בר כוכבא והאלוף (מיל.) יהושע שגיא.

ישראל תקים יחידה ללוחמה בסמים ברצועת הבטחון

פי"ץ

ראשאוריה. — ישראל החליטה להקים יחידה מיוחדת ללוחמה בסמים ברצועת הבטחון בדרום לבנון, מסרה אתמול תחנת השידור "קול התקוה" של צד"ל.

הרדיו טען, כי הוטל על שלושה קצינים של המשטרה הצבאית של צד"ל להכשיר מגוייסים לבנוניים למטרה זו.

כ־200 שוטרים ישראליים וסיור של הצבא תפסו ב־11 באפריל כמויות גדולות של סמים ברצועת הבטחון, ועצרו 65 לבנונים, שהועברו לישראל.

שבוע לאחר מכן נמצא חייל ישראלי דרוזי, שנשלח על ידי מפקדו כדי לרכוש חשיש, כשהוא מסומם בכפר נוצרי בגיזרה זו, רמייש.

הרמטכ"ל ימנה ועדה לבחינת תיפקוד יחידת דובר צה"ל

אבי בניהו

הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון עומד למנות השבוע ועדה בראשות אלוף, לבחינת המבנה והתיפקוד של יחידת דובר צה"ל.

הוועדה תימנה מספר קצינים בדרגות שונות, ובראשה יעמוד כאמור אלוף במילואים, המכיר היטב את מערכת ההסברה ואת תפקיד יחידת דובר צה"ל.

הכוונה בהקמת הוועדה היא שצוות בלתי תלוי, שאינו מבוסס על עבודת המטה הצבאי, יבחן את תפקידי היחידה ואת שיטות עבודתה במצב רגיעה ובשעת חירום.

בוועדה יהיו חברים קצינים מאגף התיכנון של המטה הכללי וכן קצינים בסדיר ובמילואים שיחוו [illegible] דובר צה"ל.

מסקנות הוועדה והמלצותיה יוגשו תוך פרק זמן לידי הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון.

המשכים

מועה"ב גינתה

(סוף מעמוד ראשון)

ישראל. הוא ציין, עם זאת, כי טוניסיה היא מדינה שוחרת שלום וידידתה של ארה"ב, ו"ביצוע התנקשות פוליטית על אדמה טוניסית נוגד את מסורת אי־האלימות הטוניסית משכבר הימים."

קורת רוח

טוניסיה ואש"ף הביעו קורת־רוח מהימנעותה של ארה"ב מהצבעה ומהימנעותה מהטלת וטו על ההחלטה.

הגישו את הצעת ההחלטה אלג'יריה, ארגנטינה, נפאל, סנגאל, יוגוסלביה וזאמביה. יחד איתן הצביעו בעד ההחלטה גם בריה"מ, בריטניה, צרפת, סין, ברזיל, איטליה, יפאן וגרמניה המערבית.

מוות! פסקו השופטים

(סוף מעמוד ראשון)

"אכן מודעים אנו לסכנה שבגזירת עונש, שאין לה הישבון. זהו אחד הטעמים החשובים של הרוגלים בביטול עונש המוות מעיקרו. גם במדינת ישראל בוטל עונש זה על עבירת רצח, אבל כל עוד קיים העונש בספר החוקים, מצווה בית המשפט, בלא קשר להשקפות ואישיות של השופטים על עונש המוות, לתת לו קיום במקרה המתאים".

בקול מאופק

צבי טל קרא את הדברים הקשים בקול מאופק, רשמי כל שהוא. הוא אמר, כי בית המשפט מצא ללא צל של ספק כי הנאשם הוא הוא איוון האיום מטרבלינקה. "גם אלף מיתות לא יכפרו על מעשיו, אבל יד בשר ודם קצרה למדוד לנאשם כמידתו".

בסיום גזר הדין הדגיש השופט טל, כי ג'ון דמיאניוק אמנם איננו אייכמן, לא הוא הגה יום את ההשמדה, ולא הוא אירגן השמדת המיליונים, אבל הוא שימש תליין ראשי, שבכמו ידיו הרג רבבות ועינה, והשפיל, והתעלל, והתאכזר, ורדף אומללים בנפש חפצה. הוא צייר את דמיאניוק "כאיוון האיום, עומד ומרעיל, עומד ודוקר, לא ישא פנים לזקן, לנער לא יחון. חותך שדיים, מבקע בטן, יורה בנער וקורע בבשר החי".

עונש מיתה

בתום הדברים קבע בית המשפט, כי בגין הפשעים שעשה דמיאניוק ושבהם הורשע, הוא חייב עונש מיתה כקבוע בסעיף 1 לחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, וסעיף 300/ב' לחוק העונשין.

בטרם יצאו השופטים הוסיף אב בית הדין השופט דב לוין, כי לנאשם עומדת הזכות לערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין ולמעשה חובה היא לערער במקרה של עונש מוות.

ללאה איני

עם צאת ספר שיריה

"דינקן"

לחיי השירים שבדרך!

בית "על־המשמר"

פועלי "אדרת" נעתרו לבקשת ההנהלה ויחכו לחידוש העבודה עד ה־2 במאי

יהושע מרקוס

המפעל לטקסטיל "אדרת" העביר לפני שש שנים את רוב מחלקות הייצור שלו מהרצליה לקרני שומרון, ונקלע לקשיי נזילות, והועמד מימון לרכישת חומרי גלם, והוכנות לספקים שונים. המפעל נאלץ להפסיק את העבודה, ולהוציא את הפועלים לחופשה.

מצבו של המפעל הועלה בפגישה שהתקיימה באחרונה בין הנהלת החברה לנציגי הפועלים וההסתדרות. פועלים העובדים 20, 25, 30 שנה במפעל הוצאו לחופשה בלי לדעת מתי ומי יחזור לעבודה. הפועלים גם התלוננו, שלא קיבלו את משכורת מארס.

מנהלי החברה ביקשו מנציגי העובדים לתת להם שהות עד 2 במאי, ואז ידעו אם יוכלו לחדש את הייצור.

נציגי ההסתדרות וועד העובדים הודיעו להנהלת החברה, שהפועלים לא יכולים להמשיך באי הביטחון לגבי עתידם במפעל. עם זאת, הסכימו לתת להנהלה שהות להחזיר את המפעל לדרך המלך.

מזכיר האיגוד המקצועי, אברהם ארגיה, אמר שלמרות מצבם הקשה, נענו הפועלים לפניית ההנהלה כדי שלא ייראה כאילו הנהלת החברה פועלת לחידוש העבודה, והפועלים הם שמאלצים אותה לסגור את המפעל.

נציגי ההסתדרות מדגישים, שאם כ־2 למאי לא יקבלו תשובה חיובית יפתחו הפועלים במאבק להבטחת שכרם, ולמתן פיצויי פיטורין מוגדלים לפועלים שיאלצו להפסיק את עבודתם.

בינתיים התחייבה ההנהלה לתת לפועלים מפרעה על חשבון משכורת מארס, זו אמנם שולמה.

נימר חוסיין: מפלגת דראושה משמחת הקיצונים היהודים, ומאכזבת השמאל

קאסם זייד

ברחוב הערבי מחלחלת שמועה עקשנית, שחבר הכנסת דראושה פרש ממפלגת העבודה בהסכמתה, כדי להפנות אליו את הקולות הערביים, הבורחים ממנה בגלל מדיניותו של רבין בשטחים. רבים אינם רואים מקום לעוד מפלגה בין מפ"ם ורצ מכאן לחד"ש והמתקדמת מכאן.

יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, איברהים נימר חוסיין, מגנה השכם והערב, שדווקא בנסיבות הנוכחיות אסור לנקוט בצעד העלול להתפרש כבדלני בציבור היהודי. מפלגה לערבים בלבד תשמח את הקיצוניים היהודים, ותאכזב את השמאל הישראלי.

כמה ראשי מועצות, ששמותיהם הוזכרו כתומכים בהקמתה של המפלגה הערבית, דחו זאת על הסף, והודיעו על תמיכתם בהקמת חזית יהודית־ערבית. בינתיים גם לא נודע על פעולות ציבוריות כלשהן של המפלגה החדשה.

טלוויזיה

(ב) כתוביות מיוחדות ללקויי שמיעה. 08.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 חשבון משוט ר' תלוין ארוך (ב). 08.40 ראשית הקריאה. בלי סודות: בניינים חירקי. 09.00 אנגלית ח'. 09.20 חשבון פעולות החשבון (תרגום לערבית). 10.10 אנגלית ו'. 10.30 רחוב סומסום סידור במחילה. 11.00 צרפתית (על יסודי). 11.15 חשבון ח' השארית בחילוק. 11.30 ארץ מולדת עיר קמה מן התהלות (ב). 12.00 גיאוגרפיה ד' ס' הרי אמריקה הצפונית. 12.25 ספרות (על יסודי) פוקוה הרוב. 13.00 מוסיקה (העשרה) קולות וצלילים: צלילי הנקישה. 13.30 מדעי הטבע דבורי הבומבוס. 14.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 14.05 חייו הסודיים של וולטר מיטי. 15.50 שעת כושר. 16.00 פרפר נחמד קופסאות. 16.25 עיר הזהב הצטרות פרק 4: ה"אם פרנצה" שוקעת במצולות. 17.00 ערב חדש מנחה: אילנה דיין. 17.30 "זבנג לחדשות". 17.55 "המרובעים" הכתובת על הקיר. 18.20 קטנטן פרס הנפשה. 18.30 תקציר החדשות (ערבית). 18.32 "המוזיאון הגדול בעולם" פרק ה' ממלכת השמים לממלכת האדם. 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 לקט שירי האירוויזיון 1986 (החלק הראשון) בחלק זה נשמע את השירים המייצגים עשר מדינות, לפי סדר הופעתן: איסלנד, שבדיה, פינלנד, בריטניה, תורכיה, ספרד, הולנד, ישראל, שוויץ, אירלנד. החלק השני ישודר ביום חמישי. 20.30 "כלבוטק" מגזין לצרכנות ולאיכות חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט שני. 22.20 "שלי ורק שלי". 23.10 "מסך אישי" אהוד מנור מארח הפעם את ח"כ רוני מילוא. 23.50 "פסוקו של מקום" מבט אל מדבר צין. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 "קימבה האריה הלבן". 19.00 "איוון שניר" פרק שלישי "אפר היערות". 19.50 "רגע לפני" על אנשים, מקומות וחידושים. 20.00 דרמה מקורית "ואולי אוחה שחיקה". 20.30 דרמה דוקומנטרית "מארגיט". 21.00 שירים של "הסקרנות הרגה את החתול" קייט בוש ומדונה.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.09 בהאזנה נינוחה: סקרלאטי 6 סונטות לפסנתר (ולדימיר הורוביץ) באך: סויטה מס' 1 בדו מז'ור (סולני הברוק האנגליים / ג'. א. גארדינר). מוצרט: נוקטורנו ליל ועירה ק. 525 (אקדמיה למוסיקה עתיקה / כ. הוגווד). מנדלסון: קונצ'רטו במי מינור, לכנור ולתזמורת (ואוטו אוני / הסימפונית מלונדון / ל. פרטיז). שופן: בלדה מספר 4, בפה מינור, אופוס 52 (ולדימיר הורוביץ). 09.00 קונצרט בוקר: בטהובן: הפתיחה לאונורה מס' 3 (פילהרמוניה / ו. אשכנזי). ובר: קונצ'רטו מס' 2 במי במול מג'ור, לקלרנית ולתזמורת, אופ' 74 (ג'. רילסון / הסימפונית מברמינגהאם / ס. ראטל). מוצרט: סמפוניה מספר 41, בדו מז'ור; מוצרט: קונצ'רטו מס' 18 בסי במול מג'ור, לפסנתר ותזמורת, ק. 456 (מארי פראיה / תזמורת קאמרית אנגלית). בטהובן: סימפוניה מספר 9, ברה מינור, אופ' 125 ("הכוראלית") (מרגרט פרייס / מרילין הורן / ג'ון ויקרס / מאטי סאלמינן / פילהרמונית מניו־יורק / ז. מהטה). ברהמס: בלדה אופוס 10 מספר 3, לפסנתר (גלן גולד). 11.57 פינת השיר, משירי נתן יונתן. 12.00 מן הארכיון, ברהמס: חמישייה לפסנתר וכלי קשת בפה מינור, אופ. 34 (פ. ולצמן / + רביעיית ת"א). 13.05 בהאזנה נינוחה: [illegible]

רשת א'

[illegible]

בינלאומיים בעידן הגרעיני: המורח התיכון בעידן הגרעיני, ד"ר שי פלדמן. 16.05 מעורון שעון הזהב, מעולמו של האדם המבוגר. 17.10 צבעי הקשת: שירים ממזרח אירופה. 18.08 מינות ערב. 19.05 סיכום המשנה היומית. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 שנינו יחד וכל אחד לחוד, עורך ומנחה: יובב כץ על התמודדות עם נישואים שניים, עם ד"ר חביבה אייל ואבי ברמן, פסיכולוגים.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין. 09.05 ביקור בית, עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הרשת עם יואב גינאי. 12.10 אלף־אלף ביבית, עם אהוד מנור. 13.05 כותרי היום חדשות ומוגנים. 14.05 לראות או לא לראות, יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק, הווי והומור. 15.05 שירים ושעורים. 15.55 קראתי ספר, קוראים ממליצים. 16.05 יומן כלכלה. 17.05 רגע קסם. 18.06 אצבע על הדופק, שבועון בעניני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 עולם חדש, מגזין חדשותי לעניני האדם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות בנספחתך, מוסר שיר. 22.05 שוסטות עם דני אלדר. 00.15 לתאחו בחלום, שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

06.04 בחורה לאשר. 07.07 שיר בבוקר בבוקר. 08.05 גימלים, עם מיכל שמואלי. 10.05 דברים טובים. 11.05 שבעים מי יודע? 12.05 אהבה יומיומית. 13.05 רק בימי חול, עם מגום פרי. 14.05 לי ולך, שיר וברכה. 15.05 חדש, חריש ומחודש. 16.05 הצגה יומית, עם יקיר אביב. 18.05 מקום בצמרת. 21.05 ארוס עתיק עם רן עם עופרי. 23.05 מניני ג'אז, עם לאה ליאור.

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר שירים. 06.30 מוקדים עין. 07.07 שבע אפס שבע עם איתן ליפשיץ. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר עם אלי ישראלי. 10.05 עשר — שירים עבריים. 11.05 נכון לעכשיו עם רפי רשף. 13.05 רד רת, יומי. 13.55 40 לאחור סיפור היום בתש"ח. 14.05 פגישה יומית עם יצחק קרנר. 15.05 שירים לתג עם ארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים. 16.54 באמן מילולי. מינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 חמש עשרה קטנות. 00.05 ציצורי לילה עם אביהו מרינה. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 ספרא וסייפא — ירחון גל"צ לענייני ספרות צבאית. וש"ח. 19.50 סינה המה לליבי. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 כוכב הערב — להקת פיקוד צפון. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 לילה לא שקט. 22.05 על הרכש ועל הכיפאק — שירים שהחברה אוהבים. עורך: מאיר לחיאני. 22.55 יומן שירותרום (ש"ח). 23.05 עשרים וארבע היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות — עם המשורר אריה אורך. מפיק: רן שפירא.

שידורי צה"ל 2

19.05 שלימה מהמוזן עם לאה עוו. 20.05 צרפ תכנית יומית. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז הווה.

קולנוע

תל־אביב 4.30, 7.15, 9.30

- אסתר: ליאונרדו — חלק 6 — 5, 7.15, 9.40
- אורלי: מוכת ירח — 7.15, 9.30
- בן־יהודה: חיזור גורלי — 4.30, 7.00, 9.30
- בית ציוני אמריקה: יופיו של החטא — 7.15, 9.30
- גת: שאלה של שפיות — 6.00, 9.00
- גורדון: בצילו של הלם קרב — 7.00, 9.30
- דקל: חשוד — 5, 7.00, 9.30
- דרייב אין: חיזור גורלי — 7.45; סקס — 12.00
- חן: עבודה בעיניים — 5, 7.15, 9.30
- לימור חדש: עשבי פרא — 4.30, 7.15, 9.30
- טיילת 1: ספטמבר — 7.25, 9.40
- טיילת 2: שם המשחק — 7.20, 9.40
- טיילת 3: מוכת ירח — 7.15, 9.30
- מאר: ארוני המנהל — 5, 7.30, 9.30
- מאריס: ליידי איב — 2, 12, 7.15, 9.30
- רב־חן: חן 1: וול סטריט — 5, 7.30, 9.50; חן 2: אימפריית השמש — 5, 7.25, 9.45; חן 3: הקיסר — 11, 2, 4, 7.40, 9.45; חן 4: מעקב צמוד — 11, 2, 5, 7.40, 9.45; חן 5: אי אפשר לקנות אהבה — 11, 2, 5, 7.30, 9.40
- שחף: חנה סנש — 4.30, 7.00, 9.30
- תל־אביב: תלווים — 5, 7.15, 9.30
- תכלת: הקיסר האחרון — 6.30, 9.35
- לב: לב 1: חוטשה בכפר — 2, 5, 7, 10.00; לב 2: סובלנות — 2, 4.30, 7.15, 9.50; לב 3: מלאכים בשמי ברלין — 2, 5, 8, 10.00; לב 4: המבצר הנסתר — 2, 5, 7.50, 10.00
- מוזיאון ת"א: עיניים שחורות — 7.00, 9.00

רמת־גן

- אואזיס: שאלה של שפיות — 5, 6.40, 9.30
- לילי: ללא מוצא — 7.15, 9.30
- רב־גן: גן 1: מעקב צמוד — 5, 7.20, 9.40; גן 2: ז'אן דה פלורט — 6, 9; גן 3: וול סטריט — 5, 7.30, 9.40; גן 4: הקיסר האחרון — 6.15, 9.15

ירושלים

- אריאון: חנה סנש — 4.30, 7.15, 9.30
- אורנע: עיניים שחורות — 4.30, 9.15
- רון: ליאונרדו — חלק 6 — 4.30, 7.00, 9.00
- בית אגרון: העד — 17.00; ברנרד ברטולוצ'י — 1900 חלק א' — 19.00; 1900 חלק ב' — 21.30; בשירות הוד מלכותה — 24.00
- בפירו: מוכת ירח — 4.00, 7.00, 9.30
- אורגיל: וול סטריט — 8.30
- מיטשל: ספטמבר — 7.00, 9.15
- סמדר: וחפשה בכפר — 7.00, 9.15
- חבירה: סגור לרגל שיפוצים
- עדן: הלוחם — 4.30, 7, 9.00
- תיאטרון ירושלים: להתראות ילדים — 18.45, 21.45

חיפה

- אורה: להתראות ילדים — 4.30, 7.00, 9.15
- חן: ארוני המנהל — 4.30, 7.00, 9.00
- עצמון 1: עבודה בעיניים — 4.30, 7.00, 9.15
- עצמון 2: חיזור גורלי — 4.30, 7.00, 9.15
- עצמון 3: חנה סנש — 4.30, 7.00, 9.15
- רון: מוכת ירח — 4, 6.30, 9.00
- רב־אור: רב־אור 1: מעקב צמוד — 6.45, 9.15; רב־אור 2: הקיסר האחרון — 6.00, 9.15; רב־אור 3: החשוד — 6.50, 9.15
- אורלי: אימפריית השמש — 6.45, 9.15
- קרן אור המטריה: בצילו של הלם קרב — 4.30, 7.00, 9.15
- פאר: הסיציליאני — 5.00, 7.30, 9.30

נתניה

- שרון: ז'אן דה פלורט — 5, 7, 9.15

חולון

- סביר: חיזור גורלי — 5, 7.15, 9.30
- מגדלי: ליאונרדו — חלק 6 — 6.00, 9.00
- ארמון: זעם של כבוד — 5, 7.30, 9.30

בת־ים

- עצמאות: אי אפשר לקנות אהבה — 5, 7.15, 9.30

הרצליה

- היכלי — 7.15, 9.10

פתח־תקוה

- היכל 1: חנה סנש — 6.00, 9.15
- היכל 2: חיזור גורלי — 5.00, 7.15, 9.30
- היכל 3: הגרדיף — 7.15, 9.30

עפולה

- מיטתרון: חיזור גורלי — 9.00

ראשון־לציון

- רון 1: חנה סנש — 9.00
- רון 2: מוכת ירח — 7.15, 9.30

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי

הערב יום ג', 26.4

סאלח שבתי: 20.30

ג'ון גבריאל בורקמן: 20.30

אנשים קשים — עפולה: 21.00

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: גני בת־ים — הנביאים 3.

חולון: אסותא — סוקולוב 4.

ירושלים: קופ"ח — מרפאת רוממה, המ"ג 28.

נתניה: מקסים — סולומון 2.

פתח־תקוה: מרכז השרון — אהרון קציר 40.

תל־אביב: נצח ישראל — נצח ישראל. קופ"ח — בן־יהודה 26.

חיפה: קרית אליעזר — [illegible] 6.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק — ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים. ביקור חולים — פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'—ה' 08.00—20.00. בימי ו' 08.00—15.00. טלפונים: 03־433500, 03־433300.

יד ביד — ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ירושלים — 02־243358, ת"א — 226027 (24 שעות), חיפה — 04־229488 (11.00—20.00), גליל מערבי — 04־922222.

קו פתוח לחרים במצוקה בימי ב' ו־ה' — טל. 222782.

"קו פתוח" — ארגון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות).

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות 15.00—21.00.

הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב חנקן 26, קומה ג', טל' 523566, פתוחה מדי יום בימיו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

- ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
- ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
- ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113
- ער"ן חיפה — טל' 04־672222
- ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) — 04־988410
- ער"ן נתניה — טל' 053־335116
- ער"ן כפר־סבא — 052־913999
- ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111

סילוק מיטורדים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08־221032, עפולה — טלפון 065־93334. טבריה — 101, טלפון 04־931401. נהריה — טל' 04־823333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767. שה"ל בגוש דן, טל' 03־330848.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'—ה' 16.00, בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'—ו': 7.00.

מתל־אביב לחיפה: בימים א'—ה': 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: [illegible]

הוועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני ברק

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מר ליאור קרן הגיש בקשה לוועדה זאת לתכנית מס' 20345 לבניית קומה ג' חלקית, לבנין בן 2 קומות, ללא קומה מפולשת, ברח' יצחק שדה, גוש 6188, חלקה 367, באזור ב'. בהקלה הבאה: קומה ג' חלקית מעל 2 קומות מותרות. וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 105 החלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית בעיריית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אירנשטיין, יו"ר הוועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

תן טרמפ לחייל

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 — הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה [illegible]

תיק בנין 4/[illegible] בקשה מס' [illegible]

בעל קרקע או בנין או המעוניין בהם [illegible]

י. [illegible], סגן ראש העירייה, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה 1965 — מרחב תכנון מקומי עירון — ואדי ערה

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 ל־חוק התכנון והבניה 1965 כי הוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה מספר 162/87/א בגוש שטח ע"ש עבור אל־פתאח מוחמד עבד אל־פתאח סאדק ג'ברין מהעיר אום־אל־פחם. שבאישורה יש הקלה להוראה תוכנית מיתאר מס' 470/ג.

מהות ההקלה:

1. תוספת קומה ללא חריגה באחוזי הבניה המותרים.
2. תוספת בשיעור 10% על אחוז הבניה על־פי תוכנית 400/ג'. ניתן לעיין ב־בקשה הנ"ל בוועדה בימי ובשעות קבלת קהל. כל המעוניין רשאי לעיין ולהגיש התנגדות לבקשה הנ"ל לוועדה האמורה תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתון.

סמיר דרווש, יו"ר הוועדה המקומית עירון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הודעה עפ"י סעיף 149 (ג) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן אישור להקלה על חלקה מס' 100 בגוש 10042, ברחוב דפנה דהיינו: תוספת בניה של 5.5% נוספים לשטח הרצפה הכולל, הקלה של 10% לקו בנין צדדי המותר לפי החוק.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדוייקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

אינג' י. בהנא, ראש העיר, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 — מרחב תכנון מקומי חוף השרון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז מרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה חוף השרון הופקדה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מספר חש/26/ב".

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: תרומות, גוש 7692 מגרש 154, 152, 153, 157.

עיקרי הוראות התכנית: הקצאת שטח לבנות קהילה בשטח נראה וקיים, שינוי יעוד ממגורים למבנה ציבור.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בצירוף הנמקה ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

דב שישא, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז

מרחב תכנון מקומי שורקות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

בהתאם לסעיף 149 לחוק, הרינו מודיעים בזאת, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה "שורקות", בקשה למתן הקלה בגוש: 3775 מגרש/חלקה 24, מקום גאליה.

מהות ההקלה:

הגדלת שטח כסוי הקרקע במסגרת 4%. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל, רשאי להגיש התנגדותו המנומקת בכתב תוך 14 יום מיום פרסום ההודעה, למשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שורקות", דואר גבעת ברנר 60948.

ציון כהן, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שורקות"

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר הקלה בנכס בגוש 6145 חלקה 753 רחוב שדרות הנצחות מס' 12 והיינו שימוש חורג, הפיכת מחסן למספרה לתקופה של 5 שנים.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרסיה.

ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.

אורי עמית, ראש העיר, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

אורדע פרינט תעשיות בע"מ

אסיפה כללית שנתית

הננו מודיעים בזאת על קיום אסיפה כללית שנתית של החברה, אשר תתקיים ביום ב' ה־2.5.88 בשעה 14.00, במשרדי החברה ברחוב עליית הנוער 37, גבעתיים.

על סדר היום:

א. דו"ח המנהלים

ב. אשור הדו"חות הכספיים ליום 31.12.87

ג. אשור המלצת הדירקטוריון לחלוקת דיבידנד במזומן בשעור 18%, לשנת 1987

ד. מינוי מנהלים

ה. מינוי רואה חשבון

ו. שונות

מזכיר החברה

ניתן לעיין בדו"חות הכספיים במשרדי החברה, בכל יום בשעות העבודה הרגילות.

טלקס

● עגבניות בשיטה הולנדית

בימים הקרובים יקבע משרד־החקלאות מי יהיו ארבעת הקיבוצים הראשונים שיגדלו עגבניות חממה בשיטה הולנדית.
ארבעת החממות הראשונות בשיטה זו יוקמו על שטח של 16 דונם כאשר בכל דונם יושקעו 40 אלף דולר ומשרד־החקלאות ישתתף ב־50 אחוז מעלות הפרויקט.
כל התוצרת מחממות אלו תופנה ליצוא לשוק האמריקני.
דני בירן

● מסע בעקבות לוחמי חיפה

למעלה מ־1000 תלמידי כיתות ח' מכל בתי־הספר בחיפה, מלווים בהוריהם, יקיימו היום „מסע בעקבות הלוחמים לשחרור חיפה" במלאת 40 שנה לשחרור העיר.
המסע יתנהל בשלושה מסלולים. הצועדים במסלול הראשון ייצאו ממורדות נוה שאנן לשכונת חליסה, בית הנג'אדה ובית התעשיה ויסיימם בגן הזיכרון. במסלול השני יצעדו מגן הזיכרון לבית חורי, שם יוסר הלוט מעמודה קדמית של ההגנה והצועדים במסלול השלישי ייצאו מקופת־חולים גאולת, ששימשה בעבר כמפקדה של ארגון ההגנה בחיפה.
חברים מארגון ההגנה שהשתתפו בקרבות על שחרור חיפה ימתינו לצועדים בצירי המסע ויתארו באוזניהם את מהלך הקרבות שאירעו באתרים השונים.
המסע יסתיים בשעות הצהריים בגן הזיכרון שבהדר הכרמל, בו יקבלו את פני הצועדים נציגי עיריית חיפה, מפקד הפנימיה הצבאית, חברי ארגון ההגנה ואישי ציבור אחרים.
קובי מגדל

● זבח פסח השומרוני – ביום ו'

שומרוני שכם וחולון יקיימו ביום ו' את טקס זבח הפסח על הר גריזים, חודש ימים אחר חג הפסח היהודי. בשל קדושת השבת יתקיים הטקס בשעה 12.30 אחה"צ במעמד אלפי אורחים.
המינהל האזרחי, פקידי ממשלה בכירים וכוהני הקהילה ילוו את הכהן הגדול יוסף בן־חסדה חלוי, בן 69, מביתו אל מקום הזבח בפיסגת ההר הקדוש.
השכונה השומרונית בחולון מתרוקנת מתושביה וכל בני העדה יעשו את ימי הפסח בקריית־לוזה – השכונה השומרונית שעל הר גריזים.
אשר שילוני

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
אילת
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת מופקד שינוי תכנית ונקרא שינוי מס' 27 לתכנית מיתאר 101/02/2. ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: תכנון תיירות תוסש ע"י: א. ביטול כביש בתכנון וקביעת יעודים שונים כגון: שטח לתכנון בעתיד, אזור לתיירות, שטח פרטי פתוח, שטח לשמורות ציבור ותכנון דרך גישה. ב. שינוי יעוד מאזור תיירות לשצ"פ.
ג. קביעת הוראות לתכניות מפורטות על השטח.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: מיקום: החוף הדרומי—אילת. ממזרח—דרך הערבה, מצפון—חניון השמורה, ממערב—הרי אילת, מדרום—כביש ארצי.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקה בצירוף תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.
שלום דניאל, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

החיילים מ„פרשת הדחפור" ערערו על חומרת עונשם

עתיים

יאיר ניסימי ודרור סגן־כהן, שני חיילי צה"ל שהורשעו ב„פרשת הדחפור" מערערים על חומרת עונשם. הנאשם השלישי בפרשה זו, רס"ר שרלי דנינו, שמשפטו הגיע לשלב הסיכומים, טען אתמול בבית־הדין הצבאי ביפו כי „זו עלילה. הייתי שם אך לא ראיתי דבר".
„אין להאמין ליאיר ניסימי ולדרור סגן־כהן. השניים רצו להקטין את חלקם בפרשה ועדויותיהם מלאות סתירות", כך סיכם אתמול את טיעוניו עו"ד ניר גרשוני, סניגורו של דנינו.
כזכור, בעיסקת הטיעון שבעקבותיה הורשעו ניסימי וסגן־כהן, הם התחייבו גם להעיד נגד רס"ר דנינו בפרשה זו.
הפרשה בה מדובר מתייחסת לאשמת התעללות בערבים והטמנתם כשהם חיים בחול שנשפך עליהם מדחפור בכפר סאלם.
לדברי עו"ד גרשוני, היה דנינו מרוחק כמה מטרים ממקום האירוע, אולם בשעה שאירע דיבר בקשר ודיווח לממונים עליו על סיור הפטגנה ולכן לא ראה כלל מה עשו נהגו יאיר ניסימי ושאר החיילים. „הוא לא היה מעורב ולכן יש לזכותו", אמר הסניגור.
התובע, סגן אריה מוסקונה טען בסיכומיו כי דנינו הוא זה שאינו דובר אמת וביקש להרשיעו בתקיפה ובהתעללות, כשהוא מדגיש את העדויות המצביעות על דנינו כנותן הפקודה לכסות את ארבעת תושבי כפר סאלם בעפר.
בעוד דנינו מחכה להכרעת הדין שתינתן בעוד כמה ימים, הגישו ניסימי וסגן־כהן, שהורשעו במסגרת עיסקת טיעון בהתנהגות מבישה, ערעור על חומרת עונשם.
כזכור, גזר בית־הדין הצבאי על ניסימי 5 חודשי מאסר בפועל ו־7 חודשים על תנאי ועל סגן־כהן נגזרו 4 חודשי מאסר בפועל ו־6 חודשים על תנאי. בכך לא כיבד בית־הדין את עיסקת הטיעון במלואה, טוענים הסניגורים.
בכתב הערעור טוענים הסנגורים, סרן אלישע כספי וסגן איריס פאפו, כי „יש חשש שבית־הדין הושפע מבלי משים מהפירסומים האינטנסיביים בכלי־התקשורת", פירסומים שהיו מוגזמים לדעתם.

קומדיה של טעויות בגלל מספרי זהות זהים

זהבה מוזם

זוג צעיר מרחובות, שביקש משכנתה לדירתו, כמעט מצא עצמו בבית־הסוהר בשל טעות רישום במשרד־הפנים שהביאה לקומדיה של טעויות.
לפני זמן מה הגיעו בני הזוג לבנק משכנתאות ברחובות כדי לקבל משכנתה לדירתם. לאחר שהפקידה הזינה את הפרטים היא פנתה בכעס אל הבעל ואמרה לו, לתדהמתם: „מה אתה עושה פה, אתה לא מתבייש, אתה הרי נשוי כבר לאחרת וקיבלת כבר משכנתה משותפת".
הצעיר הנדהם התעקש כי לא מדובר בו ולמקום הוזעקה המשטרה. בחקירה הראשונית התברר כי בארץ קיים אדם נוסף הנושא שם [illegible] של הצעיר [illegible] הוא אסיר [illegible] התפוצצות [illegible] בבתי־הכלא בארץ. עד שהחוקרים התקבלו [illegible] בתי־משפט שונים בארץ בשל עבירות שונות שלא ביצע.
רק משבוע הצליחו חוקרי המשטרה לאתר את האסיר באחד מבתי־הכלא בארץ. אך זה הכחיש כי התחזה לאחר וזייף את תעודת הזהות. כדי לאשש את דבריו הציג בפני החוקרים את תעודת הזהות שלו והחוקרים נדהמו לגלות כי לשניים מספרי תעודת זהות זהים וכן שמותיהם הפרטיים ושמות המשפחה.
לדברי האסיר איבד לפני מספר שבועות את תעודת הזהות שלו ומשרד־הפנים הנפיק לו תעודה חדשה. בדיקה במשרד אישרה את סיפורו.
בכל הנראה נפלה טעות כלשהי ברישום פרטיו המזהים של האסיר ובעל השם הזהה לשמו של תושב רחובות נרשם מספרו בתעודת הזהות של האסיר. אך בכך לא הסתיימו תעתועי הגורל. הסתבר כי אף האסיר עצמו, תושב פתח־תקווה, [illegible] שפנה באחרונה לבנק למשכנתאות [illegible] וקיבל משכנתה לאחר שפרטיו האישיים הוזנו למחשב הבנק. משהגיע הצעיר הרחובותי לבנק הוציא המחשב את פרטיו של האסיר הזהים לפרטיו של תושב רחובות.

שוטר הציל משפחה שסירתה התהפכה בלב מפרץ אילת

בצלאל רובין

שוטר מהיחידה הימית של משטרת אילת הציל את חייהם של בני משפחה, חמישה ילדים ואביהם הפצוע, שסירתם התהפכה בלב מפרץ אילת.
הסירה התהפכה באיזור שורץ כרישים והיתה סכנה ממשית לחיי בני המשפחה משום שמרגלו של אבי המשפחה הפצוע נזל דם והכרישים נמשכים לריח דם.
המקרה אירע בשבוע שעבר ופרטיו נודעו רק עכשיו.
שאול לוי, תושב אילת, ובני משפחתו יצאו עם סירתם ליום של דיג ושל כיף. כאשר הגיעו בצהרי היום ללב המפרץ החלה לנשוב רוח מערבית עזה, סירתם התמלאה מים והמנוע כבה. כעבור שעה קלה, עקב משב רוח פתאומי, נפצע שאול לוי ברגלו. הוא ניסה לירות רקטות מצוקה אך אלו היו רטובות. הם טיפסו על גג הסירה ההפוכה וחיכו לנס.
הנס אכן אירע כאשר סמל דוד דמרי, שהיה בסיור שגרתי, הבחין ממרחק בסירתם, שנראתה כנקודה קטנה באופק, ומשום מה היא עוררה את חשדו. הוא התקרב למקום וגילה את הסירה ההפוכה העומדת בכל רגע לטבוע ועל גגה שישה בני־אדם.
הוא העלה את כולם לספינתו והביאם בשלום לאילת.
במכתב תודה שהתקבל השבוע בלישכתו של ניצב־משנה חיים בן־עיון, מפקד מרחב הנגב, כותב שאול לוי: „במעשהו זה של השוטר דמרי, אשר קלט ממרחקים את אותות המצוקה שלנו, הוא הציל את חיינו, כי האיזור בו שטנו היה רחוק מהחוף והוא ידוע כשורץ כרישים. הוא גם מנע הסתבכות מרינית, מאחר שהרוח עמדה לסחוף אותנו לכיוון החוף הירדני".
השוטר דוד דמרי עומד לקבל בימים אלה ציון לשבח על מעשה זה.

נמשכת מגמת העלייה במניות

אלחנן הורוביץ

אתמול נמשכה מגמת העלייה בשוק המניות, שהתחילה ב„מימוש ברווחים". הביקושים במניות התעשייתיות הסתכמו ב־5.5 מיליון ש"ח וההיצעים — ב־1.5 מיליון ש"ח. מהן עלו 222, לעומת 60 שירדו ו־12 שנשארו בלי שינוי. המחזור בהן עלה ל־11.7 מיליון ש"ח.
במניות הוסדר הסתכמו הביקושים ב־4.8 מיליון ש"ח וההיצעים — ב־284 אלף ש"ח. במסחר בהן עלו 15 שערים, לעומת 4 שירדו ו־7 שנשארו בלי שינוי. המחזור בהן הסתכם ב־2.5 מיליון ש"ח.
מדד המניות הכללי עלה ב־0.67%, המניות התעשייתיות עלו ב־1.25% ומניות הוסדר עלו ב־0.3% בממוצע.
בשוק איגרות החוב נרשמה נטייה לעליות עד 1% בצמודות

גלגלי הבורסה

למדד המחירים לצרכן ב־100%. בסוג „בריבה כפולה" היו תנודות עד 3%. בנסחרות המט"ח היתה נטייה לירידות. הצמודות לדולר מסוג „רמון" ירדו ב־0.08% ומסוג „גלבוע" עלו ב־0.19% בממוצע.
המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־8.8 מיליון ש"ח.
במילוות קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 14.75% ל־17.1%, תוך מחזור גדול של 58.5 מיליון ש"ח.
בהתאמות יתר מרשימות נסתיימו אתמול ההנפקות של 2 הסדרות הנוספות של איגרות החוב הצמודות למדד, שבנק ישראל הציע לציבור בערך נקוב כולל של 70 מיליון ש"ח. הזמנות הציבור הסתכמו ב־306 מיליון ש"ח, מזה 138 מיליון ש"ח מסוג „שגיא" בערך נקוב של 25 מיליון ש"ח ל־6 שנים במחיר המינימום של 94% מע"נ. אג"ח מסוג זה נמכרו ב־102% מע"נ. בסוג „גליל" הגיעו הזמנות הציבור ל־168 מיליון ש"ח, בעוד שהוצעו ב־45 מיליון ש"ח ונמכרו ב־98% מע"נ (לעומת מחיר המינימום של 83% מע"נ, ל־17 שנים).
סל המטבעות ירד אתמול ב־0.06% ל־1.7174 ש"ח, בעוד ששער הדולר היציג עלה ב־0.07% ל־1.5651 ש"ח.
דולר נוסעים — 1.858 ש"ח. דולר שחור נע בין 1.66 ל־1.68 ש"ח.
במסחר „רב צדדי" במניות לפני הצהריים נעו עליות השערים בין 0.3% (יואל) ל־2.1% (הסנה), לעומת נעו הירידות בין 0.8% (פולגת ב' וכלל תעשי' אל"), ל־1.0% (עלית). המחזור בשלב מסחר זה עלה ל־2.9 מיליון ש"ח.
במסחר במניות בשערים משתנים אחרי הצהריים עלו 23 שערים, לעומת 2 שירדו ו־4 שנשארו בלי שינוי. העלייה הגדולה ביותר היתה ב־8.25% באזורים. הירידה הגדולה ביותר היתה ב־1.25% בכלל 10.

בפלילים

רפי סויסה ערער על הרשעתו בהדחת עדים

זהבה מוזם

רפי סויסה, נציב שירות בתי־הסוהר לשעבר, שהורשע בהדחת עדים כדי ליצור אליבי לבנו דוד, הגיש אתמול ערעור על הרשעתו לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב באמצעות סניגורו, עו"ד חיים משגב.
בנו של רפי סויסה, דוד, הואשם, כזכור, בפריצות לדירות ברחובות וזוכה מחמת הספק.
בהודעת הערעור הארוכה טוען רפי סויסה בין היתר, כי לא יכול היה להיות לו כל עניין בשיחזור שיקרי של מהלכיו של בנו דוד ביום שלגביו הוחשד במעשה הפריצה וכי קביעות עובדתיות רבות של בית־המשפט והכרעת הדין אינן מעוגנות בחומר הראיות.
לדבריו לא היה לו כל יסוד לחשוב ששתי עדות התביעה במשפט, כלתו ורד סויסה ואמה חיותה טל, מוסרות פרטים לא נכונים. „המערער, שחי באמונתו כי השיחזור שנעשה הינו שיחזור אמת, לא היסס למסור גירסה זו בשיחת טלפון כבר בשבת בבוקר לאחיו שמעון סביר ובאותם ימים סבר לתומו כי חיותה טל היתה עם בנו דוד בחנות ,באמבי' בתל־אביב", נטען בהודעת הערעור.
טרם נקבע מועד לדיון בערעור.

נהרג במהלך התפרצות לדירה בבית־שאן

שלמה גלזר

שמעון סוויסה בן 25, תושב בית־שאן, נהרג אור לאתמול במהלך התפרצות לדירה בעיירה.
סמוך לשעה 2.30 לפנות בוקר התעורר בעל הדירה למשמע רעשים והבחין באיש לבוש שחורים המחטט בארון. הוא ירה באקדח בו החזיק ברשיון שלוש יריות באוויר והפורץ נבהל וקפץ מחלון הדירה שבקומה השנייה אל גינת הבית, שם נמצא מאוחר יותר ללא הכרה ופצוע אנושות. הוא הועבר לבית־החולים רמב"ם בחיפה, שם נקבע מותו.
המנוח הוא בעל עבר פלילי עשיר שהטריד באחרונה את משטרת מרחב העמקים בשורת התפרצויות.

חשודים ביידוי אבנים על כלי רכב ובתקיפת שוטר

שלי יחימוביץ'

צעירים בדואים, שהשליכו אבנים לעבר כלי רכב סמוך לישוב הבדואי לגיה, תקפו שוטר בדואי שנשלח לעוצרם, השליכו לעברו אבנים, היכו אותו, והאשימו אותו כי הוא בוגד וציוני — טוענת המשטרה.
אתמול האריך שופט בית־משפט השלום ברימונה את מעצרו של מוחמר אבו־באדר בן 29 משבט אל־סאנע ב־19 יום. הוא חשוד בתקיפת השוטר עודה אזברגה בנסיבות מחמירות.
בבקשת המעצר נאמר, כי ביום א' נשלח השוטר לפזר משליכי אבנים. בהגיעו למקום האירוע התקרבו אליו כ־40 איש והשליכו לעברו אבנים. החשוד, כך טוענת המשטרה, תקף את אזברגה, האשימו בבגידה ואיים על חייו. „רק בנס לא השתמשו כוחות הביטחון שהגיעו למקום בנשק חם", נאמר. חייל בדואי ניסה להפריד בין הניצים וגם הוא ספג קללות ואיומים. החשוד איים כי אם לא יסתלק החייל יחטוף את נשקו.

חשודה בנסיון להרעיל את חמותה – להסתכלות

ניצה רימון

תושבת כפר־סבא בת 24 נעצרה אתמול ל־15 יום בבית־משפט השלום בעיר כחשודה בנסיון להרעיל את חמותה.
הצעירה נעצרה לאחר שבעלה ושני אחיו התלוננו במשטרה על נסיון ההרעלה.
החשודה מתגוררת עם חמותה בשכונת יוספטל בעיר והשתיים כנראה לא הסתדרו ביניהן. על־פי החשד הגישה הצעירה לחמותה בקבוק בירה לאחר ששפכה לתוכו אציטון ומי סבון. החמות שלגמה מהבקבוק הרגישה טעם מוזר ופרצה בצעקות.
תחילה הכחישה הצעירה כל קשר למעשה אולם בעקבות לחצי המשפחה נשברה והודתה — מסרה המשטרה.
השופט יהודה פרגו האריך, כאמור, את מעצרה ב־15 יום והורה לשלוחה להסתכלות פסיכיאטרית במהלך ימי המעצר.

למשפחת איתמרי
ולקיבוץ רוחמה
תנחומים על מות
אברהם
חברים בשמיר

למשפחת איתמרי
ולקיבוץ רוחמה
אתכם באבלכם במות
אברהם ז"ל
חברים בקיבוץ שריד

חדשות

מצ"ח חוקר הנסיבות שבהן נכוותה קשה נערה מעזה

אבי בניהו

המשטרה הצבאית חוקרת פרטי אירוע שפורסם בסוף פברואר בעיתון דני, למרות שהוכחש על־ידי צה"ל. המדובר בנסיבות שבהן נכוותה הנערה יסמין סאמור, מרצועת עזה.
הנערה אושפזה בבית־חולים ברצועת עזה כשהיא סובלת מכוויות קשות בגופה. עיתונאי דני, מהעיתון „אקסטרה בלאדט" בקופנהאגן, פירסם את טענת הוריה, כאילו חייל ישראלי שפך על הנערה סיר מלא מים רותחים.
בפרשה זו קיימת גרסה נוספת, ולפיה, אחות בבית־החולים שבו אושפזה הנערה היא ששפכה עליה בטעות מים רותחים.
בינתיים, חזר הדני לקופנהאגן וצה"ל הורה למצ"ח לחקור את פרטי האירוע. חקירת מצ"ח החלה ב־11 במרס וטרם נסתיימה.

בר־לב מבטיח הגנה לסוחרים באיזור שער שכם

זהבה מוזם

שר המשטרה חיים בר־לב הבטיח אתמול הגנה משטרתית לכל סוחרי איזור שער־שכם, שיפעלו על־פי הצווים שנמסרו להם.
השר, שדיבר לפני חברי „קרן סאראת לשלום", אמר, כי השוטרים אינם פותחים בכוח את חנויות הסוחרים, אלא פועלים על־פי החוק הישראלי. אם סוחרי מזרח־ירושלים לא יפתחו את חנויותיהם בהתאם לצווים שנמסרו להם, יועמדו לדין, ילמדו לקח ותהיה להם סיבה לפתוח את חנויותיהם.
לשאלתו של עורך־דין עבד־אל־מסיח בשאי, אמר השר, כי ישראל לא התערבה במשך שלושה חדשים בשביתת המסחר, אך זה אינו מצב שניתן להתעלם ממנו.
בהתייחסו להצהרות המלך חוסיין, אמר השר, כי לדעתו, טעה חוסיין בכך שהצהיר כי הוא תומך בהתקוממות בשטחים ומסייע לה כספית. „הפתרון אינו יכול להיות של כוח, והייתי מצפה ממלך ירדן שיפעל לפתרון מדיני", אמר בר־לב.
על ההתקרבות בין סוריה לאש"ף, אמר השר, כי גם סוריה וגם אש"ף דוגלים באלימות, כך שההתקרבות או אי־ההתקרבות אינן משנות.

ילדיהם של יעקב ורוני בן־אפרת במשמרת מחאה

מאת „על המשמר"

„אבאן" „אבאן" צעקו לפתע שני ילדיהם של יעקב ורוני בן־אפרת. הילדים השתתפו במשמרות מחאה שאורגנה על־ידי עתונאיות ישראליות במגרש הרוסים אתמול אחה"צ, למחות על מעצרה של העתונאית נהידה נזאל מן העתון „אל־שראראה", עתון זה והאומו העברי „דרך הניצוץ" נסגרו בצו ולפעת נמצאים במעצר שלושה מן העתונאים העובדים בהם.
יעקב בן־אפרת, שהיה מזכיר מערכת „דרך הניצוץ", נעצר לפני כשבועיים ומאז לא הותר לו להיפגש עם עורך־דין או עם בני משפחתו. אשתו, רוני, אמם של הילדים, נעצרה שלשום בשדה התעופה, כשהיתה בדרכה לאיטליה כמלווה לשני ילדים ישראליים – בתה של רעיה רותם מפעילי השמאל בירושלים, וילד ערבי ישראלי, שניהם בני 15 – שהיו בדרכם להשתתף בכנס נוער אנטי־פאשיסטי באיטליה. הילדים עברו חיפוש גופני וחקירה ואילו רוני בן־אפרת נלקחה למעצר ועדיין לא נפגשה עם עורך־דין. מעצרה הוארך אתמול בעשרה ימים.
כאמור, ילדיהם של רוני ויעקב בן־אפרת היו אתמול במגרש הרוסים יחד עם רעיה רותם, שבביתה הם מתגוררים בהיעדר הוריהם, ושם ראו במפתיע את אביהם חולף על פניהם בלוויית משטרה מגורה. הם ניסו לרוץ אחרי הניידת, אך השוטרים שהיו בשטח מנעו זאת מהן.
עדיין לא ידוע במה חשודים בני הזוג בן־אפרת ואם אפו יועמדו למשפט.

„מצילה" — מועצה ציבורית לצמצום הפשיעה

זהבה מוזם

משטרת ישראל תיעזר בפרויקט „מצילה" במלחמתה בעבריינות: הפרויקט הוא מועצה ציבורית לצמצום עבריינות והוא הועלה לראשונה על־ידי מנכ"ל משרד המשטרה, גד אבינר, ונדון אתמול בנוכחות שר המשטרה בכנס סגל פיקוד בכיר.
בדיון עצמו שררה הסכמה לגבי רעיון הפרויקט, אך הנוכחים הביעו דיעות שונות לגבי מימוש התוכנית. לבסוף הוחלט, שמשרד המשטרה ייערך לקראת הקמת מועצה ציבורית לצמצום עבריינות, תוך בחינת הסעיפים השונים שהוצעו, ולאחר דיון נוסף בנושא, יוצע הפרויקט לגופים ציבוריים שונים.
בכוונת משרד המשטרה ליצור מועצה, שתהווה בסיס תקשורת ותיאום בין המשטרה, גופים ממלכתיים, גורמים פרטיים ונציגי ציבור. בראש המועצה העתידית יעמוד שר המשטרה ויהיו חברים בה משטרת ישראל, שב"ס, משרדי ממשלה, השלטון המקומי, נציג חברות הביטוח, בנקים תעשייניים, סוחרים, חברות שמירה וחקירות, פרסומאים, חברי אקדמיה, תנועות נוער ונציגי ציבור.
בכוונתם להתרכז בשלב ראשון בעבירות רכוש ולמקד את תשומת־ליבם בגניבות מרכב.
עדיין לא ברור מי יממן את עבודת המועצה.

קיבוצים סמוכים לרצועה נקראים להיערכות בטחונית

שלי יחימוביץ'

גורמים בטחוניים ביקשו משישה קיבוצים השוכנים סמוך לרצועת־עזה להקדים את קציר החיטה ולהיערך מחדש לשמירה בתוך הקיבוצים, כדי למנוע חדירות, הצתות וחבלות בציוד.
ההוראה ניתנה לאחר שבשבת האחרונה הוצתו בקיבוץ עין־השלושה, בידי ערבים מרצועת־עזה, גלילים של טפטפות בשווי אלפי שקלים. מדובר במקרה ראשון מסוגו בקיבוצים באיזור זה, אחרי כמה שנים שקטות.
הקיבוצים ממוקמים במרחק של כ־2 ק"מ מהגבול. גורמים העוסקים בבטחון במועצה האזורית אשכול אומרים, כי מאז פרוץ ההתקוממות, התעורר החשש שהאירועים ישפיעו על הקיבוצים, אולם למעט הנפת דגל אש"ף על אחת הגדרות והבערת צמיג אחד, לא היו אירועים חריגים עד השבת האחרונה. כעת נערכים בקיבוצים מחדש, והקיבוצים אף פנו בבקשה לצה"ל לתגבר את השמירה באיזור.

250 מיליון ש"ח תובע משרד הביטחון למימון ההתקוממות

האוצר מעכב תשובתו עד שובו של נסים מחו"ל ● צפויה בקשה לקיצוץ בתקציב בעקבות תביעת מערכת הביטחון

כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד־האוצר ימתין עד לשובו של שר־האוצר משה נסים מאירופה בסוף השבוע לפני שיתן תשובה למשרד־הביטחון על בקשת הצבא לקבל 250 מיליון שקל כדי לממן את הפעולות לדיכוי ההתקוממות בשטחים.
נציגי משרד־הביטחון מסרו בסוף השבוע שעבר לאוצר מסמך מפורט ובו תביעות משרד־הביטחון והצבא למקורות נוספים כדי לממן את הפעולות בשטחים. המסמך הוגש בעקבות פגישה קודמת בין נציגי שני המשרדים, בה תבע האוצר לקבל פירוט מלא של בקשת הצבא.
עד לפני כמה ימים היו דיווחים שבקשת הצבא תסתכם בכ־400 מיליון שקל. נראה שבעקבות תביעת האוצר לפירוט ירד הסכום לכ־250 מיליון שקל.
באוצר אמרו אתמול שהבקשה תעבור בדיקה לפני שתינתן תשובה למשרד־הביטחון. בכל מקרה בכוונת הפקידות הבכירה באוצר להמתין לשובו של נסים מחו"ל בטרם תנוסח תשובת האוצר.
פקידים במשרד אמרו אתמול, שאין זה נכון שהאוצר דוחה כבר את בקשת משרד־הביטחון. יחד עם זאת הפקידים לא הכחישו שהבקשה תכביד עד מאוד על האוצר, שכן הגרעון הממשלתי כבר גדול מדי ולא ניתן להרחיבו.
הפקידים לא דחו אפשרות שבעקבות הבקשה תבוא בקשה מצד משרד האוצר לקיצוץ בתקציב שתובא להכרעת הממשלה שתוקם לאחר הבחירות. ייתכן גם שהנושא כולו יובא להכרעת הממשלה בשבועות הקרובים אם האוצר יחליט לדחות את בקשת משרד־הביטחון או אם יחליט שלא להקצות את כל הסכומים שמערכת הביטחון תבעה.

„המספר הדמיוני של עצירים מינהליים — כתם לשלטון החוק"

טוען ח"כ דדי צוקר במכתב לשר־הביטחון

אבי בניהו

„בקציעות כלואים אלפי עצירים, מהם עצירים מינהליים. זהו מספר ללא תקדים בתולדות החזקת השטחים ואולי אף בתולדות שלטון המנדט הבריטי. החזקת מספר דמיוני כזה של אנשים מאחורי גדר תייל ללא ידיעת אשמה, ללא יכולת התגוננות היא כתם כבד על שלטון החוק הישראלי שתרומתו לבטחון המדינה מפוקפקת".
כך כותב ח"כ דדי צוקר בתזכיר ששלח לשר־הביטחון יצחק רבין לאחר ביקור במתקן הכליאה של צה"ל בקציעות.
ח"כ צוקר, שביקר במתקן שזכה לכינוי „אנצאר 3", טוען, כי העברת אסירים מן השטחים הכבושים אל תחום המדינה הכבושה והקמת מתקן לבני משפחות האסירים – עומדת בניגוד לאמנת ז'נבה האוסרת צעד כזה.
בדין־וחשבון שתגיש לרבין מפרט ח"כ צוקר ליקויים המתקן הכליאה מתחומי המודיע ורישום האסירים, הבידוד והנתק הכללי מן המתרחש, נוהלי ביקורי הקרובים, ההגנה המשפטית, הצפיפות, הרפואה ועוד.
ח"כ צוקר מציין לטובה מספר תחומים כמו הסניטציה, המזון, הניקיון, הכביסה, המים וביקור עורכי־הדין.
כתבנו הצבאי מוסיף, כי צה"ל החל באחרונה למחשב את כל נושא האסירים והעצירים בשטחים כדי למנוע טעויות ואי־הבנות בטיפול באנשים בשל שמות דומים ולעיתים אף זהים.

בוטלו הבחירות בהסת' המתכת – הסיעות הגיעו לרשימה מוסכמת

צפוי ביטול הבחירות גם באיגודים נוספים

אבשלום קווה

הבחירות הפנימיות בהסתדרות המתכת, החשמל והאלקטרוניקה בוטלו לאחר שחמש הסיעות, להן צירים בוועידה הכללית, הגיעו לרשימה מוסכמת.
גם באיגודים מקצועיים נוספים מתקיימים מגעים בין הסיעות וצפוי ביטול הבחירות הפנימיות גם בהם.
על־פי ההסכם שהושג בהסתדרות המתכת ויתר המערך על 5 אחוזים, ובמקום 470 צירים, מתוך 601 צירי הוועידה, תקבל הסיעה 440 צירים בלבד. אנשי המערך בהסתדרות זו חתרו לרשימה מוסכמת מחשש שנוכח המשברים הפוקדים מפעלים רבים הם יירדו בלמעלה מ־10 אחוזים. הליכוד יזכה בנתח של 72 צירים במקום 60, גידול של 3 אחוזים. הסיעה הדתית שומרת על כוחה — 59 צירים. ואילו סיעות ר"צ וחד"ש עלו ב־2.5 אחוזים — מספר הצירים בוועידה של סיעות אלה גדל מ־10 ל־15.
הבחירות האחרונות בהסתדרות המתכת התקיימו ב־1980.
לכתבנו נמסר, כי גם בהסתדרויות הטקסטיל, המזון, הבניין, הדפוס ובתי־המלון והארוחה מתקיימים מגעים על רשימות מוסכמות. הצעד שנעשה בהסתדרות המתכת יורן, ככל הנראה, ביטולן של בחירות אפשריות גם באיגודים אלו.

אלות חדשות – מגומי ועץ אלון – לשימוש צה"ל בשטחים

אבי בניהו

צה"ל הכניס לשימוש כוחותיו בשטחים שתי אלות חדשות לצורכי פיזור הפגנות אלימות. אלה אחת, עשויה מגומי נוקשה, אורכה מטר וחצי והיא מכאיבה מאוד. האלה האחרת עשויה מעץ אלון והיא נוצרה לאחר שאלות עץ אחרות נשברו במהלך השימוש בהן.

סוג אחד של גז

דין־וחשבון שהגישה מפקדת קצין רפואה ראשי לשר־הביטחון קובע, כי צה"ל ומשטרת ישראל משתמשים בעת פיזור הפגנות בסוג אחד של גז מדמיע המכונה C.S. (על שמם של שני כימאים בריטיים).
על־פי הדו"ח גורם גז זה לגירוי חזק ומיידי בדרכי הנשימה ובעיניים, אך אינו גורם לנזקים של ממש לאדם, אפילו לאחר מגע ממושך עם החומר. קביעה זו מבוססת על מחקר וניסויים רבים שבוצעו הן בארץ והן בחו"ל.
אמצעי זה, לדברי הדו"ח, מקובל ביותר ונמצא בשימוש צבאות ומשטרות בעולם (ארצות־הברית, צרפת, אירלנד ועוד).
קצין רפואה ראשי קובע, כי לשימוש בגז זה קדם נסיון מבצעי ורפואי רב, וכי כל סוגי החומר של הגז נוסו על ידי צה"ל בניסויי שדה בהשתתפות חיילים שנחשפו לו.

קיפאון במו"מ על הפיצויים ל־260 המפוטרים ממפעל מנועי בית־שמש

כתבנו הכלכלי בירושלים

קיפאון מוחלט מסתמן במגעים בין הממשלה לבין עובדי מפעל „מנועי בית־שמש" בכל הקשור לפיטוריהם של כ־280 עובדים מהמפעל.
הממשלה דוחה מכל וכל תביעות לפיצויי פיטורין שהעלה ועד העובדים והאוצר אף איים לא להזרים כספים למפעל כל עוד הפיטורים לא מתבצעים.
באוצר ציינו אתמול, כי ועד עובדי „מנועי בית־שמש" דורש פיצויי פיטורין בגובה של כ־400 אחוז. הוועד אף תובע, לדברי האוצר, שתנאי הפרישה יחולו גם על עובדים שיפרשו בעתיד, ולא רק אלה שיפרשו בשלב זה. האוצר אף טוען, שהוועד תובע שכל תוכנית הבראה תובא לאישורו לפני שתיושם ושהאוצר יתחייב שכל רוכש פוטנציאלי של „מנועי בית־שמש" יצטרך לעמוד בתוכנית ההבראה שאושרה על־ידי הוועד.
האוצר אמר אתמול שהצעותיו לפיצויי פיטורין לעובדים הן „נדיבות", אך הן יחולו רק על העובדים שיפוטרו הפעם ושהפיצויים יהיו רחוקים מ־400 אחוז. לדברי האוצר שום קונה פוטנציאלי לא יוכל להסכים לרכוש את המפעל בתנאים שדורש ועד העובדים.

מזג האוויר

תחזית מזג האוויר להיום: מעונן חלקית והטמפרטורות יעלו.
טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 12 21, רמת־הגולן 11 23, צפת 11 20, חיפה 15 24, טבריה 14 30, עפולה 18 27, שומרון 13 23, תל־אביב 16 25, לוד 13 25, יריחו 16 30, עזה 15 23, באר־שבע 13 26, אילת 16 32 (עת"ם)

שרת־הבריאות ביוקנעם: האוצר אשם במצב

שלמה גלזר

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו התארחה אתמול ביוקנעם וקיבלה את אזרחות הכבוד שלה. בנצלה את האירוע, תקפה [illegible] את שר האוצר וראשי משרדו והאשימה אותם באחריות למצבם של שירותי הבריאות בארץ.
השרה אמרה, כי האוצר הוא הגורם העיקרי למצב שבו נתונה המערכת, שעיקר עיסוקה הוא כיבוי־שריפות, וכי החולים אינם מקבלים טיפול רפואי נאות עקב המצב.